

Diuteronomi

Ụmụ Izrel ebulikwa ije

¹ Ndi a bu okwu ahụ Mosis gwara Izrel niile mgbe ha nọ n'ọwụwa anyanwụ Jodan,* n'ọzara n'Araba, ebe chere ihu n'obodo Suf, n'etiti Paran na Tofel na Leban, na Hazerot, na Dizahab. ² Site n'ugwu† Horeb ruo Kadesh Banea, bu njem abali iri na otu ma e soro ụzọ gwara ugwu Sia.

³ O bu n'abali mbu nke onwa iri na otu, nke afo iri anọ ka Mosis gwara umu Izrel ihe niile ONYENWE ANYI nyere ya n'iwu banyere ha.

⁴ Nke mere mgbe o lughbuchara Saihon, eze ndi Amorait, onye na-achi na Heshbon, lughbukwaa Og, eze ndi Bashan na Edrei, onye na-achi n'Ashtarot.

⁵ N'owuwa anyanwu Jodan, n'ala ndi Moab ka Mosis no kowaara umu Izrel iwu ndi a si ha,

⁶ ONYENWE ANYI Chineke anyi gwara anyi n'ugwu Horeb si, "Unu anola otutu oge n'ugwu a. ⁷ Ugbu a bilienu ije, baa n'ala ugwu ugwu ndi Amorait. Gaakwanu n'ala niile ndi agbataobi ha bu Araba, n'ugwu niile na n'ebe di ala ala na Negeb, n'onu mmiri nke oke osimiri, garuokwanu ala ndi Kenan na nke ndi Lebanon, gagidekwanu ruo n'osimiri ukwu Yufretis. ⁸ Lee, enyela m unu ala ahụ niile! Baanu n'ime ya,

* **1:1** 1:1 Nke a bu n'ofe Jodan † **1:2** 1:2 Ugwu Horeb Aha ozo a na-akpo ugwu Horeb bu ugwu Sainai.

bichiekwanụ ala ahụ ONYENWE ANYỊ n'uru iyi na ọ ga-enye nna nna unu bụ Ebrahim, Aizik, Jekob na umu umu ha niile ndi ga-esote ha.”

Nhoputa ndi ndu

⁹ N’oge ahụ, agwara m unu umu Izrel okwu si, “Unu buru m oke ibu aro, apughikwa m ibu unu naani m. ¹⁰ ONYENWE ANYI Chineke unu emeela ka unu mubaa dika kpakpando nke eluigwe. ¹¹ Ka ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu ha meekwa ka unu mubaa n’onuogugu, puku kwuru puku, ya goziekwa unu dika o kwere na nkwa. ¹² Ma olee otu naani m ga-esi buo ibu unu, doziekwa ise okwu unu na nsogbu unu niile? ¹³ Hoputani ufodu ndi ikom nwe amamihe, nghota, na ndi a na-akwanyere uguwu, site n’ebo niile unu n’otu n’otu, aga m emekwa ha ndiisi unu.”

¹⁴ Unu zara si m, “The ahụ i zubere ime di mma.”

¹⁵ Ya mere, a kporo m ndiisi n’ebo di iche iche, ndi ikom maara ihe, na ndi a na-asopuru, mee ka ha buru ndiisi ochichi unu, ufodu ha na-elekota puku mmadu, ufodu nari mmadu, ndi ozo na-elekota iri mmadu ise, ndi ozo mmadu iri, ka ha buru ndi ndu ebo di iche iche. ¹⁶ Adoro m ndi ikpe unu a aka na nti n’oge ahụ si ha, “Nurunu ikpe niile metutara esemokwu di n’etiti umunna unu, ma kpeenu ikpe obula na-eleghi mmadu anya n’ihu ma ikpe ahụ o di n’etiti umunna unu ndi Izrel, maobu n’etiti ndi Izrel na ndi obia. ¹⁷ Kpeenu ikpe ziri ezi nye onye ukwu na onye nta. Elekwala ndi unu na-ekpe ikpe anya n’ihu, n’ihi na unu na-ekpe ikpe unu

n'ònoḍu Chineke.” Enyekwara m ha iwu si ha wetaranu m ikpe niile siri unu ike ka m leba ha anya. ¹⁸ N'oge ahụ, agwara m unu ihe niile unu na-aghaghị ime.

Nzipu ndi Nnyoputa

¹⁹ Emesija, dika iwu ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere si di, anyi hapuru ugwu Horeb, chee ihu gawa n'ala ugwu ugwu ndi Amorait. Uzọ anyi si gafee ozara ukwu ahụ di egwu nke unu ji anya unu hu tutu anyi erute Kadesh Banea. ²⁰ Mgbe ahụ agwara m unu okwu si, “Unu erutela n'ala ugwu ugwu ndi Amorait, ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye anyi. ²¹ Lee, ONYENWE ANYI Chineke unu enyela unu ala ahụ. Gaanụ nweta ya ka o buru nke unu dika ONYENWE ANYI Chineke nna nna unu gwara unu si, Unu atula egwu, ka obi unu gharakwa ida mba.”‡

²² Ma unu niile biakwutere m si m, “Ka anyi zipu ndi nnyocha ka ha gaa mata ezi uzọ e si abanye n'ala ahụ. Anyi ga-ekpebikwa obodo ndi anyi ga-ebu uzọ banye.”

²³ Ntuputa unu juru m afo, n'ihhi ya, esitere m n'etiti unu hoputa mmadu iri na abuo, otu onye site n'ebo obula. § ²⁴ Ndi a puru, gbago ala ugwu ugwu ahụ tutu biaruo na Ndagwurugwu Eshkol. Ha leghariri anya n'ala ahụ. ²⁵ Ha ghotara ufodu n'ime mkpuru osisi miri n'ala ahụ, bulatara anyi. Ha wetakwaara anyi ozi, si, “Ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-aga inye anyi di mma.”

‡ 1:21 1:21 Jos 1:6,9 § 1:23 1:23 Onu 13:2-3

Nnupu isi ụmụ Izrel

²⁶ Ma unu juru iga n'ala ahụ, si otu a nupu isi megide iwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere.

²⁷ Unu nọ n'ụlọ ikwu unu tamuo ntamu na-asị, "N'ezie ONYENWE ANYỊ ahughị anyị n'anya. Lee ka o si site n'ala Ijipt duputa anyị were anyị nyefee n'aka ndị Amọrait ka ha laa anyị n'iyi!

²⁸ Ebee ka anyị nwere ike iga ugbu a? Ụmụnna anyị gara nyochaa ala ahụ emenyela anyị egwu. Ha siri, 'Na ndị bi n'ala ahụ toro ogologo kariya anyị burukwa ndị di ike. Ha sịkwara na mgbidi e ji gbaa obodo ha gburugburu topuru ruo n'eluigwe! Anyị hukwara ụmụ Anak* n'ebe ahụ.'"

²⁹ Ma agwara m unu si, "Ka ụjọ ghara itu unu, unu atula ndị ahụ egwu. ³⁰ ONYENWE ANYỊ Chineke unu, onye na-aga n'ihu unu, ga-aluru unu oḡu,† dika o si luora unu oḡu n'ihu anya unu, n'ala Ijipt, ³¹ nakwa n'ime ozara, ebe unu nọ hụ otu ONYENWE ANYỊ Chineke unu si bulie unu elu dika nna si ebuli nwa ya elu, n'uzo niile unu gbasoro tutu unu erute ebe a."

³² Ma agbanyeghi nke a, unu ekwenyeghi na ONYENWE ANYỊ Chineke unu, ³³ bu onye gara n'ihu unu n'ije unu niile, ichopotara unu ebe unu ga-ama ulo ikwu unu, onye jikwa oku duo unu n'abalị, jiri igwe ojii duo unu n'ehihie, iji zi unu uzo unu ga-agbaso.

* **1:28** 1:28 Ụmụ Anak Ụmụ Anak bu ndi bi n'ala Kenan. Ha bu ndi a kwara dika ndi gbara nnoo dimkpa, topukwa etopu. Onu 13:28 † **1:30** 1:30 Opu 14:14; Dit 3:22; 20:4; Neh 4:20

³⁴ Ma otu o si di, mgbe ONYENWE ANYI nuru ntamu unu, iwe di ukwu were ya, n'ih i ntamu unu, o nuru iyi si, ³⁵ "O nweghi otu onye n'ime ogbo ojo a ga-anọ ndu hu ala oma ahụ m nuru iyi inye nna nna unu, ³⁶ kariakwa Kaleb, nwa Jefune. O ga-ahụ ala ahụ anya, aga m enye ya na umu umu ya ala ahụ o zokwasiri ukwu ya, n'ih na o ji obi ya niile sogide ONYENWE ANYI."

³⁷ O bukwa n'ih i unu ka ONYENWE ANYI ji weso m iwe, na-asị, "Gi onwe gi kwa, i gaghi aba n'ebe ahụ! ³⁸ Kama Joshua, nwa Nun, onye na-enyere gi aka, ga-edu ha banye n'ebe ahụ. Gbaa ya ume n'ih na o bu ya ga-edu ndi Izrel inweta ala ahụ dika ihe nketa ha. ³⁹ O bukwa umuntakiri ahụ na-amaghi ihe di ich e site n'ih e oma na ihe ojo ka m ga-enye ala ahụ. Ha ga-abanye n'ime ya, nweta ya dika ihe nketa. ⁴⁰ Ma unu onwe unu, billenu, chigharia gawa n'ime ozara. Cheenu ihu unu n'Osimiri Uhie."

⁴¹ Mgbe ahụ, unu kwuputara mmehie unu si, "Anyi emehiela megide ONYENWE ANYI. Anyi ga-agbago n'ala ahụ gaa luo ogo, dika ONYENWE ANYI Chineke anyi nyere anyi n'iwu." Ya mere, onye obula n'ime unu yikwasiri ihe agha ya na-eche na o di mfe igbago n'obodo ndi ahụ di n'ugwu.

⁴² Ma ONYENWE ANYI siri m, "Gwa ha, 'Unu arigokwala, gaa buo agha, n'ih na agaghi m anonyere unu. Ndi iro unu ga-emerikwa unu.'"

⁴³ Ya mere, agwara m unu, ma unu anaghi nti. Unu nupuru isi n'iwu ONYENWE ANYI, jiri nganga juru unu obi bilie, rigoo n'obodo ahụ di n'ugwu. ⁴⁴ Ndi Amori bu ndi bi n'ugwu ahụ

putara, ha chụsasiri unu dika anụ si eme, tidaa unu n'ala site na Sia ruo Homa. ⁴⁵ Emesia, unu loghachiri bia kwaa akwa n'ihu ONYENWE ANYI, ma o geghi nti nye olu akwa unu, o nakwaghi unu nti. ⁴⁶ N'ihi ya, unu noro otutu oge na Kadesh.

2

Mwaghari n'ozara

¹ Anyi laghachiri azu chee ihu n'ozara n'uzo gwara Osimiri Uhie, dika ONYENWE ANYI gwara m. Otutu afo ka anyi no na-awaghari gburugburu ugwu Sia.

² Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI siri m, ³ “Unu agbaala ala ugwu ugwu a gburugburu ogologo oge, cheenu ihu n'akuku ugwu. ⁴ Nye umu Izrel iwu ndi a: ‘Unu ga-aga site n'ala umunna unu ndi Edom gafee. Ndi Edom bu umu umu Iso, onye biri na Sia. Ha ga-atu egwu mgbe ha nuru na unu ga-esi n'ala ha gafee, ma kpachapunu anya. ⁵ Unu akpasukwala ha ka ha luso unu ogo, n'ihi na agaghi m enye unu ala obula sitere n'ala ha, o buladi ebe ga-ezuru unu izokwasu ukwu unu. Enyela m Iso ala niile nke ugwu Sia dika nke aka ya.* ⁶ Jirinu olaocha kwuo ha ugwu nri obula unu riri, jirikwanu olaocha kwuo ha ugwu n'ihi mmiri obula unu nuru.’”

⁷ ONYENWE ANYI Chineke unu agoziela unu n'ihe obula bu akaoru unu. O cheela nzo ukwu unu nche iri afo ano ndi a niile unu waghari

* **2:5** 2:5 Ndi Edom, ndi Moab na ndi Amon nwere ka ha si buru umunna ndi Izrel. Chineke nyere ha ala nke aka ha, Jen 36:6-8; Jos 24:4

n'ọzara ukwuu a. ONYENWE ANYỊ Chineke unu anọnyerela unu, ọ dịkwaghị ihe koro unu.

⁸ Ya mere, anyị sitere n'ala ụmụnna anyị bụ ụmụ Ịsọ,[†] ndị bi na Sia gafee. Anyị hapụkwara ụzọ Araba nke si Elat na Eziyon Geba, tugharia gawa elu elu ụzọ ọzara Moab.

⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ doro anyị aka na ntị si, “Unu esogbula maobu luso ndị Moab ogo n'ihị na unu enweghị oke n'ala ha, n'ihị na enyela m ụmụ ụmụ Lot ala Ar ka ọ buru ihe nketa nke ha.”

¹⁰ (Ndị biri n'ebe ahụ na mgbe gara aga bụ ndị Emim, agburu ha gbara dimkpa dikwa otutu n'onuogugu. Ha toro ogologo dika ndị Anak.

¹¹ A na-eche na ha bụ ndị Refaim, dika ndị Anak, ma ndị Moab na-akpo ha ndị Emim. ¹² Ma mgbe gara aga ọ bụ ndị Hor bi na Sia, ma ndị Edom, ụmụ Ịsọ, chupuru ha. Ha bibiri ndị Hor bichikwaa ala ha, dika ụmụ Izrel si bichie n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ nyere ha dika ihe nketa.)

¹³ ONYENWE ANYỊ gwara anyị okwu si, “Ugbu a bilienụ, gafee Ndagwurugwu Zered.” Anyị bilikwara gafee.

¹⁴ Iri afọ atọ na asato gasiri, site na mgbe anyị hapuru Kadash Banea ruo mgbe anyị gafere Ndagwurugwu Zered! N'oge a, ogbo ndị ikom ahụ niile na-alu agha anwuchaala site n'omuma ulo ikwu, dika ONYENWE ANYỊ nuru ha n'iyi. ¹⁵ E, aka ONYENWE ANYỊ di megide ha, ruo mgbe o

[†] **2:8** 2:8 Ụmụ Ịsọ Ha kwesiri ikpo ndi Edom ụmụnna ha, n'ihị na nna nna ha bụ Ịsọ bụ nwanne Jekob. Jen 25:24-26; Jos 24:4

mere ka ha niile nwuchaa site n'omuma ụlọ ikwu ahụ.

¹⁶ Mgbe onye nke ikpeazu n'ime ndi niile a tozuru ije agha nwuchara, ¹⁷ ONYENWE ANYI siri m, ¹⁸ "Taa, umu Izrel ga-esi na Ar gafee oke ala ndi Moab. ¹⁹ Mgbe unu bara n'ala ndi Amon, unu esogbula ha, unu alusola ha ogo, n'ihi na agaghi m enye unu ala ndi Amon. Enyela m umu umu Lot ala ahụ dika ihe onwunwe ha."

²⁰ † Ndi bi n'ebe a na mbu bu ndi Refaim, ma umu Amon na-akpo ha ndi Zamzum. ²¹ Ha bu agburu di ukwu n'onuogugu, siekwa ike nke ukwu, ha toro ogologo dika umu Anak. ONYENWE ANYI sitere n'aka ndi Amon laa ha n'iyi, bu ndi chupuru ha ma bichie n'obodo ha. ²² ONYENWE ANYI mekwara otu ihe ahụ nye ndi agburu Iso bu ndi bi n'ugwu Sia mgbe o lara ndi Hor bu uzọ biri n'ebe ahụ n'iyi. Ha chupuru ha, bichie ala ha ruo taa. ²³ Ebe ozokwa ONYENWE ANYI mere ihe di otu a bu mgbe o mere ka ndi Kafto laa ndi Avim n'iyi. Ha bichiri obodo nta niile ndi Avim nwere nke di gburugburu ebe ahụ rukwaa Gaza.

Mmeri Saihon eze Heshbon

²⁴ Emesia, ONYENWE ANYI siri, "Gafeenu ndagwurugwu di warawara nke Anon, baakwanu n'alaeze Saihon, onye Amori, eze obodo Heshbon. Lusonu ya agha, bichiekwanu n'ala ya n'ihi na enyefeela m ya bu eze na ala ya n'aka unu. ²⁵ Site taa gaa n'ihu, aga m etinye egwu na ujo n'obi ndi niile bi n'okpuru mbara eluigwe.

† **2:20** 2:20 Jen 15:5

Ha ga-anụ akụkọ unu tọọ oke egwu, maakwa jijiji n'ihì unu."

²⁶ Esitere m n'ọzara Kedemot zipụ ndị ozi, ka ha jekwuru Saihọn, eze Heshbọn, zie ya ozi na anyị chọrọ udo, si, ²⁷ "Kwere ka anyị site n'obodo gị gafee. Ọ bụ naanị n'okporouzo ka anyị ga-anọ. Anyị agaghị atughari gaa n'aka nri maobu n'aka ekpe. ²⁸ Renye anyị ihe oriri anyị ga-eri na mmiri anyị ga-anu n'onu ahia olaocha. Naanị kweere ka anyị gabiga n'ukwu ala, ²⁹ dika umu Iso, bu ndi bi na Sia, nakwa ndi Moab bi n'obodo Ar meere anyi, ruo mgbe anyi gafere Jordan banye n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye anyi." ³⁰ Ma Saihọn, eze Heshbọn, ekweghi ka anyi si n'ala ya gafee. N'ihì na ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka mmuọ ya sie ike, meekwa ka o mesie obi ya ike, ka o si otu a nyefee ya n'aka unu dika o mere ugbo a.

³¹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gwara m si, "Lee, amalitela m iwere Saihọn na obodo a nyefee unu n'aka. Ngwanu, malitenu ibuso ya agha! Merienu ya, nwetakwanu ala ya."

³² Mgbe Saihọn na ndi agha ya niile putara izute anyi n'agha n'ebe a na-akpo Jehaz, ³³ ONYENWE ANYI Chineke anyi nyefere ya n'aka anyi. Anyi gburu ya, gbukwaa umu ya ndi ikom niile, na ndi agha ya niile. ³⁴ N'oge ahụ, anyi meriri obodo ya niile, bibiekwa ha niile kpamkpam, ma ndi ikom, ma ndi inyom, ma umuntakiri. Anyi ahapughi mmadu onye ndu. ³⁵ Ma ihe ndi anyi bukororo bu naanị anu ulo, na ngwongwo ndi ozọ di iche iche anyi si n'obodo ndi anyi meriri kwata. ³⁶ Anyi

lụgburu ndị niile bi n'obodo dị site n'Aroea ruo n'ọnu ndagwurugwu dị warawara nke Anon, na site n'etiti ndagwurugwu ahụ ruo Gilead. O nweghị obodo ọbụla rara anyị ahụ imeri, n'ihina ONYENWE ANYỊ Chineke nyefere ha niile n'aka anyị. ³⁷ Ma dika usoro iwu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị si dị, anyị abanyeghị ala ndị Amon ọbụla maọbụ ruokwa n'ala dị n'akukụ iyi Jabok nso, maọbụ n'obodo ndị ahụ niile dị n'ugwu.

3

Izrel emerie eze Og

¹ Ihe ọzọ bụ na anyị chighariri, gbagoo n'uzo gwara Bashan. Ma Og, eze Bashan, ya na ndị agha ya niile biliri chiri agha pụta izute anyị n'agha na Edrei. ² Ma ONYENWE ANYỊ gwara m okwu, si, "Atula ya egwu, n'ihina ewerela m ya na ndị agha ya niile, na ala ya, nyefee gi n'aka. Mee ya ihe i mere Saihon eze ndị Amorit, onyeisi obodo Heshbon."

³ Ya mere, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị nyefere Og, eze Bashan na ndị agha ya niile n'aka anyị. Anyị gbuchapukwara ha niile, nahapughị onye ọbụla ndụ. ⁴ N'oge ahụ, anyị lụgburu obodo ya. O dighi obodo ọbụla n'ime iri obodo isii ahụ niile nke anyị na-anaraghi ha, ya bụ akukụ Agob niile bụ alaeze Og n'ime Bashan. ⁵ Obodo ndị a bụ obodo e wusiri ike, nwechara mgbidi dị elu nke ukwuu, nwekwaa onu uzo na mkporo e ji akpochi ha. Anyị lụgbukwara otutu obodo nta ndi ozo, ndi na-enweghi mgbidi. ⁶ Anyị bibiri ihe niile di n'obodo Bashan, dika

anyị mere n'obodo Saihon, eze Heshbon. Anyị gburu mmadụ niile bi n'ime ha, nwoke, nwanyi, na umuntakiri. ⁷ Ma anụ ụlọ ha niile, na ihe nkwa si n'obodo ha niile, bụ ihe anyị lụta n'agha nye onwe anyị.

⁸ Mgbe ahụ, anyị napụrụ ala ahụ site n'aka eze abụọ ndị Amorait, ya bụ ala ndị di n'akụkụ ọwụwa anyanwụ osimiri Jordan. Ha di site na ndagwurugwu Anon ruo n'ugwu Hemon. ⁹ (Aha ndi Saidon na-akpọ ugwu Hemon bụ Siriön, ma ndi Amorait na-akpọ ya Senia.) ¹⁰ Anyị meriri obodo ndi ahụ niile di n'ala di lari, meriekwa Gilead niile na Bashan, tutu ruo obodo Saleka na Edrei, obodo ndi di n'alaeze Og, eze Bashan. ¹¹ (Og, eze ndi Bashan bụ naani onye fọdurụ ndu n'agburu ndi Refaim. E ji igwe kwaa ihe ndina ya, nke ogologo ya di mita anọ, nke obosara ya bukwa mita abụọ. Ihe ndina a di ruo taa n'obodo Raba, otu n'ime obodo ndi Amon.)

The nketa n'ọwụwa anyanwụ Jordan

¹² Mgbe anyị nwetara ala ndi a, eweere m ya nye ndi Ruben, na Gad, ya bụ, oke ala di n'ebe obodo ugwu Aroea, nke di n'akụkụ ndagwurugwu Anon. Tinyekwara okara obodo ugwu Gilead, na obodo niile di n'ime ya. ¹³ Ala fọdurụ na Gilead nakwa Bashan niile na alaeze Og ka m nyere otu okara ebo Manase. Nke a bụ ala Agob niile di na Bashan, bụ ndi amaara dika ala ndi Refaim. ¹⁴ Jaja, onye si n'ebo Manase, were ala niile di n'Agob, o buladi ruo n'oke ala ndi Geshua na ndi Maaka. O kpọrọ ya n'aha ya, nke mere na ruo taa ihe a na-akpọ Bashan bụ

Havọt Jaia, nke putara, obodo Jaia. ¹⁵ Makia ka m nyere Gilead. ¹⁶ Ma Ebo Ruben na Gad ka m nyere ala niile dị site na Gilead ruo n'etiti ndagwurugwu Anon, na site na ndagwurugwu a ruo n'iyi Jabok, nke bu oke ala umu Anon. Etiti ndagwurugwu Anon bukwa oke ala ebo Ruben na Gad. ¹⁷ Oke ala ha n'akuku odida anyanwu bu osimiri Jordan nke di n'Araba. Oke ala a sitere na Kineret gbatia ruo n'Osimiri Araba (ya bu Osimiri Nnu), nke di na mgbada ugwu Pisga.

¹⁸ Enyekwara m unu iwu n'oge ahụ si, "ONYENWE ANYI Chineke unu enyela unu ala a ka unu nwere ya. Ma ndi unu niile, ndi bu dimkpa, ndi jikeere maka agha, ga-agafe noro ndi Izrel ndi ozo n'ihu. ¹⁹ Otu o di, ebe o bu na unu nwere otutu anu ulo, ndi nwunye unu na umuntakiri unu ga-ebi n'obodo ndi m nyere unu, lekotaa anu ulo unu anya, ²⁰ tutu ruo mgbe ONYENWE ANYI ga-enye umunna unu mmeri dika o nyere unu. Mgbe ha nwetara ala ONYENWE ANYI Chineke anyi na-enye ha n'ofe Jordan, onye obula n'ime unu nwere ike loghachi bia biri n'ala unu."

Mosis agaghi agafe osimiri Jordan

²¹ N'oge ahụ, agwara m Joshua okwu si, "I jirila anya gi hu ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere eze abuo ndi a. Otu a ka o ga-emekwa alaeze niile di n'ofe Jordan ebe unu na-aga. ²² Atula ha egwu, n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi ga-aluru gi ogo."

²³ N'oge ahụ, aririọ m ONYENWE ANYI aririọ si ya, ²⁴ "Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI i malitela igosi mu bu ohu gi idi ukwuu

gị na ike gị. O nweghị chi ọzọ dị n'eluigwe maọbụ n'ụwa puru iru ọrụ ebube niile i ruru. ²⁵ Kwere ka m gafee hụ ala oma ahụ dị n'ofe ọzọ nke Jodan, ala ugwu ugwu ahụ mara mma, na Lebanon."

²⁶ Ma n'ihị unu, ONYENWE ANYỊ wesoro m iwe jụ ige m ntị! ONYENWE ANYỊ gwara m okwu si m, "O zuola! Agwakwala m ihe ọbụla banyere okwu a. ²⁷ Gaa, rigoruo n'elu ugwu Pisga, site n'ebe ahụ lepụ anya n'akukụ ugwu na ndịda ma n'akukụ ọwụwa anyanwụ na ọdịda anyanwụ. O bụ anya gị ka i ga-eji hụ ala ahụ, n'ihị na i gaghị agafe osimiri Jodan. ²⁸ Nye Joshua ike ka ọ nọchie ọnọdụ gị. Gbaakwa ya ume,* n'ihị na ọ bụ ya ga-edu ndị a gafee Jodan iketa ala ahụ niile i ga-ahụ." ²⁹ Ya mere, anyị nọdurụ na ndagwurugwu ahụ dị nso na Bet-Peoa.

4

Nrube isi dị mkpa

¹ Ugbu a, O Izrel, gee ntị n'ụkpuru na iwu niile m na-aga ikuziri unu ka unu na-eme ma ọ bụrụ na unu choro idị ndụ banye, ma nwetakwa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha na-enye unu. ² Unu atukwasila iwu ọzọ n'elu iwu ndị a, ma ọ bụkwanụ site na ha wepụ iwu ọbụla. Kama, meenụ ihe iwu ndị a na-ekwu, n'ihị na ha si n'aka ONYENWE ANYỊ Chineke unu.

³ Unu ji anya unu hụ ihe ONYENWE ANYỊ mere na Baal-Peoa. ONYENWE ANYỊ Chineke unu sitere n'etiti unu bibie ndị niile gbasoro Baal nke Peoa.

* **3:28** 3:28 Onu 27:18,23; Dit 31:3,7-8,23

⁴ Ma unu niile nọgidesiri ike soro ONYENWE ANYI Chineke unu bu ndi di ndu taa.

⁵ Lee, ezila m unu ukpuru na iwu niile ONYENWE ANYI Chineke m si m zi unu, iwu unu na-aghaghị idebe n'ala ahụ unu na-aga inweta.

⁶ Lezienụ anya hụ na unu debere ha, n'ihị na nke a ga-egosi mba gbara unu gburugburu na unu bu ndi nwere nghota na amamihe. N'ihị na mgbe ha nuru banyere ukpuru ndi a, ha ga-ekwu okwu si, "N'ezie, ndi juputara na mba ukwu a bu ndi nwere nghota na amamihe." ⁷ Olee mba ozo di ukwu, nke e mere ka chi ha noo ha nso dika ONYENWE ANYI Chineke anyi si na-anoo anyi nso mgbe obula anyi kpokuru ya n'ekpere? ⁸ Olee mba ukwu ozo dikwa nke nwere ukpuru na iwu ziri ezi dika iwu ndi a m na-enye unu taa?

⁹ Naani kpachapunu anya unu, ma cheenu onwe unu nche mgbe niile, ka unu ghara ichefu ihe ndi a niile unu ji anya unu hu, ka ha gharakwa isi n'obi unu puo ubochi niile nke ndu unu. Kama kuziere ha umu unu, na umu umu ndi ga-esote ha. ¹⁰ Cheta ubochi ahụ unu biara guzo n'ihu ONYENWE ANYI Chineke unu n'ugwu Horeb, n'ubochi ahụ o gwara m okwu si m, "Kpokotaa umu Izrel ka ha bia n'ihu m, nuru okwu m, ka ha nwee ike muta itu m egwu ubochi niile nke ha ga-ebi n'ala ahụ, ka ha nweekwa ike ikuziri umu ha." ¹¹ O bu n'ala ugwu ahụ ka unu biara nso, guzo, mgbe oku si n'ugwu ahụ na-ere, na-alali elu iru eluigwe, ya na igwe ojii* nakwa oke ochichiri. ¹² Mgbe ahụ ONYENWE ANYI sitere

* **4:11** 4:11 Maobu, anwuru oku di oji

n'okụ ahụ gwa unu okwu. Unu nuru ụda olu ya, ma unu ahughị oyiyi obula anya, naanị ụda olu. ¹³ O nyere unu ogbugba ndu ya, nke unu na-aghaghị idebe. Ha di iwu iri. O dere ha na mbadamba nkume abuo. ¹⁴ E, o bu n'oge ahụ ka ONYENWE ANYI nyere m iwu si m nye unu ukpuru na iwu unu ga-agbaso mgbe unu banyere n'ala ahụ di n'ofe Jodan, nke unu na-aga inweta.

Ido aka na nti banyere ikpere arusi

¹⁵ Unu maara na unu ahughị udidị ONYENWE ANYI anya n'ubochi ahụ o sitere n'okụ gwa unu okwu n'ugwu Horeb. Ya mere kpachapurunu onwe unu anya ¹⁶ ka unu ghara imeru onwe unu site n'ikpu oyiyi obula dika arusi, udi oyiyi ihe obula, maobu n'udi nwoke maobu n'udi nwanyi, ¹⁷ maobu n'udi anumanu, maobu n'udi nnunu na-eфе eфе, ¹⁸ maobu n'udi anu na-akpu akpu, ma o bukwanu n'udi azu bi na mmiri. ¹⁹ Mgbe unu lere anya na mbara eluigwe hu anyanwu, onwa, na kpakpando, dika ha si basaa na mbara eluigwe, unu ekwela ka unu buru ndi a na-arafu ikpo isiala nye ha na ife ha ofufe bu ihe ndi a ONYENWE ANYI Chineke unu kere nye mba niile bi n'okpuru eluigwe. ²⁰ Ma banyere unu, Onyenwe anyi kporo unu, kpoputa unu site n'ime oku na-agbaze igwe, site n'Ijpt puta, ka unu buru ihe nketa ya, dika unu di ugu a.

²¹ ONYENWE ANYI wesoro m iwe n'ih i unu, o nuru iyi na m agaghị agafe osimiri Jodan ibanye n'ala oma ahụ nke ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa gi. ²² Aghaghị m inwu n'ala a. Agaghị m agafe Jodan. Ma unu ga-agafe

gaa nweta ala ọma ahụ. ²³ Lezienụ anya ka unu ghara ichefu ọgbugba ndụ unu na ONYENWE ANYỊ Chineke unu nwekọrọ, unu emerela onwe unu arụsị yiri ụdịdị ihe ọbụla, ndị ahụ iwu ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere megidere. ²⁴ N'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bụ ọkụ na-erepịa erepịa. Ọ bụ Chineke ekworo.

²⁵ Mgbe ị ga-amụ ụmụ, nwekwa ụmụ ụmụ, mgbe unu birila ọtụtụ oge n'ala ahụ, ọ buru na unu emeruo onwe unu site n'imere onwe unu ụdị arụsị ọbụla, si otu a mee ihe dị njọ n'anya ONYENWE ANYỊ Chineke unu, ma kpasuo ya iwe ²⁶ ana m akpọku eluigwe na ụwa ka ha buru ndị akaebe mụ na unu taa, na a ga-ala unu n'iyi ngwangwa n'ala ahụ bụ nke unu na-agafe Jodan inweta. Unu agaghị ebi ogologo oge n'ebe ahụ, n'ihị na a ga-ekpochapụ unu. ²⁷ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka unu gbasasịa n'etiti mba ndị ọzọ. Ọ bụkwa naanị mmadụ ole na ole ga-afọdụ ndụ n'etiti mba ndị ahụ ONYENWE ANYỊ ga-achuga unu. ²⁸ N'ebe ahụ, unu ga-ekechi ndị bụ ọrụ aka mmadụ nke e ji osisi tọọ na nke e ji nkume pịa, nke na-adighị ahụ ụzọ, nke na-adighị anụ ihe, nke na-apughị iri nri ma ọ bụkwanụ inụ isisi. ²⁹ Ma ọ buru na unu anọrọ n'ebe ahụ chọọ ONYENWE ANYỊ Chineke unu, unu ga-achotakwa ya, mgbe unu ji obi unu niile na mkpuruobi unu niile chọọ ya. ³⁰ Mgbe mkpagbu biara, mgbe ihe ilu ndị a biakwasiri unu n'oge dị n'ihu, unu ga-emesia loghachikwute ONYENWE ANYỊ Chineke unu, unu ga-egekwa ntị n'ihe ọ ga-agwa unu. ³¹ N'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu bụ Chineke na-eme ebere. Ọ gaghị agonari unu

maọbụ laa unu n'iyi, maọbụ chefuo ogbugba ndu ya na nna nna unu ha gbara, nke o ji iyi o nuru mesie ike.

ONYENWE ANYI bu Chineke

³² Nyochaanụ ihe mere n'oge gara aga, tupu a mụọ unu, na tupu Chineke ekee mmadu n'ụwa. Juonụ ajujụ n'ụwa niile, juta ma ihe ukwu di otu a o metula mgbe obula. ³³ O nweela ndi mmadu nuru olu Chineke mgbe o si n'oku gwa ha okwu dika unu mere, ma ha anwughị? ³⁴ O nweela chi ozọ nwara ka o site na mba ozọ nwetara onwe ya otu mba, site n'ihe nwalee, site n'ihe iribama na ihe ebube di iche iche, site n'agha, n'aka di ike, na ogwe aka esetipuru esetipu, maobu n'ihe di oke egwu di iche iche, dika ihe niile nke ONYENWE ANYI Chineke unu mere n'ala Ijpt n'ihu anya unu abuo?

³⁵ O gosiri unu ihe ndi a ka unu mara na ONYENWE ANYI bu Chineke n'ezie, na o dikwaghị onye ozọ ma o bughị ya. ³⁶ O sitere n'eluigwe mee ka unu nu olu ya maka idọ unu aka na nti. N'ụwa, o mere ka unu hu oke ogidi oku ahụ o wuru, unu nukwara olu ya n'etiti oku ahụ. ³⁷ N'ih ihunanya o nwere n'ebe nna nna unu no na n'ih nhoputa o hoputara umu umu ha, ka o ji si n'Ijpt duputa unu n'ihu ya. O bukwa ike aka ya ka o ji mezuo nke a. ³⁸ Ka o site n'ihu unu chupu mba di ukwu na ndi di ike, ma kpobata unu n'ala ha, inye unu ala ahụ dika ihe nketa unu, di ka o si di taa.

³⁹ Matanụ nke oma, ma nabata okwu a n'obi unu na ONYENWE ANYI bu Chineke n'eluigwe na

n'ụwa. O nwekwaghị chi ọzọ dị ma ọ bughị ya. ⁴⁰ Debenụ ụkpụrụ ya na iwu ndị a niile m na-enye unu taa, ka ihe niile gaara unu na ụmụ unu nke ọma, ka unu biekwa n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke na-enye unu ruo mgbe niile.

Obodo mgbaba

⁴¹ Mgbe ahụ, Mosis hoputara obodo atọ n'ofe ọwụwa anyanwụ nke osimiri Jōdan, ⁴² ebe onye ọbụla gburu mmadụ ga-agbaba ọsọ ndụ, ma ọ buru na ha gburu onye agbataobi ha na-amaghị ama, na-akpoghị ya asị na mgbe gara aga. Ọ ga-agbaba n'otu ime obodo ndị a ichebe ndụ ya. ⁴³ Obodo ndị ahụ bụ, Beza, nke dị n'ugwu elu ya dị larịi n'ime ọzara. A hoputara ya maka ebo Ruben. Ramot, nke dị na Gilead, maka ebo Gad, na Golan, nke dị na Bashan, maka ebo Manase.

Okwu mmalite tupu enye iwu

⁴⁴ Nke a bụ iwu Mosis chere n'ihu ụmụ Izrel. ⁴⁵ Ndị a bụ ihe ama, na ụkpụrụ, na iwu Mosis nyere ụmụ Izrel nke ha aghaghị idebe mgbe ha si n'Ijpt pụta ⁴⁶ na ndagwurugwu Bet-Peoa nke dị n'ọwụwa anyanwụ Jōdan, n'ala Saihōn, eze ndị Amōrait, onye na-achị na Heshbōn, bụ onye Mosis na ndị Izrel meriri n'agha mgbe ha si n'Ijpt pụta. ⁴⁷ Ndị Izrel nwetaara onwe ha ala ya na ala Og, eze Bashan. Eze abụọ ndị a bụ eze ndị Amōrait ndị ala ha dị n'ọwụwa anyanwụ nke osimiri Jōdan. ⁴⁸ Ala a sitere n'Aroea, n'ọnụ mmiri Anōn ruo n'ugwu Sirion (ya bụ ugwu Hemon), ⁴⁹ ruo n'ala Araba niile, nke dị n'ọwụwa anyanwụ osimiri Jōdan, ruokwa n'Osimiri Nnu, n'ala ala ugwu Piska.

5

Iwu iri

¹ Mosis kpọkọtara Izrel niile gwa ha okwu si, Geenu nti, unu Izrel, n'ukpuru ndi a na iwu ndi a niile m na-aguputa na nti unu taa, mutanu ha, hukwanu na unu debere ha! ² Anyi na ONYENWE ANYI Chineke anyi gbara ndu n'ugwu Horeb.* ³ O bughi ONYENWE ANYI na nna nna anyi ha gbara ndu, kama o bu anyi na ya, anyi niile ndi di ndu taa. ⁴ ONYENWE ANYI sitere n'etiti oku gwa unu okwu ihu na ihu n'ugwu ahụ. ⁵ E guzoro m n'etiti unu na ONYENWE ANYI mgbe ahụ, ikwuputara unu okwu ONYENWE ANYI, n'ih na unu turu egwu oku ahụ, unu arigoghikwa n'ugwu ahụ.

O siri:

⁶ “Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu, onye kpọtutara unu site n'Ijpt, bu ala nke ibu ohu.

⁷ “Gi enwela chi ozọ tinyere m.

⁸ Gi emerela onwe gi arusi a piri api, n'oyiyi nke udi obula nke yiri ihe di n'elugwe maobu nke yiri ihe di n'uwa, n'okpuru ya maobu n'ime mmiri, n'okpuru uwa. ⁹ Gi akpola isiala nye ha, efekwala ha ofufe, n'ih na Mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke gi, abu m Chineke ekworo. Onye na-ata umu na umu umu ahuhu, n'ih ajọ omume nke ndi muru ha, o buladi ruo n'ogbo nke ato na nke

* 5:2 5:2 Opu 19:5; Dit 4:23

anọ, nke ndị ahụ kporo m asi. ¹⁰ Ma na-egosi ihunanya nye puku ogo niile nke ndị hụrụ m n'anya, bụ ndị na-edebe ihe niile m nyere n'iwu.

- ¹¹ Gị ejikwala aha ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị eme ihe efu, n'ihị na ONYENWE ANYỊ agaghị agụ onye ji aha ya eme ihe efu dika onye ikpe na-amaghị.
- ¹² Debe ụbọchị izuike site n'ido ya nsọ, dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị n'iwu.
- ¹³ N'ime ụbọchị isii ka ị ga-eje ozi gị niile. O bụkwa n'ime ha ka ị ga-aruzu oru gị niile,
- ¹⁴ ma ụbọchị nke asaa bụ ụbọchị izuike nke ONYENWE ANYỊ Chineke gị. Ị gaghị aru oru obula n'ụbọchị ahụ, gị onwe gị, nwa gị nwoke na nwa gị nwanyị, onye oru gị nwoke, onye oru gị nwanyị, ehi gị, inyinya ibu gị maobu anu ulo gị obula, o buladi onye obia bi n'obodo gị, ka ohu gị nwoke na ohu gị nwanyị zuru ike dika gị onwe gị si ezu ike.
- ¹⁵ Ị ga-echetakwa na ị bụ ohu n'ala Ijpt, ma ONYENWE ANYỊ Chineke mere ka i si n'ohu putu. O bụ ike ya di ukwu ka o ji naputa gị. O bụ ya mere ONYENWE ANYỊ Chineke gị ji nye iwu na ị ga-edebe ụbọchị izuike nsọ.
- ¹⁶ Sọpuru nne gị na nna gị, dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị n'iwu, ka ụbọchị ndu gị di ogologo, ka ihe dikwara gị mma n'ala ahụ nke ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị.
- ¹⁷ Gị egbula mmadu.
- ¹⁸ Gị akwala iko.
- ¹⁹ Gị ezula ohi.
- ²⁰ Gị agbala ama ụgha megide onye agbataobi

gị.

²¹ Gị enwela anya ukwu n'ebe nwunye onye agbataobi gị dị. Gị enwekwala agụụ inwetara onwe gị ụlọ onye agbataobi gị, maọbụ n'ebe ala ya, maọbụ ohu ya nwoke, maọbụ ohu ya nwanyi, maọbụ ehi ya, maọbụ inyinya ibu ya, ma ọ bụkwanụ n'ihe ọbụla nke onye agbataobi nwere dị."

²² Iwu ndị a ka ONYENWE ANYỊ sitere n'olu ike kwupụta nye ọgbakọ unu niile n'elu ugwu ahụ, site n'ọkụ ahụ na igwe ojii ahụ na oke ọchịchiri ahụ. O nweghị okwu ọzọ o tụtwasiri n'elu ya. O mechara dee ha na mbadamba nkume abụọ, nye m ha.

²³ Ma mgbe unu nuru oke olu ahụ kwuru okwu site n'oke ọchịchiri ahụ, hụkwa ire ọkụ ahụ dị egwu na-enwu n'elu ugwu, ndịisi unu, ndị ndu ebo ọbụla na ndị okenye unu bjakwutere m. ²⁴ Unu siri, "ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị egosila anyị ebube ya, na idi ukwu ya, anyị anukwala olu ya site n'ime ọkụ ahụ. Taa anyị ahula na mmadu puru idi ndu ọbuladi ma Chineke kpanyere ha uka. ²⁵ Ma ugbu a n'ihigini ka anyị ga-eji nwuo? Oku a, nke na-enwusi ike ga-erechapu anyị. Anyị ga-anwu ma ọ buru na anyị anu olu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị gaa n'ihu. ²⁶ N'ihina na onye di n'etiti mmadu, nke nuru olu Chineke di ndu ka ọ na-ekwu okwu site n'etiti oku, dika anyị nuru ma diri ndu. ²⁷ Gaa nso nulara anyị ihe ONYENWE ANYỊ Chineke anyị na-ekwu, mgbe ahụ, gwa anyị ihe ọbụla bu nke ọ gwara gị, anyị ga-anu, mekwa ya."

²⁸ ONYENWE ANYỊ nūrụ olu okwu mgbe unu gwara m okwu, ONYENWE ANYỊ siri m, “Anụla m ihe ndị a gwara gị. Ihe niile ha kwuru ziri ezi. ²⁹ Lee, ọ ga-adị nnọọ mma ma mkpuruobi ha dị otu a, itụ egwu m, na idebe ihe niile m nyere ha n’iwu, ka ihe gaara ha na ụmụ ha nke ọma mgbe niile ebighị ebi.

³⁰ “Gaa, gwa ha ka ha laghachi n’ụlọ ikwu ha. ³¹ Ma gị onwe gị, guzo n’ebe a n’akụkụ m, ka m nye gị iwu m na ụkpuru m niile, ị ga-akuziri ha idebe iwu m, ha aghakwaghị idebe ha n’ala ahụ m gaje inye ha ka ha nweta.”

³² Lezienụ anya ime ihe ndị ahụ niile ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu nyere unu n’iwu. Unu esitela na ha wezuga onwe unu gaa n’aka nri maọbụ n’aka ekpe. ³³ Jegharịanụ ije n’ụzọ niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu n’iwu, ka unu dirị ndụ, baa ụba, ma meekwa ka ndụ unu dị ogologo n’ala ahụ unu na-aga inweta.

6

Ihụ ONYENWE ANYỊ n’anya

¹ Ndị a bụ iwu, na ụkpuru, na ikpe niile nke ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, nyere m n’iwu ka a kuziere unu ka unu debe, n’ala ahụ unu na-agafe Jodan inweta. ² Ihe e ji nye iwu ndị a bụ ka unu na ụmụ unu, na ụmụ ụmụ unu, tọọ egwu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, site n’idebe iwu ya, ogologo ndụ unu niile. Ọ bụrụ na unu emee ya, unu ga-enwe ndụ ogologo. ³ Nūrụ Izrel ma lezie anya n’irube isi, ka ihe gaara unu nke ọma, ka unu baa ụba nke ukwu n’ala ahụ

mmiri ara ehi na mmanụ aṅụ na-eru n'ime ya, ọ bụladị dika ONYENWE ANYỊ Chineke nna nna unu ha kwere unu na nkwa.

⁴ Nụrụ gị Izrel, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị, ONYENWE ANYỊ bụ otu. ⁵ Were obi gị niile, na mkpuruobi gị niile, na uche gị na ike gị niile, hụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị n'anya. ⁶ Iwu ndị a m na-enye gị taa ka ị ga-eme ka ọ dirị gị n'obi. ⁷ Ị ga-akuziri ya ụmụ gị. Kwuo okwu banyere ha mgbe ị na-anọdụ ala n'ụlọ gị, mgbe ị na-aga n'okporoụzọ, mgbe ị na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ⁸ Keenụ ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ⁹ Dee ha n'elu ibo ọnụ ụzọ ụlọ gị na nke ọnụ ụzọ ama gị.

¹⁰ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke ga-akpobata unu n'ala ahụ ọ n'urū iyi nye nna nna unu ha, bụ Ebrahim, na Aizik, na Jekob, na inye unu, ala sara mbara nke juputara n'obodo unu na-ewughị, ¹¹ na ụlọ ihe ọma dī iche iche juputara n'ime ya nke unu na-azughị, na olulu mmiri unu na-egwughị n'onwe unu, na ubi vainị na otutu osisi oliv unu na-amaghị ndị kuru ha, mgbe unu riri ihe rijuo afọ, ¹² leronu anya, ka unu ghara ichefu ONYENWE ANYỊ, onye mere ka unu site n'ala Ijpt pụta, bụ ala ebe unu bụ ohu.

¹³ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị, ka ị ga-atụ egwu, naanị ya ka ị ga-eife ofufe, ọ bụkwa aha ya ka ị ga-eji n'ụọ iyi. ¹⁴ Unu agbasola chi ndị ọzọ, bụ chi ndị niile a gbara unu gburugburu na-eife. ¹⁵ N'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke unu, onye nọ n'etiti unu, bụ Chineke ekworo. Ọ ga-eme ka iwe ya dī ọkụ megide unu, ọ ga-ekpochapukwa

unu site n'elu ụwa. ¹⁶ Anwala ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gị ọnwụnwa, dika unu nwara ya na Masa. ¹⁷ Lezienụ anya hụ na unu debere iwu niile na ụkpụrụ niile, na ihe ama niile ONYENWE ANYỊ Chineke unu nyere unu. ¹⁸ Meenụ ihe ziri ezi, na nke dị mma n'anya ONYENWE ANYỊ, ka ihe niile gaara unu nke ọma, ka unu nweekwa ike ibanye, ma nweta ezi ala ahụ ONYENWE ANYỊ ji inụ iyi kwee nna nna unu ha na nkwa. ¹⁹ Ka unu chụpụkwa ndị iro unu niile site n'ala ahụ, dika ONYENWE ANYỊ n'onwe ya kwuru.

Ọsisa nye ụmụ ụmụ

²⁰ N'oge na-abịa, mgbe nwa nwoke gị ga-aju gị si, "Gini bụ isi ihe ama ndị a, na ụkpụrụ ndị a, na iwu ndị a ONYENWE ANYỊ Chineke anyị nyere unu?" ²¹ I ga-aza ya si, "Anyị buri ndị ohu Fero n'ala Ijipt, ma site n'ike ya dị ukwuu, ONYENWE ANYỊ kpọputara anyị site n'ala Ijipt. ²² N'ihu anyị, ONYENWE ANYỊ zipurụ otutu ihe iribama di iche iche na ihe ebube di iche iche, di ukwuu jọkwa njo n'ahụ Ijipt na eze Fero nakwa ndi ulo ya niile. ²³ Ma o mere ka anyi site n'Ijipt puta, ikpobata na inye anyi ala ahụ o ji inụ iyi kwee nna nna anyi ha na nkwa. ²⁴ N'ihia ya ka ONYENWE ANYỊ ji nye anyi iwu ka anyi debe ụkpụrụ ndi a niile, na-atu ONYENWE ANYỊ Chineke anyi egwu, ka anyi buru ndi ihe ga-agara nke ọma ubochi niile, ndi a na-edebe ndu, dika o di taa. ²⁵ O buru na anyi elezie anya debe iwu ndi a niile ONYENWE ANYỊ Chineke anyi nyere anyi, dika o nyere anyi n'iwu, anyi ga-abu ndi na-ejeghari n'ezi omume."

7

Iwu banyere ikpochapu ndi Kenan

¹ Mgbe ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akpobata unu n'ala ahụ unu na-abanye inweta, mgbe o si n'ihu unu chupu otutu mba ndi a n'ihu unu, bu ndi Het, ndi Gigash, ndi Amorait, ndi Kenan, ndi Periz, ndi Hiv na ndi Jebus, bu mba asaa ndi di ike nke ukwu, baakwa uba karịa unu; ² mgbe ONYENWE ANYI bu Chineke unu nyefere ha n'aka unu, unu meriekwa ha, lezienụ anya hụ na unu bibiri ha kpamkpam. Ka unu na ha ghara igba ndu, unu emekwarala ha ebere. ³ Unu na ha aluritakwala di na nwunye, unu enyekwala umu ha ndi ikom umu unu ndi inyom ka ha luo, maobu lutara umu unu ndi ikom umu ha ndi inyom. ⁴ N'ihia na nke a ga-eme ka umu unu site n'iso m tugharia, malite ife chi ndi ozo. Mgbe ahụ iwe ONYENWE ANYI ga-adi oku megide unu, laakwa unu n'iyi ngwangwa. ⁵ Kama otu a ka unu ga-eme: tikpoonu ebe ichu aja ha niile. Kurienu ogidi arusi ha niile. Gbutukwaanu osisi Ashera ha, ma suo arusi ha niile oku. ⁶ N'ihia na unu bu ndi di nsọ nye ONYENWE ANYI bu Chineke unu. ONYENWE ANYI bu Chineke unu ahoputala unu site n'agburu niile di n'awa a, ka unu buru ndi nke ya, ihe onwunwe ya di oke onuahia.

⁷ O bughu n'ihia na unu di ukwu n'onuogugu karia ndi mba ozo, ka ONYENWE ANYI ji hoputa unu, hu unu n'anya otu a, n'ezie unu dikarisiri nta n'onuogugu. ⁸ Kama, o bu n'ihia ONYENWE ANYI huru unu n'anya, mezuokwa iyi o nuru nye nna nna unu ha, ka o ji site n'aka ya di ike

gbaputa unu site n'ala ebe unu bu ndi ohu, site n'ike nke Fero, bu eze Ijipt. ⁹ Matanu nke oma na ONYENWE ANYI bu Chineke unu bu Chineke. O bu Chineke kwesiri ntukwasị obi, onye na-edebe ogbugba ndu ihunanya ya ruo puku ogbo, nye ndi niile huru ya n'anya, ndi na-edebe ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁰ Ma

onye kporo ya asi, o na-eji mbibi kwughachi ya ugwo n'ihu ya,
o gaghị egbu oge ikwughachi onye kporo ya asi ugwo n'ihu ha.

¹¹ N'ihia ya, hu na unu debezuru iwu na ukpuru ndi a m na-enye unu taa.

¹² O buru na unu elezie anya, naa nti n'iwu ndi a, debe ha, ma mezuokwa ha, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-emezuru unu ogbugba ndu ihunanya ahụ dika o nuru n'iyi nye nna nna unu ha. ¹³ O ga-ahụ unu n'anya, gozie unu, meekwa ka unu baa uba n'onuogugu. O ga-agosi unu n'omumu, gozie ihe okuku nke ala unu, oka unu, na mmanya ohuru unu, na mmanu unu, na umu ehi unu muru, na umu igwe aturu unu muru, n'ala ahụ o nuru nna nna unu ha iyi inye unu. ¹⁴ A ga-agosi unu kariya mba ndi ozọ niile di n'awa. O dighi onye obula n'ime unu, maobu nwoke maobu nwanyi ga-anọ namutaghi nwa, o dikwaghi anu ulo unu ga-agba aka nwa. ¹⁵ ONYENWE ANYI ga-ewepuru unu oria niile. O gaghị ekwe ka oria ndi Ijipt obula, nke unu na-echeta nke oma dakwasị unu, oria ndi a niile ka o ga-eme ka o biakwasị ndi iro unu! ¹⁶ Mba obula ONYENWE ANYI bu Chineke unu nyefere unu n'aka ka unu ga-ala n'iyi. Unu

emerela ha ebere, unu efekwala chi niile ha, n'ihu na nke a ga-aburu unu ihe ima n'onya.

¹⁷ Ma eleghi anya, unu ga na-eche n'ime onwe unu si, "Mba ndi a di ike karja anyi, olee otu anyi ga-esi chupu ha?" ¹⁸ Ma unu atula egwu! Naani chetanu ihe ONYENWE ANYI bu Chineke unu mere Fero na ndi Ijipt niile. ¹⁹ Unu ji anya unu hu onwunwa ukwu niile, ihe iribama niile na ihe ebube niile, n'aka ahụ di ike na ogwe aka esetipuru esetipu, nke ONYENWE ANYI bu Chineke unu ji kpoputa unu. ONYENWE ANYI bu Chineke ga-emekwa otu ihe ahụ n'ebe ndi niile a unu na-atu egwu ugbo a. ²⁰ Karisia, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-ezipu ebu n'etiti ha tutu ruo mgbe o buladi ndi foduru ndu, ndi ahụ ga-ezo onwe ha site n'ebe unu no, ghoru ndi e bibiri. ²¹ Unu amala jijiji n'ihu ha, n'ihu na ONYENWE ANYI bu Chineke unu, onye no n'etiti unu bu Chineke di ukwu, dikwa egwu. ²² ONYENWE ANYI bu Chineke unu, ga-achupu mba ndi a ntakiri ntakiri. O gaghị ekwe ka unu chupu ha otu ugboro, ma o bughị ya, umu anu ohia ojoo ga-amuba megide unu. ²³ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-enyefe ha n'aka unu, o ga-etinye ha oke ogbaaghara n'obi, tutu ruo mgbe ha lara n'iyi. ²⁴ Eze ha niile ka o ga-enyefe n'aka unu, unu ga-ehichapukwa aha ha n'elu uwa. O dikwaghị onye puru iguzo n'ihu unu, n'ihu na unu ga-ebibi ha niile. ²⁵ Kponu arusi niile nke apiri api nke chi niile ha oku. Unu enwela anya ukwu n'ebe olaocha maobu olaedo di ha n'ahu di. Unu ewerela ya ka o buru nke unu, ka unu ghara ibu ndi o matara n'onya, n'ihu na o bu ihe aru nye

ONYENWE ANYI bụ Chineke unu. ²⁶ Unu ewebatala ihe arụ ọbụla n'ụlọ unu, ka unu ghara ibụ ihe e debere iche nye mbibi dika ya. Kpọọnu ihe arụ ahụ asị, ledakwanụ ya anya, n'ihị na ihe e debere iche nye mbibi ka ọ bụ.

8

Echezọla ONYENWE ANYI

¹ Lezie anya hụ na i debezuru iwu ndị a niile m nyere gị taa. Ọ bụrụ na i debe ha, ọ bughị naanị na ị ga-adị ndụ, kama ị ga-amụba, banyekwa inweta ala ahụ ONYENWE ANYI kwere nna nna gị ha na nkwa. ² Chetakwa otu ONYENWE ANYI bụ Chineke gị si duo gị n'ime ọzara iri afọ anọ ndị a niile. O wedara mmụọ gị ala, nwakwaa gị ọnwunwa imata ihe dị gị n'obi, ichọputa ma ị ga-edebekwa iwu ya. ³ E, o wedatara mmụọ gị ala mgbe o mere ka ihe oriri kọ gị, mgbe o mere ka i rie mánà, nri ahụ gị na nna gị na-amaghị ihe ọ bụ. O mere nke a igosi gị na izi gị na ọ bughị naanị achicha ka mmadụ ga-eji dị ndụ, kama ọ bụ n'okwu niile nke si n'ọnu ONYENWE ANYI pụta.

⁴ Iri afọ anọ ndị a niile, uwe gị akaghị nka, ụkwụ gị azakwaghị aza. ⁵ N'ihị ya, mata nke a n'obi gị, na dika nna si adọ nwa ya aka na ntị, otu a ka ONYENWE ANYI bụ Chineke gị si adọ gị aka na ntị.

⁶ Debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gị. Na-ejegharị ije n'ụzọ ya, ma na-atụkwa ya egwu.

⁷ N'ihị na ONYENWE ANYI Chineke gị na-ewebata gị n'ala mara mma, bụ ala nwere iyi, na ọdọ mmiri, ala nwere mmiri nke si n'ime ya na-asọputa asọgharị n'ugwu na ndagwurugwu, ⁸ ọ

bụ ala na-epu ọka wiiti na ọka bali, na osisi vaini, na osisi fig, na osisi pomegranet, na mmanụ oliv, na mmanụ anụ. ⁹ O bụkwa ala juputara n'ihe oriri, ebe a na-agaghị enwe ụkọ nri. O bụ ala ebe igwe juputara n'ime ya dị ka ha bụ nkume, ala ebe ọla juputakwara n'ugwu ya niile.

¹⁰ Mgbe i riri rijuo afo, too ONYENWE ANYI Chineke gi n'ihi ala mara mma nke o nyere gi. ¹¹ Ma lezie anya ka i ghara ichefu ONYENWE ANYI Chineke gi, na-edebeghi iwu ya niile, na ikpe ya niile, na ukpuru ya niile, nke m na-enye gi taa. ¹² Ka o ghara i bu, mgbe i riri rijuru afo, mgbe i wuuru onwe gi ezi ulo di mma birikwa n'ime ha, ¹³ mgbe igwe ehi na igwe aturu gi mubara, mgbe olaocha na olaedo gi mubara, na mgbe ihe niile i nwere mubara. ¹⁴ Kpachara anya hu na nganga abanyeghi gi n'obi, ime ka i chefu ONYENWE ANYI Chineke gi onye mere ka i site n'Ijpt, sitekwa n'ala ibu ohu puta. ¹⁵ Onye duuru gi n'ime ozara ukwu ahụ di egwu, ebe agwo ojoo na akpi juputara, ebe na-ekpo oku, nke mmiri na-adighi. O sitere na nkume nye gi mmiri onunu ¹⁶ O ji manà nyejuo gi afo n'ozara, manà ahụ nna gi ha na-amaghi ihe o bu na mbu. O mere ya n'ihi iweda mmuo gi ala, na inwale gi, ka ihe si otu a gaara gi nke oma. ¹⁷ I nwere ike kwuo si, "O bu site n'ike aka m ka m ji baa uba." ¹⁸ Ma cheta ONYENWE ANYI Chineke gi, n'ihi na o bu ya onwe ya na-enye gi ike i ji akpata aku, ime ka ogbugba ndu ya guzosie ike, bu nke o nuru nna nna gi ha n'iyi, dika o di taa.

19 Ma ọ buru na i chefuo ONYENWE ANYI bu Chineke gi, gbasoo chi ndi ozo, fee ha ofufe ma kpookwa isiala nye ha, ana m agba ama megide gi taa na i ghaghi ila n'iyi. 20 O buru na unu egeghi nti n'olu ONYENWE ANYI Chineke unu, ime ihe o choro, o ga-ala unu n'iyi, dika o si bibie mba ndi a niile di iche iche o na-ebibi n'ih i unu.

9

O bugh i n'ih i ezi omume Izrel

1 Nuru, Izrel! Taa ka i na-aga igafe osimiri Jodan ibanye ka inweta ala mba ndi di ukwu na ndi di ike kari gi, inweta obodo ndi di ukwu nke nwere mgbidi ha di elu ruo n'elugwe. 2 Ndi bi n'ime ha bu ndi Anak, ndi gbara dimkpa, too ogologo nke ukwu. I maara banyere ha. I nukwaala ka e kwuru si, "Onye puru iguzo onwe ya n'ihu umu Anak?" 3 Ma mata taa na ONYENWE ANYI Chineke gi bu onye na-aga n'ihu gi dika oku na-erepia erepia. O ga-ala ha n'iyi. O bukwa ya ga-eme ka unu lughuo ha, chupu ha, bibiekwa ha ngwangwa dika ONYENWE ANYI kwere gi na nkwa.

4 Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n'ihu gi chupu ha, asila onwe gi, "ONYENWE ANYI akpobatala m n'ebe a, ka m nweta ala a n'ih i ezi omume m." Mba, o bu naani n'ih i ajo omume nke mba ndi a bi n'ala ah u ka ONYENWE ANYI ji esite n'ihu gi chupu ha. 5 O bugh i n'ih i ezi omume gi, maobu izi ezi nke obi gi ka i ga-eji nweta ala ah u, kama o bu n'ih i ajo omume nke mba ndi a bi n'ime ya ka ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eji achupu ha site n'ihu gi. O na-emekwa

ya n'ihì imezu nkwa ahụ o kwere nna nna gị ha bụ Ebrahim, Aizik, na Jekòb. ⁶ Ya mere, ghòta ya nke òma na ONYENWE ANYÌ Chineke gị anaghị enye gị ezi ala a ka inweta ya n'ihì ezi omume gị, n'ihì na unu bụ ndị isiike.

Nwa ehi òlaedo

⁷ Chetakwa nke a ma echefukwala otu i si kpasuo ONYENWE ANYÌ Chineke gị iwe, mgbe mgbe, n'ime òzara. Site n'ùbòchì ì hapụrụ Ijìpt tutu ruo taa, ka ì na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYÌ nọ. ⁸ Unu kpasuru ONYENWE ANYÌ iwe n'ugwu Horeb, ya mere o jiri were iwe laa unu n'iyi. ⁹ Mgbe m rigooro n'elu ugwu ahụ ìnata mbadamba nkume ndị ahụ bụ mbadamba nkume ògbùgba ndụ ì n'etiti ONYENWE ANYÌ na unu, anọrọ m n'elu ugwu ahụ iri ùbòchì anọ, ehìhie na abalì, ò ìghì nri m riri, ò ìghìkwa mmiri m ìrurù. ¹⁰ ONYENWE ANYÌ nyere m mbadamba nkume abụọ ndị ahụ, nke eji mkpìsìjaka Chineke dee. Edekwasìrì n'elu ha iwu niile nke ONYENWE ANYÌ gwara unu n'ugwu ahụ site n'etiti òkụ, n'ùbòchì mkpòkòta ahụ.

¹¹ Mgbe iri abalì anọ gwurù ONYENWE ANYÌ nyere m mbadamba nkume abụọ ndị ahụ, bụ mbadamba nkume ògbùgba ndụ. ¹² Mgbe ahụ ka ONYENWE ANYÌ gwara m sị m, "Rìdata òsìsò, n'ihì na ndị gị, ndị i si n'Ijìpt dupùta, emeruòla onwe ha, ha emeela ngwangwa iwezuga onwe ha site n'iwu m nyere ha. Ha emeerela onwe ha nwa ehi a kpurù akpù, ka ò burù chi ha."

¹³ ONYENWE ANYÌ gwara m sị, "Ahùla m na ndị a bụ ndị isiike n'ezie. ¹⁴ Hapù m, ka m kpochapù

ma hichapụkwa aha ha site n'okpuru eluigwe. Aga m emekwa gị ka ị ghọọ mba dị ike karịa, dika ọtụtụ n'ọnuogụgụ karịa ha.”

¹⁵ Ya mere, atugharịrị m malite isi n'ugwu ahụ na-enwu oku rịdata, ejikwa m mbadamba nkume abụọ nke ogbugba ndụ ahụ n'aka m.

¹⁶ Mgbe m lepurụ anya, ahurụ m na unu emeela mmehie megide ONYENWE ANYỊ Chineke unu. Unu akpuolara onwe unu arụsị n'ụdị nwa ehi. Unu esitela n'igbaso iwu ONYENWE ANYỊ wezuga onwe unu osiisọ. ¹⁷ Mgbe ahụ, ewere m mbadamba nkume abụọ ahụ, tupụ ha site n'aka m abụọ, kurie ha n'ihu unu.

¹⁸ Mgbe ahụ, adara m n'ala ozo n'ihu ONYENWE ANYỊ. Iri ubochi anọ, ehie na abali, erighi m nri maobu nuo ihe onunu obula, n'ihie mmehie niile unu mere. Unu mere ihe ojoo n'anya ONYENWE ANYỊ si otu a kpasuo ya iwe nke ukwu.

¹⁹ Aturụ m egwu iwe na onuma nke ONYENWE ANYỊ, n'ihie na iwe ya di ukwu megide unu ruo na ikpochapụ unu. Ma n'oge ahụ, ONYENWE ANYỊ gere nti n'aririọ m. ²⁰ N'oge ahụ, Eron n'onwe ya, noro n'oke nsogbu, n'ihie na ONYENWE ANYỊ were iwe megide ya, choo ibibi ya, ma arioro m ONYENWE ANYỊ aririọ n'ihie ya. ²¹ Mgbe ahụ, eweere m ngwa oru mmehie unu, ya bu nwa ehi ahụ unu kpuru, kpoo ya oku, tipia ya, gwerie ya nke oma dika ntụ, wunye ntụ ya n'ime mmiri nke si n'ugwu na-asoputa.

²² Ozokwa, unu kpasuru ONYENWE ANYỊ iwe na Tabera, na Masa, o buladi na Kibrot Hataava.

²³ Mgbe ONYENWE ANYỊ si na Kadesh Banea zipu unu o si unu, “Gaanu nweta ala ahụ m nyere

unu.” Ma unu nupuru isi n’iwu ONYENWE ANYI Chineke unu nyere unu. Unu ekwenyeghi maobu rubere ya isi. ²⁴ Site n’ubochi m maara ndi unu bu, o dibeghi mgbe unu na-enupughi isi n’ebe ONYENWE ANYI no.

²⁵ O bu ya mere m jiri daa n’ala n’ihu ONYENWE ANYI iri ubochi ano, ehie na abali, n’ihi na ONYENWE ANYI kwuru na o ga-ala unu n’iyi. ²⁶ Ekpere m ekpere n’oge ahụ nye ONYENWE ANYI si ya, “Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYI biko, alala ndi gi n’iyi, n’ihi na ha bu ihe nketa gi, burukwa ndi i ji ike aka gi na ebube gi gbaputa site n’Ijpt. ²⁷ Elekwasi nupu isi ha na isiike ha anya, kama, cheta nkwa gi, nke i kwere ndi ohu gi, Ebrahim, Aizik, na Jekob. Biko, agunyela ndu ojoo ha, na mmehie ha megide ha. ²⁸ Ma o bughu otu a, ndi obodo ahụ nke i si na ya kpoputa anyi ga-asi, ‘O bu n’ihi na ONYENWE ANYI apughu inye ha ala o kwere ha na nkwa ka o ji laa ha n’iyi. N’ihi na o kporo ha asi, ka o ji kpopata ha n’ime ozara mee ka ha nwuo n’ebe ahụ.’ ²⁹ Ma ha bu ndi gi, ha bukwa ihe nketa gi. Ha bu ndi i sitere n’ike gi di egwu na ike nke aka gi kpoputa site n’Ijpt.”

10

Mbadamba nkume abuo ozo

¹ N’oge ahụ, ONYENWE ANYI gwara m, si, “Waputa mbadamba nkume abuo dika nke mbu, were ha biakwute m n’elu ugwu. Ozo, wuokwara onwe gi igbe osisi. ² Aga m edekwasi n’elu mbadamba nkume ndi a, okwu niile nke di n’elu

mbadamba nkume ndị mbụ, bụ nke i tupiasiri. I ga-etinyekwa ha n'ime igbe ahụ.”

³ Ya mere, eji m osisi akashia kwaa igbe ahụ. A waputakwara m mbadamba nkume abụọ yiri ndị nke mbụ, were ha rigoro ugwu ahụ.

⁴ ONYENWE ANYỊ dere n'elu mbadamba nkume ahụ ihe ndị ahụ o dere na mbụ, bụ iwu iri ndị ahụ o gwara unu n'elu ugwu site n'ime oku, n'ubochi mkpokota ahụ. ONYENWE ANYỊ nyekwara m ha. ⁵ Mgbe m si n'ugwu ahụ rịdata, etinyere m mbadamba nkume abụọ ahụ n'ime igbe ahụ m kwara, dika ONYENWE ANYỊ nyere m n'iwu. Ha dikwa n'ebe ahụ ruo taa.

⁶ (Ụmụ Izrel gara ije site n'olulu mmiri nke Bene Jaakan garuo Mosera, n'ebe ahụ ka Erōn nọ nwuọ, e lie ya n'ebe ahụ. Elieza, bụ okpara ya nọchiri onodu ya dika onye nchujaja. ⁷ Site n'ebe ahụ, ha gagidere ije ruo Gudgoda, sitekwa na ya ruo Jotbata, ala nke iyi na-asọ asọ juru n'ime ya. ⁸ N'oge ahụ, ONYENWE ANYỊ kewaputara ebo Livayi ibu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYỊ, na iguzo n'ihu ONYENWE ANYỊ ijere ya ozi na ikwuputa ngozi n'aha ya, dika ha si eme ruo taa. ⁹ O bụ nke a mere ndi Livayi enweghi oke maobu ihe nketa n'etiti ndi Izrel ibe ha; ONYENWE ANYỊ bụ ihe nketa ha, dika ONYENWE ANYỊ Chineke unu gwara ha.)

¹⁰ Ugbu a, anọla m n'elu ugwu ahụ iri ubochi anọ, ehie na abali, dika m mere n'oge mbụ, ONYENWE ANYỊ gekwara m nti n'oge ugbu a. O bughị ochicho ONYENWE ANYỊ ibibi unu.

¹¹ ONYENWE ANYỊ gwara m, “Bilie, gaa ka i duru ndi a gaa na njem ha, ka ha banye, ma nwetakwa

ala ahụ nke m kwere nna nna ha na nkwa inye ha.”

Sopuru ONYENWE ANYI

¹² Ugbu a, Izrel, gini ka ONYENWE ANYI Chineke gi na-ana n'aka gi ma o bughị ka i tuo egwu ONYENWE ANYI bu Chineke gi, jee ije na nrube isi nye ya, ihu ya n'anya, na iwere obi gi niile na mmuo gi niile fee ya ofufe, ¹³ na ilezi anya debezuo iwu na ukpuru ONYENWE ANYI, ndi m na-enye gi taa, n'ih i odimma gi.

¹⁴ Uwa na eluigwe na ebe niile kachasi elu nke eluigwe, na ihe niile di n'ime ha, bu nke ONYENWE ANYI Chineke gi. ¹⁵ Ma ONYENWE ANYI nwere mmasi n'ahu nna nna unu ha, hukwa ha n'anya, o horo unu, na naani umu ha niile, site n'etiti mba niile dika o di taa. ¹⁶ N'ih i nke a, biekwanu obi unu ugwu, kwusikwanu ibi ndu nke isiike. ¹⁷ N'ih i na ONYENWE ANYI, bu Chineke unu bu Chineke kachasi chi niile, burukwa Onyenwe kachasi ndi nwenu niile. Chineke ukwu ahụ, onye di ike dikwa egwu, onye na-adighi ele mmadu anya n'ihu, o nakwaghi eri ngari. ¹⁸ O na-aluru ndi na-enweghi nna, na umu nwanyi na-enweghi di ogu. O na-ahu ndi obia n'anya, na-enyekwa ha nri na uwe. ¹⁹ Ya mere, unu onwe unu kwa, hunu ndi obia n'anya, n'ih i na unu onwe unu bururi ndi obia n'ala Ijpt. ²⁰ Tuo ONYENWE ANYI Chineke gi egwu, feekwa ya ofufe. Ya ka i ga-arapara n'ahu,* o bukwa naani n'aha ya ka i ga-anu iyi. ²¹ O bu ya bu onye i ga-eto otuto, o bu ya bu Chineke gi, onye

* **10:20** 10:20 Ya ka i ga-ejidesi aka ike

rurụ gị orụ ndị ahụ dị oke egwu na ebube, nke gị onwe gị ji anya gị hụ. ²² Nna nna unu ndị gara n'Ijpt dị naanị iri mmadụ asaa, ma ugbu a, ONYENWE ANYỊ Chineke gị emeela ka ịmụbaa dika kpakpando nke mbara igwe.

11

Ihu ONYENWE ANYỊ n'anya na irubere ya isi

¹ Hụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'anya, na-edebuzkwa ikpe ya na ụkpụrụ ya na ihe niile o nyere n'iwu. ² Chetanụ taa na ọ bughị ụmụ unu, kama ọ bụ unu onwe unu jiri anya unu hụ ịdọ aka na ntị ONYENWE ANYỊ Chineke unu. Ọ bụ unu hụrụ ịdị ukwu ya, ịdị ike ya, ịrụsị orụ ike nke ike ya, ³ ihe ịrịbama ya niile na ihe niile o mere n'Ijpt, otu o si megide Fero eze Ijpt na ndị ala Ijpt niile. ⁴ Unu hụrụ ihe o mere ndị agha Ijpt na ịnyinya ha, na ụgbọ agha ha. Otu o si mee ka ha laa n'iyi n'ime Osimiri Uhie, mgbe ha na-achụ unu ọsọ, na otu ONYENWE ANYỊ si wetara ha ịla n'iyi ebighị ebi. ⁵ Ọ bughị ụmụ unu hụrụ ihe o meere unu n'oge ahụ niile unu nọ n'ọzara tutu unu erute n'ebe a, ⁶ na ihe o mere Datan na Abiram, ụmụ Eliab, ndị si n'ebo Ruben, otu ala si meghee ọnu ya loda ha, ha na ezinaulọ ha, ụlọ ikwu ha na ihe ọbụla nke dị ndụ ha nwere n'etiti Izrel niile. ⁷ Ma ọ bụ anya unu hụrụ oke ihe ịtụnanya ndị a niile ONYENWE ANYỊ mere.

⁸ Lezienụ anya debe iwu ndị a m na-enye unu taa, ka unu nwee ike, baa bichikwaa ala ahụ unu na-agafe Jodan inweta, ⁹ ka unu bie ogologo ndụ n'ime ala ahụ ONYENWE ANYỊ n'ụrụ n'iyi inye nna nna unu ha, na ụmụ ụmụ ha,

ala mmiri ara ehi na mmanụ ańụ na-eru na ya. ¹⁰ N'íhi na ala a unu na-aga íbanye n'ime ya inweta adìghì ka ala Ijìpt, ebe unu si pụta, ebe ì na-agma mkpụrụ gị, were ụkwụ tọwara mmiri ụzọ,* dika a na-eme n'ubi akwụkwọ nri. ¹¹ Ma ala unu na-agafe Jọdan inweta bụ ala nwere ugwu na ndagwurugwu, nke na-ńụ mmiri ozuzo si n'elugwe. ¹² O bụ ala nke ONYENWE ANYÌ Chineke unu n'onwe ya na-elekọta! Site n'ụbọchị ruo n'ụbọchị, sitekwa na mbido afọ ruo n'ogwugwu afọ, anya ya adìghì apụ na ya.

¹³ Ya mere, o bụrụ na unu ga-eji ntụkwasi obi rube isi n'iwu ya niile, nke m na-enye unu taa, o bụrụkwa na unu ga-eji obi unu niile na mmụọ unu niile hụ ONYENWE ANYÌ Chineke unu n'anya, o bụrụkwa na unu ga-efe ya ofufe, ¹⁴ o ga na-ezite mmiri ozuzo n'oge ya, mmiri ozuzo nke mbụ na nke ikpeazụ, nke ga-eme ka oka unu mịa mkpụrụ hiri nne, ka unu nwee otụtụ vainị, nweekwa mmanụ oliv. ¹⁵ O ga-eme ka anụ ụlọ gị nwee ahịhịa ha ga-ata, gị onwe gị ga-enwekwa ihe oriri dị ukwuu. Afọ ga-ujukwa gị n'ihe i nwere.

¹⁶ Ma lezienụ anya, ka ahapụ irafu obi unu mee ka unu wezuga onwe unu, bido ife chi ndị ọzọ ofufe, kpọkwa isiala nye ha. ¹⁷ Mgbe ahụ, iwe ONYENWE ANYÌ ga-adị oku n'ebe unu nọ, o ga-agbachi elugwe, mmiri agaghị ezo, ala agaghị epupụtakwa ihe ubi, unu ga-alakwa n'iyi n'otu ntabi anya, n'ezì ala ahụ ONYENWE ANYÌ na-enye

* **11:10** 11:10 Nke a bụ n'ala ebe ihe okuku na-adìghì eto ma a gbaghì ya mmiri.

unu. ¹⁸ Meenu ka okwu m ndi a digide n'obi unu na n'ime mmuo unu. Keenu ha dika ihe iribama n'elu aka unu, kekwasikwa ha dika ihe ncheta n'egedege ihu unu. ¹⁹ Kuzierenu ha umu unu, na-ekwu ihe banyere ha mgbe i na-anodu n'ulo gi, na mgbe i na-aga n'okporouzo, mgbe i na-edina ala na mgbe i si n'ihe ndina bilie. ²⁰ Dee ha n'elu ibo onu ulo gi na nke onu uzọ ama gi. ²¹ Ka ubochi ndu unu na nke umu unu di ogologo n'ala ahụ unu na-aga ibi n'ime ya, nke ONYENWE ANYI kwere nna unu na nkwa. Dika ogologo ubochi niile ha nke eluigwe di n'elu, uwa dikwa n'okpuru ya.

²² O buru na unu elezie anya debe iwu niile m na-enye unu taa, na-ahukwa ONYENWE ANYI Chineke unu n'anya, na-eso uzọ ya, na-adaberekwa na ya, ²³ ONYENWE ANYI ga-achupu mba niile bi n'ala ahụ unu na-aga inweta, unu ga-anapukwa ha ala ahụ, o buladi na ha buru ibu, siekwa ike karja unu. ²⁴ Ebe obula unu zonyere ukwu unu n'ala ahụ aghoala nke unu, site na ndida Negeb ruo Lebanon, sitekwa n'Osimiri Yufretis ruo Osimiri Mediterenja. Ha ga-abu nke unu. ²⁵ O dighi onye obula puru imegide unu n'ihhi na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-emenye ha egwu na ujo n'afọ n'uzo obula unu na-aga, dika o kwere na nkwa.

²⁶ Lee, taa, ana m eche n'ihu unu ngozi ONYENWE ANYI na obubu onu. ²⁷ Ngozi ga-adiri unu ma o buru na unu edebe iwu ONYENWE ANYI Chineke unu, nke m na-enye unu taa. ²⁸ Nkocha ahụ ga-adi ma o buru na unu aju irube isi nye iwu niile nke ONYENWE ANYI, bu Chineke unu,

wezuga onwe unu n'uzo ahụ nke m nyere unu n'iwu taa site n'igbaso chi ndi ozo, nke unu na-amaghi. ²⁹ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke unu mere ka unu nweta ala ahụ, a ga-esite n'elu ugwu Gerizim kwuputa ngozi ga-adiri unu, a ga-esitekwa n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu ga-adakwasi unu. ³⁰ Gerizim na Ebal bu ugwu di n'ofe Jordan, n'akuku okporozo di n'odida anyanwu. O di nso n'ebe osisi ukwu ndi ahụ toro na More, n'ala ndi Kenan ahụ bi n'Araba, n'akuku Gilgal. ³¹ N'ihu na unu naga igafe osimiri Jordan, ibanye nweta ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye unu. Mgbe unu nwetara ya biri n'ime ya, ³² hunu na unu rubere isi debe iwu niile na ukpuru niile m nache n'ihu unu taa.

12

Ebe a ga-anọ fee Onyenwe anyi

¹ Ndi a bu iwu na ukpuru niile unu na-aghaghi idebe ogologo ubochi niile unu ga-ebi n'ala ahụ, ONYENWE ANYI Chineke nna unu ha nyere unu, dika ihe nweta. ² Tikponu ebe niile nke di n'elu ugwu niile di elu na n'elu ugwu niile di nta, nakwa n'okpuru osisi mgbasa obula, bu ebe mba niile unu na-anapu ala ha fere chi niile ha ofufe. ³ Kwatuokwanu ebe ichu aja ha niile, tijisie ogidi nsọ ha niile, kpoakwa osisi Ashera ha oku, gbutukwaanu arusi niile a apiri api nke chi niile ha. Kpochapukwanu aha ha niile site n'ebe niile ahụ.

⁴ Unu agaghi efe ONYENWE ANYI Chineke unu ofufe dika ndi ahụ na-efe arusi na-eme. ⁵ Kama

unu chọpụta ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahọpụta, site n'etiti ebo Izrel niile, ebe ọ ga-akpọkwasi aha ya. N'ebe ahụ ka unu ga-abiakwute ya. ⁶ Ọ bụkwa n'ebe ahụ ka unu ga-ewetara ONYENWE ANYỊ aja nsure ọkụ unu, na aja ndị ọzọ niile, na otu ụzọ n'ụzọ iri unu, na onyinye pụrụ iche unu, bụ onyinye unu kwere nkwa inye, na onyinye afọ ofufu unu, na onyinye ụmụ mbụ igwe ehi, na igwe ewu na atụrụ unu. ⁷ Unu na ezinaụlọ unu ga-anọkwa n'ebe ahụ, n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu, rie oriri unu. N'ihu ya kwa ka unu ga-añurikwa ọñụ, n'ihu ihe niile ahụ unu setipụrụ aka unu ime, na n'ihu ngozi ONYENWE ANYỊ Chineke unu gọziri unu.

⁸ Unu agaghị emekwa ihe masiri unu, dika unu si eme taa, n'ihu na onye ọbụla na-eme ihe ọbụla o chere na o ziri ezi n'anya ya, ⁹ n'ihu na iwu ndị a ebidobeghi idi ire, ebe ọ bụ na unu abanyebeghi n'ebe izuike ahụ, na ihe nketa ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu. ¹⁰ Kama, mgbe unu gafere osimiri Jodan, birikwa n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu dika ihe nketa, mgbe ONYENWE ANYỊ nyere unu izuike, meekwa ka unu nwere onwe unu site n'ebe ndi iro unu nọ. ¹¹ Mgbe ahụ, unu ga-eweta ihe ndi ahụ niile m nyere unu n'iwu: aja nsure ọkụ unu niile, na aja ndi ọzọ, na onyinye ahụ pụrụ iche unu kwere nkwa inye, unu ga-eweta ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu họtara ebe o kpọkwasi aha ya. ¹² Unu na ụmụ unu ndi ikom, na ụmụ unu ndi inyom, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi bi n'obodo unu, ndi na-enweghi ihe nketa nke aka

ha, ga-anọ n'ebe ahụ nūrjā ọñụ n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke unu. ¹³ I gaghị achụ aja nsure ọkụ gị n'ebe ọbụla masiri gị, ¹⁴ ọ bụ naanị n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahọputa. Ọ ga-ahọputa otu ebe, n'ala otu ebo. Ọ bụ naanị n'ebe ahụ ka ị ga-esure aja unu niile, ọ bụkwa n'ebe ahụ ka ị ga-eweta onyinye gị niile.

¹⁵ Otu ọ dị, ị pụrụ inọ n'ebe ọbụla gbuo anụ ị ga-eri, dika ọ bụ ele maọbụ mgbada ugbo a. Rie anụ mgbe ọbụla ọ gurụ gị agụ, na-erikwa ya mgbe ọbụla i nwetara ya, dika ngozi ONYENWE ANYỊ Chineke unu na-enye unu. Ma onye di ọcha, ma onye na-adighi ọcha nwere ike iso rie ya. ¹⁶ Naanị iwu di n'iri anụ ndi a bụ na ị gaghị eri ọbara ya, wusa ọbara ya n'ala, dika mmiri. ¹⁷ Ma o nweghi onyinye ọbụla a na-enye ONYENWE ANYỊ i kwesiri inọ n'ulo gị rie. I kwesighi inọ n'ulo gị rie onyinye ndi a: onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri nke ọka na mmanya ọhuru gị, na nke mmanụ oliv, na umu mbu nke igwe ehi na igwe ewu na aturu gị, na ihe ọbụla i kwere na nkwa, na onyinye afọ ofufu gị, na onyinye ndi ọzọ puru iche. ¹⁸ Kama unu ga-eri ha n'ihu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahọputa, gị onwe gị, na umu gị ndi nwoke na umu gị ndi nwanyi, na ndi odibo nwoke na nwanyi niile unu, na ndi Livayi si n'obodo unu niile, unu ga-anurikwa ọñụ n'ihu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, n'ihe niile aka gị ruputara. ¹⁹ Echefukwala ndi Livayi, gị na ha ga na-enweko ihe ndi a niile, ogologo ubochi niile i biri n'ala ahụ.

²⁰ Mgbe ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gị mere

ka oke ala gi saa mbara, dika o kwere gi na nkwa, i nwee oke aguu maka iri anu na-asi, "Achoro m iri anu," mgbe ahụ, i nwere ike rie anu dika i si choo. ²¹ O buru n'ebe ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi kpokwasiri aha ya di gi anya site n'ebe i no, i nwere ike gbuo anu ulo site n'igwe ehi maobu ewu na aturu nke ONYENWE ANYI nyere gi, dika m si nye gi n'iwu. Gbuo ha n'obodo ebe i bi, riekwa ha otu i choro. ²² Rie ha dika i ga-esi rie ele maobu mgbada. Onye obula n'ime unu nwere ike rie ya, ma onye di ocha ma onye na-adighi ocha. ²³ Ma lezie anya hu na i righi obara, n'ihi na ndu di n'obara. I gaghi erikota anu obula na ndu ya. ²⁴ Erila obara, wusa ya n'ala dika mmiri. ²⁵ Erila ya, ka ihe si otu a gaara gi na umu umu gi nke oma, n'ihi na i na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

²⁶ Ma were ihe ndi ahụ niile i doro nso, ya na ihe obula i kwere ONYENWE ANYI na nkwa gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYI ga-ahoputa. ²⁷ Chuo aja nsure oku n'elu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke gi, ma anu na obara. A ghaghi iwusa obara anu ahụ e ji chuo aja n'akuku ebe nchujaja nke ONYENWE ANYI Chineke gi. Ma i nwere ike rie anu ahụ e ji chuo aja. ²⁸ Lezie anya, debe iwu ndi a niile m na-enye gi. O buru na i mee ya, ihe ga-agara gi na umu gi nke oma, n'ihi na o bu ihe di mma n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi, na ihe ziri ezi ka i ga na-eme.

²⁹ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-ala mba niile bi n'ala ahụ i na-aga ibuso agha n'iyi. Ma mgbe i si n'ala ahụ chupu ha, i ga-ebichi n'ala ha.

³⁰ Mgbe i lachara ha n'iyi, lezie anya ka i ghara

ima n'onyia, site n'ijụ ajujụ ka ijuputa otu ha si efe chi ha, na-asị, "Mba ndị a o si aṅaa na-efe chi ha ofufe? Anyị ga-emekwa otu a." ³¹ Efekwala ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị dika ha si efe chi ha, n'ihia na mgbe ha na-efe chi ha ofufe, ha na-eme ihe arụ dī iche iche nke ONYENWE ANYỊ kporo asi. O bụladị umu ha ndi ikom na ndi inyom ka ha na-esure n'okụ nye chi ha dī iche iche dika aja.

³² Lezienụ anya hụ na unu na-eme ihe niile bụ nke m nyere unu n'iwu. Unu etinyela ihe n'ime ya maobu wepukwa ihe site na ya.

13

*Ikpere chi ndi ozo**

¹ O buru na onye amuma, maobu onye na-akowa nro aputa n'etiti gi kwee nkwa na ihe iribama maobu ihe di ebube na-aga ime, ² o burukwa na ihe iribama ahụ maobu ihe ebube ahụ e kwuru maka ya emezuo, emesia onye amuma ahụ na-asị, "Ka anyi gbaso chi ndi ozo di iche, ka anyi feekwa ha," bụ chi ndi i na-amaghi, ³ egela okwu onye amuma maobu oro nro ahụ nti. N'ihia na ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu na-ele unu ule imata ma unu jikwa obi unu, na uche unu hụ ya n'anya. ⁴ O bụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ka unu ga-eso, naani ya ka unu ga-atu egwu. Debenu iwu ya niile na-erubekwara ya isi, na-ejere ya ozi, jidesiekwa ya ike. ⁵ A ga-egbu onye amuma ahụ maobu onye oro nro ahụ nke chororo iduhie unu, n'ihia na o

* **13:** 13:1 Maobu, ikpere arusi

chọrọ iweta nnupu isi megide ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu, onye kpọputara unu site n'ala Ijpt, onye gbaputara unu site n'ọnọdu ịbụ ndị ohu. Ihe ọ chọrọ ime bụ iduhie gị, ka ị ghara ibi ụdị ndụ ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị chọrọ ka i bie. Ọnwụ ya ga-eme ka i wezuga ihe ọjọọ site n'etiti gị.

⁶ Ọ bụrụ na ezi enyi gị maọbụ nwanne gị nwoke maọbụ nwa gị nwoke maọbụ nwunye gị ị huru n'anya ejiri aghughọ gwa gị okwu sị gị, “Bịa ka anyị gaa fee chi ndị ọzọ ofufe” (bụ chi ndị ị na-amaghị maọbụ nke nna gị ha na-amaghị, ⁷ chi nke ndị ala ahụ gbara unu gburugburu, ma ha bụ ndị bi gị nso ma ha bụ ndị bi n'ebe dị anya, site n'otu nsọtụ nke ala ahụ ruo nsọtụ nke ọzọ), ⁸ ekwenyekwala maọbụ naa ntị n'ihe ọ na-ekwu. Enwekwala obi ebere n'ebe ọ nọ, ekpuchikwala atumatu ọjọọ ya niile. ⁹ Ị ghaghị igbu ha. Buru ụzọ setipụ aka gị tọọ ya nkume, ka ndị ọzọ soro gị tugbuo ya. ¹⁰ Jiri nkume tugbuo ya, n'ihị na ọ chọrọ ime ka i site n'iso ONYENWE ANYỊ Chineke, wezuga onwe gị, ka ị pụọ, ma chigharịa site n'iso ya, bụ ONYENWE ANYỊ, onye mere ka i site n'ala Ijpt pụta, ala ebe ị nọ n'ime ya dika ohu. ¹¹ Izrel niile ga-anukwa banyere ihe ọjọọ o mere, ha ga-atukwa ihe ọjọọ dị otu a egwu, ọ dīkwaghị onye ọbụla n'etiti gị ga-achokwa ime ihe ọjọọ dị otu ahụ.

¹² Mgbe i bi n'obodo ndị ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị, ọ bụrụ na akukọ esite n'otu obodo ndị a ruo gị ntị sị, ¹³ na ụfọdu ndị mmadụ jogburu onwe ha eduhiela ndị obodo ha, na-asị, “Ka anyị gaa fee chi ndị ọzọ ofufe” (bụ chi

ndị i na-amaghị na mbụ), ¹⁴ tupu i mee ihe ọbụla, i ga-eburu ụzọ juo ase, juputa nke oma, ma nyochaputa ma okwu ahụ o bu eziokwu. O buru na o bu eziokwu na-achoputakwara n'ihe aru di otu a mere n'etiti unu, ¹⁵ i ghaghị ibuso obodo ahụ agha jiri mma agha gbuo ndi mmadu niile bi n'ime obodo ahụ. I ghaghị ibibi ya kpamkpam, ma ndi mmadu ma anu ulo ha. ¹⁶ Ihe nkwatera niile i si n'obodo ahụ kwata ka i ga-ekpokota n'otu ebe, n'ama di n'etiti obodo ahụ. A ga-akpokwa ha niile oku, gbaakwa obodo ahụ niile oku, dika aja nsure oku nye ONYENWE ANYI bu Chineke unu. Ruo mgbe ebighi ebi, obodo ahụ ga-abu mkpokpo ebe, a gaghị ewugharịkwa ya ozo. ¹⁷ O dighi ihe ndi ahụ e debere nye mbibi nke e kwesiri ihu n'aka gi. Nke a ga-emekwa ka iwe oku ONYENWE ANYI dajuo, ka o gosikwa gi obi ebere. O ga-enwekwa omiiko n'ahụ gi, meekwa ka i baa uba n'onuogugu, dika o ji ihu iyi kwee nna nna gi ha na nkwa. ¹⁸ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ihe ndi a ma o buru na i na-erubere ya isi, na-edebezukwa iwu ya niile, nke m na-enye gi taa, ma na-eme ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

14

Nri kwesiri oriri na ndi na-ekwesighi

¹ Unu onwe unu bu umu ONYENWE ANYI Chineke unu, ya mere unu egbula onwe unu mma, maobu kpuchapu agiri isi di nso nso

egedege ihu unu n'ihì onye nwurù anwù.*
 2 N'ihì na onye ò nsò ka ì bụ nye ONYENWE ANYÌ Chineke gị. Ọ bụkwa gị ka ONYENWE ANYÌ hooro site na ndi niile no n'elu uwa, ì bụ ihe oke onuahia nye ya.

3 Erila ihe obula m kwuru na o bu ihe ruru aru. 4 Ndi a bu anumanu unu ga-eri: ehi, aturu, na ewu, 5 na ele nta, na mgbada, na aturu ohia, na ewu ohia, ele ukwu, na anigo bi n'elu ugu. 6 Anumanu obula ukwu ya wara njakpa, nke na-ataghari onu ka unu ga-eri. 7 Ma otu o di, n'etiti anu ndi ahụ na-ataghari nri maobu ndi ukwu ha wara njakpa, ndi a ka unu na-agaghị eri, inyinya kamel, na ewi maobu ewi nkume, na anu ndi ozo yiri ha, o bu ezie na ha na-ataghari onu, ma ha enweghi ukwu wara njakpa. Ha bu ihe na-adighi ocha nye unu. 8 Ezi bụkwa anu na-adighi ocha; o bu ezie na o nwere ukwu wara njakpa, ma o dighi ataghari nri. Unu agaghị emetula ozu ha aka maobu rie anu ha.

9 N'ime ihe niile e kere eke, di ndu, biri na mmiri, unu nwere ike iri nke obula nwere ntu na akpirikpa, 10 ma ihe obula nke na-enweghi ntu na akpirikpa, unu erila ha, n'ihì na ha ruru aru.

11 Unu ga-eri nnunu obula di ocha, 12 ma unu agaghị eri ndi a: ugo, na udele, na udele ojii, 13 na ndagbu, na ogankwo, na ndagbu di iche iche, 14 na ugoloma obula di iche iche, 15 na enyi nnunu, na egbe abali, na nnunu oke osimiri, na egbe di iche iche, 16 na okwukwu nta, na

* **14:1** 14:1 Ihe ndi a bu usoro mmemme iru uju nke ndi na-eme omenaala. Lev 19:27-28

okwukwu ukwu, na okwukwu nwere mpi, ¹⁷ na okwolo na udele, na komorant, ¹⁸ na ugbala, na utù dī iche iche, na nnụnụ ọdụ nta, na ụsụ.

¹⁹ Ụmụ ahụhụ niile na-efe efe ruru arụ nye unu, unu erila ha, ²⁰ Ma unu nwere ike iri ụmụ ahụhụ ndị ahụ nwere nku, ndị dī ọcha.

²¹ Unu erila anụ ọbụla nwuru anwu. Ma otu o si dī, onye ọbịa n'etiti unu nwere ike rie ya. I nwere ike inye ya, maọbụ resi ya onye ahụ, ma erila ya, n'ihī na onye dī nsọ nye ONYENWE ANYỊ Chineke gị ka ị bu.

Esila nwa ewu maọbụ nwa aturu n'ime mmiri ara nne ya.

Onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri

²² Ị ghaghị inye otu ụzọ n'ụzọ iri nke mkpuru ubi gị afo niile. ²³ Ị ga-erikwa mkpuru ndị a n'ihu ONYENWE ANYỊ, bu Chineke gị, n'ebe ahụ ọ ga-ahoputa ka ọ buru ebe obibi ya, ị ga-anọ n'ebe ahụ rie otu ụzọ n'ụzọ iri nke oka gị, na mmanya vainị ọhuru gị, na mmanụ oliv gị, na nwa mbu nke igwe ehi gị, na igwe ewu na aturu gị. Ihe e ji eme nke a bu ka ị muta itụ egwu ONYENWE ANYỊ Chineke gị ubochi ndu gị niile. ²⁴ Ọ buru na ebe ONYENWE ANYỊ hoputara dī anya, ọ burukwa na ONYENWE ANYỊ Chineke gị agoziela gị ruo na ị pughi ibu otu ụzọ n'ụzọ iri gị gaa n'ebe ahụ (n'ihī na ebe ahụ ONYENWE ANYỊ hoputara dī anya), ²⁵ mgbe ahụ, gbanwee otu ụzọ n'ụzọ iri nata ọlaocha, were ọlaocha ahụ jee n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị hoputara. ²⁶ Were ọlaocha ahụ zuo ihe ọbụla ị choro: ehi, na aturu, na mmanya, maọbụ mmanya siri ike na-aba

n'anya maọbụ ihe ọbụla ọzọ nke ị chọrọ. Mgbe ahụ, ị na ezinaụlọ ị ga-eri nri n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke ị, n'ụriakwa ọhụ. ²⁷ Echefukwala ime ka ndị Livayị soro ị rie ihe ị kpatara, n'ihị na ha enweghị ihe nketa ọbụla, maọbụ ihe ubi dika ị.

²⁸ N'ogwugwu afọ atọ ọbụla, ị ga-eweta otu ụzọ n'ụzọ iri nke ihe ubi ị, chikọta ha n'ebe a ga-echebe ha n'obodo ị, ²⁹ ka ndị Livayị, ndị na-enweghị ihe nketa n'etiti ị, na ndị ọbia, na ndị inyom di ha nwurụ anwu, na umu mgbei niile nọ n'obodo ị, bia n'ebe ahụ were nri ha ga-eri, rijuokwa afọ. N'ụzọ di otu a, ONYENWE ANYỊ Chineke ị ga-agozi ị, goziekwa ọrụ aka ị niile.

15

Afọ inwere onwe

¹ N'ogwugwu afọ asaa ọbụla, ị ga-akagbu ụgwọ niile mmadu ị ị. ² Otu a ka a ga-esi mee ya: Onye ọbụla e ị ụgwọ ga-akagbu ụgwọ niile onye Izrel ibe ya ị ya. O gaghị elekwa anya na onye agbataobi ya maọbụ nwanna ya ga-akwu ya ụgwọ ahụ, n'ihị na oge a na-ekwusa mgbaghara ụgwọ ONYENWE ANYỊ eruola. ³ Mgbaghara a erughị n'ebe ndị ọbia nọ,* ma ị ghaghị ikagbu ụgwọ ọbụla nwanna ị ị. ⁴ Otu o di, o kwesighị ka ndị ogbenye diri n'etiti ị, n'ihị n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke ị na-enye ị

* **15:3** 15:3 Ndi ọbia kwesiri ikwu ụgwọ a, n'ihị na ha adighi eso umu Izrel na-ahapu ala ha ka o zuo ike nye Onyenwe anyi, mgbe afọ asaa ruru. Ya mere, ha nwere ego ikwu ụgwọ ha ị. Lev 25:1-7

ka inweta dika ihe nketa gi, o ga-agozi gi nke ukwuu, ⁵ ma o buru na i rube isi nye ONYENWE ANYI Chineke gi, ma lezie anya debe iwu ndi a niile m na-enye gi taa. ⁶ ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi dika o kwere na nkwa. I ga-agbazinye otutu mba ego, i gaghi ano n'uko! I ga-achi otutu mba, ma ha agaghi achi gi.

⁷ Ma mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu na-enye gi, a si na e nwee onye ogbenye n'etiti gi, nke bu onye Izrel ibe gi, i gaghi emechi obi gi maobu kechie aka gi megide ya, ⁸ i ghaghi igbazinye ya ihe di ka o si choo. ⁹ Lezie anya ka i ghara inwe udi echiche ojojo a n'obi gi si, "Afo mgbaghara ugwo na-abia nso," n'ihia ya, i kechie obi gi ju ibinye nwanna gi no na mkpa ihe o choo. O buru na onye ahụ no na mkpa akwaa akwa kpokuo ONYENWE ANYI, a ga-agu gi dika onye ikpe mmehie mara. ¹⁰ I ghaghi inye ha site n'afọ ofufu, meekwa nke a na-enweghi obi ilu, mgbe ahụ, n'ihia nke a, ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-agozi gi n'oru gi niile nakwa ihe niile nke i tinyere aka na ya. ¹¹ A ghaghi inwe ndi ogbenye n'etiti unu, o bu ya mere iwu a jiri di mkpa. Gbasapu aka n'ebe nwanna gi na n'ebe ndi ogbenye na ndi no na mkpa no.

Mmeso a na-emeso ndi ohu

¹² O buru na onye Hibru ibe gi, ndi nwoke maobu ndi nwanyi, eresi gi onwe ha, gbakwaara gi odibo afo isii, n'afọ nke asaa, i ghaghi ihapu ha ka ha nwere onwe ha. ¹³ Mgbe o hapuru ulo gi, ezipukwala ya n'aka efu! ¹⁴ I ga-esite n'igwe anu ulo gi, na n'ebe izocha oka gi, na n'ebe izocha

vaini gi, nye ya onyinye puru iche iji si ya laa n'udo. Nye ya onyinye a dika ONYENWE ANYI Chineke gi si gozie gi. ¹⁵ Cheta na i buru ohu n'ala Ijpt ma ONYENWE ANYI bu Chineke gi gbaputara gi. O bu n'ihhi ya ka m ji na-enye gi iwu a taa.

¹⁶ Ma o buru na ohu gi asi gi, "Achoghi m ihapu gi," n'ihhi na o huru gi na ndi ulo gi n'anya, hukwa na ihe na-agara gi na ya nke oma, mgbe gi na ya no. ¹⁷ Were agiga kpopuo nti† ya n'onu uzọ ulo gi. O ga-abukwara gi ohu ogologo ndu ya niile. Otu aka ahụ kwa ka i ga-eme ohu gi nwanyi.

¹⁸ Enwela obi mwute mgbe obula i na-ahapu ohu gi ka o nwere onwe ya, n'ihhi na i ga-echeta na o ruuru gi oru afọ isii, ihe i mefukwara erughi okara ihe i gaara eji goo ndi oru. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozikwa gi n'ihe niile i na-eme.

Anu ulo e bu uzọ muo

¹⁹ Nwa oke ehi obula maobu nwa aturu obula maobu nwa ewu obula e bu uzọ muo n'ime igwe anu ulo gi ka i ga-edo nsọ nye ONYENWE ANYI Chineke gi, ejila nwa mbu nke ehi gi e buru uzọ muo aru oru ubi, akpachakwala aji nwa ewu maobu nwa aturu obula e buru uzọ muo di n'ime igwe ewu na aturu gi. ²⁰ Gi na ezinaulo gi ga-eri anu ndi a n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi afọ obula n'ebe o hoputara. ²¹ Ma o buru na nwa anu obula e buru uzọ muo nwere nkwaru, dika ngwuro maobu isi maobu nkwaru obula nke joro njo, i gaghi eji ya achu aja nye ONYENWE

† **15:17** 15:17 Ikpọpu nti bu akara e ji amara onye bu ohu na mgbe ochie.

ANYỊ Chineke gị. ²² Kama, ka ọ bụrụ ihe oriri nye ezinaụlọ gị n'ime ụlọ gị. Onye ọbụla, ma ndị di ọcha ma onye ruru aru n'oge ahụ ga-eri ya, dika onye ọbụla puru iri anu ele maabu anu mgbada. ²³ Ma erila ọbara ya. Wusa ya n'ala dika mmiri.

16

Mmemme Ngabiga

¹ Debe onwa Abib* iche maka ime Mmemme Ngabiga ONYENWE ANYỊ Chineke gị, n'ihi na ọ bu n'onwa Abib ka ONYENWE ANYỊ Chineke gị mere ka i si n'ala Ijipt puta n'abali. ² I ga-eji anu si n'igwe aturu na ehi gị churo ONYENWE ANYỊ Chineke gị aja ngabiga n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahoputa dika ebe obibi nye aha ya. ³ Erila ya na achicha e ji ihe na-eko achicha mee, kama ubochi asaa ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, ya bu, achicha ahuhu, iji cheta na i si n'ala Ijipt puta ngwangwa. Nke a ga-eme ka i nwee ike naecheta mgbe i sitere n'ala Ijipt puta, ubochi niile nke ndu. ⁴ Ka ihe ọbụla na-eko achicha ghara ibata n'ezinaụlọ gị abali asaa ndi ahụ. Unu ahapukwala anu ọbụla unu churu n'aja n'oge uhuruchi nke ubochi mbu, no ruo ututu.

⁵ I gaghị achu aja ngabiga n'obodo ọbụla ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị, ⁶ kariakwa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị hoputara dika ebe obibi nye ya ka i ga-anọ chuo ya. N'ebe ahụ ka i ga-achụ aja ngabiga gị n'oge uhuruchi, mgbe anwu dachara, n'oge mgbe dika

* **16:1** 16:1 Nke a bu n'etiti onwa ato na onwa ano n'afọ, dika anyi si agu afọ nke anyi.

oge ụbọchị ahụ i sitere n'Ijpt pụta. ⁷ I ga-ahụ ya n'ọkụ riekwa ya n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ga-ahoputa. N'ututu, i ga-alaghachikwa n'ulo ikwu gi. ⁸ Ụbọchị isii ka i ga-eri achicha na-ekoghi eko, n'ụbọchị nke asaa, nweenu mkpokota nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi, arukwala oru obula.

Mmemme owuwe ihe ubi

⁹ Guputa izu asaa site na mgbe i malitere itinye mma iwe ihe ubi n'ukwu oka guzoro eguzo n'ubi gi. ¹⁰ Meenu Mmemme Izu Uka asaa nye ONYENWE ANYỊ, bụ Chineke gi, site na inye onyinye afo ofufu, n'usoro otutu ngozi ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gi ji gozie gi. ¹¹ O bu oge inuri onu nye gi na umu gi ndi ikom na ndi inyom, ndi ohu gi nwoke na nwanyi, ndi Livayi bi n'obodo gi, ndi obia, ndi na-enweghi nna na ndi inyom di ha nwuru bi n'etiti gi. Meenu nke a n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gi, n'ebe ahụ o hoputara dika ebe obibi nye aha ya. ¹² Cheta na i buri ohu n'ala Ijpt, n'ih i nke a, unu echefula iwu ndi a.

Mmemme ulo ikwu

¹³ Mmenu mmemme ulo Ikwu. Unu aghaghi ime ya ubochi asaa mgbe unu wechara ihe ubi, ya bu, mgbe unu chikotachara oka site n'ebe izocha oka, nakwa ebe izocha mmanya unu niile ¹⁴ O bu oge inuri onu, nye gi onwe gi, umu ndi ikom na ndi inyom gi, ndi odibo nwoke na nwanyi unu niile, ndi Livayi, ndi obia, umu mgbei na umu nwanyi niile di ha nwuru anwu ndi bi n'obodo gi niile. ¹⁵ A ga-eme mmemme a nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi ubochi asaa n'ebe

ahụ ONYENWE ANYỊ n'onwe ya hoputara. N'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke gị ga-agozi ihe ubi gị niile, gozie kwa akaorụ gị niile, ime ka oñu gị zuo oke.

¹⁶ Ugboro atọ n'afọ ka ndị ikom unu niile aghaghị ibia chee onwe ha n'ihu Onye kachasi ihe niile elu, bu ONYENWE ANYỊ unu, n'ebe o ga-ahoputa: n'oge mmemme ndi a: Mmemme Achicha na-ekoghị eko, Mmemme Izu Uka asaa na Mmemme Ulo Ikwu. O dighi onye obula ga-agba aka efu bia n'ihu ONYENWE ANYỊ. ¹⁷ Onye obula ga-eweta onyinye dika o nwere ike na dika ONYENWE ANYỊ Chineke gị si gozie ya.

Ndi ikpe

¹⁸ I ga-ahoputa ndi ikpe, na ndiisi ozi n'ebo niile, na n'obodo obula ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị. Ha ga-eme ka ezi ikpe diri ndi mmadu niile. ¹⁹ Ekpekwa ikpe aghugho, maobu kpee ikpe ile mmadu anya n'ihu. Erikwala ngari, n'ihì na iri ngari na-eme ka anya onye amamihe kpuo isi, meekwa ka okwu onye aka ya di ocha gbagoo agbagoo. ²⁰ Gbasoo ikpe ziri ezi, mee ka ikpe ziri ezi digide, ka i diri ndu, nweta ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị.

Ikpere arusi†

²¹ Amanyela oiyi osisi chi Ashera obula gị n'akuku ebe ichu aja i wuru nye ONYENWE ANYỊ Chineke gị. ²² Eguzokwala ogidi nkume obula n'ihì na ha bu ihe ONYENWE ANYỊ Chineke gị kporo asi.

† **16:20** 16:21 Ikpere chi ndi ozo

17

¹ Achurula ONYENWE ANYI bu Chineke gi ehi maobu aturu nwere nkwaru obula maobu ntupo. Onyinye di otu a bu ihe aru n'ebe o no.

² O buru na i nu na onye obula n'ime obodo ndi ahụ ONYENWE ANYI nyere gi, nwoke maobu nwanyi na-eme ihe di njo n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi ime ihe megidere ogbugba ndu ya, ³ o buru na onye ahụ efee chi ndi ozo, maobu kpoọ isiala nye ha, maobu fee anwu, maobu onwa, maobu kpakpando nke mbara eluigwe bu ihe m na-enyeghi n'iwu, ⁴ o buru na e mere ka i maara n'ihe di otu a di maobu i nu ya, i ghaghi iju ase, nyochaa ya nke oma. O buru na ihe i nuru bu eziokwu, o buru n'ezie na e mere ihe aru di otu a n'ala Izrel, ⁵ kporo nwoke maobu nwanyi ahụ mere ihe ojojo di otu a, kpoputa ya n'onu uzọ ama obodo, tuo ya nkume, tugbuo ya. ⁶ Ma otu o si di, a gaghi eme ka onye ahụ nwuo site naani n'ama otu mmadu, kama o ga-anwu site n'ama mmadu abuo maobu ato gbara. ⁷ Ndi ahụ gbara akaebe n'isi ya ga-eburu uzọ tuo ya nkume, tupu mmadu niile esoro tugbuo ya. Site n'uzo di otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojojo site n'etiti gi.

Ulo ikpe

⁸ O buru na unu enwee okwu siri ike na mkpebi, dika igbu ochu, maobu okwu na uka metutara mmadu, maobu ilu ogo nke mmeru ahụ daputara n'ime ya, ihe unu ga-eme bu iweta ikpe ahụ n'ebe obibi ONYENWE ANYI Chineke gi hoputara, ⁹ n'ihu ndi nchujaja, bu ndi Livayi na onye no n'ochie ikpe n'oge ahụ ka ha ghubie ikpe

ahụ. ¹⁰ I ga-emekwa dika mkpebi ha nyere gi n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ ga-ahọpụta. Lezie anya hụ na i mezuru ihe niile dika ha si tuziere gi aka. ¹¹ Mee dika iwu ha ziri gi si di, na dika mkpebi ha nyere gi si di. Ewezugala onwe gi site n'okwu ha nyere gi n'uzo obula ¹² Ma onye ahụ ledara onye nchujaja na onye ikpe ahụ a họtara ije ozi nye ONYENWE ANYỊ Chineke gi ga-anwu. Unu ga-esi n'ala Izrel wezuga ihe ojoo di otu ahụ. ¹³ N'uzo di otu a, mmadu niile ga-anu ihe mere onye ahụ nupuru isi, ha ga-atu egwu ghara ibu ndi mpako.

Inwe eze

¹⁴ Mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi, merie ndi bi n'ime ya, biri n'ime ya, i nwere ike malite iche n'obi gi si, "Anyi kwesiri inwe eze dika mba ndi ozo niile di anyi gburugburu." ¹⁵ O si otu a diri, lezie anya hụ na onye i ga-eme eze bu onye ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi ga-ahoputa. Onye ahụ aghaghi ibu onye Izrel n'ihi na i kwesighi ime onye mba ozo eze ka o chia gi. ¹⁶ Hụ na eze ahụ i họtara enweghi otutu inyinya. Eze ahụ ekwesikwaghi izipu ndi ga-aga Ijipt izuputara ya otutu inyinya ozo, n'ihi na ONYENWE ANYỊ agwala gi si, "I gaghị alaghachi Ijipt ozo." ¹⁷ Eze ahụ agaghị enwe otutu nwunye, n'ihi na nke a ga-eme ka obi ya si n'ebe ONYENWE ANYỊ no puo. O gakwaghi ababiga uba olocha na olaedo oke.

¹⁸ Mgbe o nokwasiri n'ocheeze dika eze, o gae site n'akwukwo iwu a ndi nchujaja bu ndi Livayi na-edebe, deputara onwe ya iwu a metutara obibi ndu ndi eze. ¹⁹ Ihe ahụ o deputara ka o

ga-agụ mgbe niile na ndụ ya. Nke a ga-eme ka ọ mụta ịtụ egwu ONYENWE ANYỊ Chineke ya, na ịgbaso ihe niile dị n'iwu na ụkpụrụ ndị a. ²⁰ Ịgụ akwụkwọ iwu a mgbe niile ga-eme ka ọ mata na o nweghị ụzọ o si dị elu karịa ụmụna ya. Ọ ga-emekwa ka ọ ghara iwezuga onwe ya site n'iwu a n'uzọ ọbụla. Mgbe ahụ, ya onwe ya, na ụmụ ụmụ ya ga-achị alaeze Izrel ogologo oge.

18

The nketa ndị nchụaja na ndị Livayi

¹ Ndi nchụaja bu ndi Livayi, na ndi ebo Livayi niile agaghị enwe oke maobu ihe nketa obula dika ebo ndi ozọ n'Izrel. Ihe onyinye ichu aja niile e wetara n'ihu ONYENWE ANYI site n'okụ bu ihe nketa ha. ² Ha agaghị enwe ihe nketa obula n'etiti umu Izrel ndi ozọ, n'ihia na ONYENWE ANYI aburula ihe nketa nke ha dika o kwere ha na nkwa.

³ Nke ga-abu oke ruuru ndi nchụaja n'ebe ndi mmadu no, n'ebe ndi na-achu aja, site n'anụ ehi maobu aturu: a ga-enye onye nchụaja ubu aka ya, agba ya abuo na afọ ya. ⁴ Ha ga-enwetakwa mkpuru mbu nke owuwe ihe ubi unu, ya bu, oka mbu unu, mmanya vaini ohuru unu, mmanu oliv unu na aji mbu a kpuchaputara site n'ahu igwe aturu unu. ⁵ N'ihia na ONYENWE ANYI Chineke unu ahoputala ebo Livayi na umu umu ha site n'ebo niile nke Izrel ka ha buru ndi ga-eguzo jee ozi n'ihu ONYENWE ANYI oge niile.

⁶ Onye Livayi obula si n'ebe o bi kwapu gaa biri n'obodo ozọ n'Izrel nwere ike ije n'ebe ichu aja ONYENWE ANYI hoputara, ⁷ o ga-eje ozi n'aha

ONYENWE ANYỊ bụ Chineke ya dịka ụmụnna ya ndị Livayi na-eje ozi n'ihu ONYENWE ANYỊ. ⁸ O ga-esokwa keta oke a na-ekenye ndị Livayi bi n'obodo ahụ, n'agbanyeghi na o na-enweta ego site n'orire e rere ihe onwunwe ezinaụlọ ya.

Ikpere arusi

⁹ Mgbe i banyere n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi, amụtakwala ime omume arụ dịka ndị mba bi n'ala ahụ. ¹⁰ Ka a hapụ ichota onye oḅula n'etiti gi nke na-ewere nwa ya nwoke maḅbu nwanyi nye ka a kpọọ ya oku n'ih i churu chi ndi mba ozo aja. Ka onye Izrel oḅula ghara ibu onye na-aju mmuo ase maḅbu onye mgbaasi maḅbu na-agba aja, ¹¹ maḅbu onye na-aku mmadu ibe ya ogwu, maḅbu onye na-aju mmuo ojoo ase, maḅbu dibia afa maḅbu onye na-aju ase site n'aka ndi nwuru anwu. ¹² Onye oḅula na-eme ihe ndi a bu onye ONYENWE ANYI kporo asi. O bukwa n'ih ihe aru ndi a ka ONYENWE ANYI Chineke gi ji na-achupu ndi bi n'ala a. ¹³ I ghaghi ibu onye zuruoke n'uzo niile n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi.

Onye amuma nke ga-abia

¹⁴ Mba ndi i na-aga inweta ala ha bu ndi na-aju ase site n'aka ndi mgbaasi na ndi na-agba aja, ma ONYENWE ANYI Chineke gi anabataghi na i ga-eme ihe di otu ahu. ¹⁵ Kama ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ka onye amuma nke di ka m biliere unu site n'etiti unu, site n'etiti ndi unu bu Izrel. O bu ya ka unu ga-ana nti. ¹⁶ N'ih i na nke a bu ihe gi onwe gi rioro ONYENWE ANYI bu Chineke gi n'ugwu Horeb, n'ubochi mkpokota

ahụ. I kwuru si, “Anyị achoghị inụ olu ONYENWE ANYỊ maọbụ hụ ọkụ ahụ dị egwu anya ọzọ, ka anyị ghara inwu.”

¹⁷ N’ihi ya, ONYENWE ANYỊ gwara m okwu si m, “Ihe ha kwuru dị mma. ¹⁸ Aga m eme ka onye amụma bilie n’etiti ha, onye Izrel dika gi. Aga m agwa ya ihe ọ ga-ekwu, okwu niile m tinyere n’ọnu ya ka ọ ga-agwa ha. ¹⁹ Onye ọbụla juru ige ntị n’okwu m niile nke onye amụma ga-agwa ha n’aha m ka mụ onwe m ga-emesi ike. ²⁰ Ma onye amụma ọbụla sitere na nganga obi ya kwuo okwu n’aha m, bụ okwu nke m na-ezighị ya ka o kwuo, ga-anwu, maọbụ onye amụma ọbụla nke kwuru okwu n’aha chi ndị ọzọ, onye amụma ahụ ga-anwụkwa.”

²¹ I nwere ike ikwu n’obi gi si, “Olee otu anyị ga-esi mata na okwu e kwuru si n’aka ONYENWE ANYỊ n’ezie?” ²² Otu a ka unu ga-esi mata, ọ buru na ihe onye amụma buru n’amụma n’aha ONYENWE ANYỊ emezughị, okwu ahụ esighị n’ebe ONYENWE ANYỊ nọ bịa. Ọ bụ okwu onye amụma ahụ cheputara kwuo n’onwe ya. Unu atula ya ujo.

19

Obodo mgbaba

¹ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke gi bibiri mba ndi ahụ nwe ala ahụ ọ na-enye gi, mgbe i chupuru ha bichie n’obodo ha nakwa ulo ha

niile, ² mgbe ahụ, kewapụta* obodo atọ n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị inweta, doo ha iche. ³ Kewaa ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa ụzọ atọ ka otu obodo mgbaba dirị n'otu akụkụ. Wuzie ụzọ e si aga n'obodo ndị a ka ọ dirị onye na-agba ọsọ mfe igbaje n'ebe ahụ.

⁴ Nke a bụ iwu banyere onye ọbụla gburu mmadụ gbaba n'ebe ahụ maka izere ndụ. Ọ bụrụ na mmadụ esite na-amaghị ama gbuo onye agbataobi ya, bụ onye ọ na-akpoghị asị n'oge gara aga, ọ ga-agbaba n'obodo ahụ n'ihhi ize ndụ ya. ⁵ Ọ bụrụ na mmadụ na ibe ya agaa n'ohia iwa nkụ ma isi anyuike ya esite n'osisi ya dapụ dagbuo nwoke ahụ so ya gaa iwa nkụ, nwoke ahụ na-awa nkụ ga-agbala n'ime otu obodo ndị a ichebe ndụ ya. ⁶ Ma ọ bughị otu a, onye ahụ na-agba ụgwọ ọchụ ga-esite n'ọnụma juru ya obi chụọ nwoke ahụ ọsọ, chụkwute ya, gbuo ya ma ọ bụrụ na obodo mgbaba ahụ adirị n'ebe dị anya, ọ bụ ezie na nwoke ahụ abughị onye kwesiri ọnwụ, ebe ọ bụ na o siteghị n'ekworo gbuo onye o gburu. ⁷ Ọ bụ nke a mere m ji nye unu iwu ka unu weputara onwe unu obodo mgbaba atọ.

⁸ Ọ bụrụ na ONYENWE ANYỊ Chineke gị emee ka oke ala gị saa mbara dika ọ n'ụrụ nna nna gị ha n'iyi na ọ ga-eme, ọ bụrụkwa na o nye gị ala niile dika o kwere na nkwa, ⁹ n'ihhi na i leziri anya gbasoo iwu ndị a m nyere gị taa ihụ ONYENWE

* **19:2** 19:2 Obodo atọ Ndị a bụ obodo atọ ọzọ tinyere ndị mbụ e kewaputarala n'owụwa anyanwụ Jodan n'ihhi ize ndụ. Ndị a ga-adị n'ebe ọdịda anyanwụ nke Jodan.

ANYỊ Chineke gị n'anya, na ije ije dika ụzọ ya si di, mgbe ahụ, i nwere ike hoputa obodo atọ ozo, nke ga-abu obodo izere ndu. ¹⁰ N'uzo di otu a, i ga-enwe ike gbochie onwu ndi aka ha di ocha. Obara onye na-adighi ihe o mere agaghi adikwa gi n'isi, n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi dika ihe nketa.

¹¹ Ma o buru na nwoke obula echere onye o kporo asi n'uzo, gbuo ya, mesia gbara oso gaa n'ime otu obodo ndi a, ¹² ndi okenye obodo ya ga-ezi ndi mmadu ka ha gaa kputa ya site n'ebe ahụ. Ha ga-ewerekwa ya nyefee n'aka onye ga-aboro onye ahụ nwuru anwu obo, ka o gbuo ya. ¹³ Emerela ya ebere. I ghaghi ikpochapu site n'Izrel ikpe omuma nke so iwufu obara ndi aka ha di ocha, ka ihe gaara gi nke oma.

¹⁴ Mgbe i batara n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-aga inye gi dika ihe nketa, ehigharila oke ala onye agbataobi gi n'ala ahụ enyere gi inweta.

Ndi akaebe

¹⁵ Amala onye obula ikpe mmehie n'ihia ama otu onye gbara. E kwesiri inwe ndi akaebe abuo, maobu ato tupu a maa mmadu ikpe.

¹⁶ O buru na onye obula achoo imegide onye ozo site n'igba ama ugha, ¹⁷ a ga-eduru mmadu abuo ahụ bia n'ihu ONYENWE ANYI na n'ihu ndi nchujaja na ndi ikpe na-arụ oru n'oge ahụ. ¹⁸ Ndi ikpe ga-enyocha okwu ahụ nke oma. O buru na a choputa na onye akaebe ahụ gbara ama ugha, ¹⁹ o ga-ata ahuhu ahụ nwoke ahụ o gbagidere akaebe gaara ata. N'uzo di otu a, i ga-ekpochapu

ndị ojọọ site n'etiti gị. ²⁰ Ndị niile nuru ya ga-atu egwu, ha agaghị emekwa ihe ojọọ dị otu ahụ ọzọ. ²¹ Emekwala ebere ọbụla. Ndu laara ndu, anya laara anya, eze laara eze, aka laara aka, ukwu laara ukwu.

20

Ibu agha

¹ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, o buru na i lee anya hu na ndi iro gi nwere otutu inyinya, ugbo agha na ndi agha di ukwu n'onuogu kara gi, unu atula egwu, n'ihi na ONYENWE ANYI Chineke gi, onye ahụ mere ka i si n'ala Ijpt pta n'udo, nonyeere gi. ² Tupu agha ebido, otu onye nchaja ga-eguzo n'ihu ndi agha Izrel gwa ha okwu si, ³ "Geenu nti, unu ndi Izrel, taa, unu na-apu ibuso ndi iro unu agha. Unu atula egwu. Unu atula ujo. Ka obi unu gharakwa ida mba. ⁴ N'ihi na ONYENWE ANYI Chineke unu ga-eso unu gaa, o ga-aluru unu ogo imegide ndi iro unu, o ga-enyekwa unu mmeri."

⁵ Mgbe ahụ, ndi ochiagha ga-esi otu a gwa ndi agha Izrel okwu si ha, "O nwere onye obula n'ime unu wuru ulo ohuru o na-edobeghi nsọ nye ONYENWE ANYI? Ka onye di otu a laghachi n'ulo ya. Ka onye ahụ ghara inwu n'agha hapu ulo ya, ka nwoke ozo doo ya nsọ nye ONYENWE ANYI! ⁶ O di nwoke obula kuru ubi vaini ohuru nke o na-esitebeghi n'ime ya gho mkpuru obula? Ya laa, ka o ghara inwu n'agha, hapuru ya onye ozo nke ga-eri mkpuru si na ya! ⁷ O di nwoke nwere nwaagboghọ o kwere nkwa

na ọ ga-alu? Ya laa, gaa luọ nwanyi! N'ihhi na ọ buru na ọ nwuọ n'agha, nwoke ọzọ ga-alu ya." ⁸ Mgbe ahụ, ndi ọchiagha ahụ ga-ekwukwa si, "Ọ di onye egwu na-atu? Ọ buru na o nwere onye ujo na-atu, ya laghachi n'ulo ya ka itu ujo ya hapu ijide ndi ọzọ." ⁹ Mgbe ndiisi agha gwachara ndi agha ha okwu ndi a, ha ga-ahoputa ndiisi ga-achikota usuu ndi agha.

¹⁰ Mgbe i biaruru obodo obula nso ibuso ya agha, i ga-ebu uzọ kpọọ ndi bi n'ime ya oku, maka ime udo. ¹¹ Ọ buru na ha anabata ime udo, megheere gi onu uzọ ama ha, ndi niile bi n'ime obodo ahụ ga-aburu gi ndi oru na-agbakwara gi odibo. ¹² Ma ọ buru na ha ekweghi ime udo, luso gi agha, mgbe ahụ, ndi agha gi ga-agba ya gburugburu. ¹³ Mgbe ONYENWE ANYI Chineke gi nyefere gi ya n'aka, were mma agha gbuo nwoke obula no n'ime ya. ¹⁴ Ma umu nwanyi niile na umuntakiri niile, anu ulo niile na ihe nkwata niile nke ndi obodo ahụ ka i ga-edebere onwe gi. I ga-ewerekwa ihe nkwata nke ONYENWE ANYI Chineke gi nyere site n'aka ndi iro gi mee ihe di gi mma. ¹⁵ Iwu ndi a metutara naani mmeso i gemeso obodo ndi tere anya. O metutaghi obodo ndi na-adighi n'ime mba ndi a di nso.

¹⁶ Ma otu ọ di, n'obodo niile ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa, o nweghi ihe obula na-eku ume i ga-ahapu ndu. Laa ihe niile na-eku ume n'iyi. ¹⁷ I ghaghi ila obodo ndi a n'iyi: obodo ndi Het na nke ndi Amorait, nke ndi Kenan na nke ndi Periz, nke ndi Hiv na nke ndi Jebus, dika ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi n'iwu. ¹⁸ Ma ọ bughị otu a, ha ga-akuziri gi ime

ihe ndị ahụ niile ruru aru ha na-eme mgbe ha na-eefe chi ha dị iche iche, mee ka i mehie megide ONYENWE ANYỊ Chineke gi.

¹⁹ Mgbe ị nọchibidoro obodo ọbụla ogologo oge, na-ebu agha megide ya maka iwere ya, ebibila osisi na-amị mkpuru dị n'ime ya site n'iji anyuike gbutuo ha. N'ihị na i nwere ike rie mkpuru osisi ha, egbutula ha. Osisị dị n'ọhia ha ọ bụ ndị mmadu, na ị ga-anọchibido ha?

²⁰ Naanị osisi na-adighị amị mkpuru ka ị ga-egbutu, nke a na-adighị eri mkpuru ya eri. Jiri ha meere onwe gi ngwa ọgụ, dika ubibi, na nkwasị, na ihe unu ji etitu mgbidi obodo ahụ.

21

Ọnwụ amaghị ihe kpatara ya

¹ Mgbe ị batara n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gi na-enye gi inweta, biri n'ime ya, ọ buru na ị hụ otu onye e gburu egbu ka ọ togbo n'ime ọhia, ma ị maghị onye gburu ya, ² ndị okenye gi, na ndị ikpe ga-aputa, tụọ idị anya nke obodo niile di gburugburu ọhia ahụ, site n'ebe ahụ onye ahụ e gburu egbu togbo. ³ Ndi okenye obodo ahụ ga-ewere nwa nne ehi a na-ejibeghi ruo oru, maobu nyara yoku obula ⁴ ha ga-eduru ya gaa na ndagwurugwu nke mmiri na-eru n'ime ya, ndagwurugwu a na-egwuzebeghi mgbe obula iru oru ubi n'ime ya, nke a na-akughị mkpuru n'ime ya, gbajie olu nwaagbogho ehi ahụ n'ebe ahụ. ⁵ Ndi nchujaja, umu Livayi, ga-abia, n'ihị na ONYENWE ANYỊ Chineke gi ahoputala ha ka ha buru ndi na-ejere ya ozi. Ha ka ọ hoputakwara

ikwuputa ngozi n'aha ONYENWE ANYI, na ikpe niile metutara mmeru ahụ. ⁶ Mgbe ahụ, ndi okenye niile nke obodo ndi ahụ dikarisiri ozu ahụ nso, ga-akwo aka ha n'elu nwaagboghọ ehi ahụ,* nke ahụ a gbajiri olu n'ime ndagwurugwu ahụ. ⁷ Ha ga-ekwuputa si, "Aka anyi di ocha, o bughị anyi gburu nwoke a, anyi amakwaghị onye gburu ya. ⁸ ONYENWE ANYI, kpuchiere ndi gi Izrel mmehie ha, bu ndi gi i gbaputara. Agula ndi gi dika ndi ikpe mara n'ih i onwu nwoke a na-emeghi ihe ojojo." Otu a ka a ga-esi kpuchie mmehie n'ih i mwufu obara ahụ. ⁹ N'uzo di otu a, ka i ga-esi wezugara onwe gi ikpe omuma gaara abu nke gi n'ih i obara onye ahụ nwuru anwu, ebe o bu na i meela ihe ziri ezi n'anya ONYENWE ANYI.

Ilu ndi inyom a dotara n'agha

¹⁰ Mgbe i puru ibuso ndi iro gi agha, o buru na ONYENWE ANYI Chineke gi emee ka i merie ndi iro gi, dota ufodu n'ime ha n'agha, ¹¹ o buru na i hu nwaagboghọ mara mma nke masiri gi n'etiti ndi a dotara n'agha, i nwere ike iduru ya ka o buru nwunye gi. ¹² I ga-akpobata ya n'ulo gi, mee ka o kpucha agiri isi ya, bekwaa mbo ya niile, ¹³ yipu uwe ahụ o yi mgbe e jidere ya. O ga-anodu n'ulo gi ruo ujū n'ih i nna ya na nne ya otu onwa. Emesia, i nwere ike ibakwuru ya ghoo di ya, ya onwe ya ga-aghokwa nwunye gi. ¹⁴ O buru na ihe ya amasikwaghị gi, i ga-ahapu ya ka o gaa ebe obula o choroo. I gaghi ere ya

* **21:6** 21:6 Omume di otu a, ziputara na ha bu ndi aka ha di ocha n'onwu onye ahụ e gburu.

n'ọnu ego ọbụla maọbụ kpasi ya agwa dika ohu, ebe ọ bu na i wedala ya n'ala site n'ihu ọto ya anya.

Oke ruru ọkpara

¹⁵ Ọ bụrụ na nwoke luru ndi inyom abuo, ma hu otu n'ime ha n'anya karia nke ozo, ọ burukwa na ndi inyom abuo ahụ mụtaara ya umu ndi ikom, ma nwanyi ahụ ọ kpọrọ asi buuru uzọ mụta nwa nwoke, ¹⁶ mgbe nwoke ahụ na-eke ihe onwunwe ya, ọ gaghị ewere oke ruuru ọkpara ya, nke nwanyi ahụ ọ kpọrọ asi mụtara kenye nwa nwoke nke nwanyi ahụ ọ huru n'anya muru. ¹⁷ Ọ ga-anabata nwa nwoke nke nwanyi ahụ ọ na-ahughị n'anya mụtara di ka ọkpara, nye ya, oke abuo site n'ihe niile o nwere. N'ihina nwoke ahụ bu mmalite ume ya, onodu nke i bu ọkpara bukwa nke ya.

Nwa isiike

¹⁸ Ọ bụrụ na nwoke amuta nwa nwoke na-eme isiike, nke na-enupu isi, onye na-adighi ege nna ya na nne ya nti, ọ buladi mgbe ha dorọ ya aka na nti. ¹⁹ Nne ya na nna ya ga-eduru ya gaa n'ihu ndi okenye, n'ọnu uzọ ama obodo ha. ²⁰ Ha ga-agwa ndi okenye obodo ahụ, "Nwa anyi nwoke a na-eme isiike, na-enupu isi, ọ dighi ege nti n'olu anyi. Ọ bu onye mmefu na onye na-anubiga mmanya oke." ²¹ Ndi ikom niile nke obodo ahụ ga-ewere nkume tugbuo ya. N'uzo di otu a, unu ga-ekpochapu ihe ojoo ahụ n'etiti unu. Ndi Izrel niile ga-anu ihe mere, ujo ga-atukwa ha.

Iwu di iche iche

22 O buru na nwoke obula emee ihe ojoo kwesiri onwu, o buru na e kpee ya ikpe onwu, kwugbuo ya n'osisi, ²³ unu agaghị ahapụ ozu ya ka o digide n'elu osisi abali ahụ niile. Hụnụ na e liri ya n'otu ubochi ahụ, n'ihị na onye obula a kwubara n'elu osisi bu onye Chineke buru onu. Emerula ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi nanye gi dika ihe nketa.

22

¹ O buru na i hụ ehi, maobu aturu nwanna gi ka o na-akpafu, emela dika a ga-asị na i hughị ya, jide ya, kpulaara ya onye nwe ya. ² O buru na i maghi onye nwe ya, maobu na nwanna gi ebighi nso, were ya laa n'ulo gi, hapu ya n'ebe ahụ tutu onye nwe ya achowa ya, mgbe ahụ ka i ga-ewere ya nyeghachi ya. ³ Otu a kwa ka i gae me ma i hụ inyinya ibu nwanna gi, maobu uwe, maobu ihe obula i ga-atututa. Were ya debere onye nwe ya.

⁴ O buru na i hụ inyinya ibu, maobu ehi nwanna gi ka ha dara n'uzo, elela anya n'ebe ozo, gaa nyere ya aka bulie ya.

⁵ Nwanyị ekwesighi iyi uwe ndi ikom, nwoke agaghị eyikwa uwe ndi inyom. N'ihị na ihe aru ka o bu n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

⁶ O buru na i hụ akwu nnunu togbo n'ala, maobu nke di n'elu osisi, o burukwa na o bu nnunu nke no n'elu umu ya, maobu n'elu akwa ya, ewerela nne na umu nnunu ya. ⁷ Hapu nne nnunu ka o laa, ma were naani umu ya. Ihe ga-agakwara gi nke oma n'ihị ya, i ga-enwekwa ndu ogologo.

⁸ *Mgbe i wuru ụlọ, wuokwa ihe mgbochi gburugburu elu ya, nke ga-eme ka onye ọbụla ghara isi n'elu ya dapụ, si otu a wetara ụlọ na onye nwe ya ikpe ọmụma nke iwufu ọbara.

⁹ Akụla ụdị mkpuru abụọ n'ubi vainị gi. Ọ buru na i mee otu a, ihe ọkuku ndị a, na mkpuru ha miri ga-abu ihe ruru aru.

¹⁰ Ejikola ehi na inyinya ibu maka ido ihe e ji ako ala ubi.

¹¹ Eyila uwe e ji uzọ ihe abụọ kpaa, dika uwe aji anu na ogho ọcha kpaa.

¹² I ga-akpanyere onwe gi ihe ogho akpara akpa, n'akuku anọ nke uwe mgbokwasị gi.

Mmekorita nwoke na nwanyi

¹³ Ọ buru na nwoke aluọ nwaagboghọ, mesie mgbe o dinakwuru ya kpebie n'obi ya na ọ chokwaghị ilu ya ozo, ¹⁴ ọ buru na nwoke a ekwutoo nwaagboghọ ahụ, mebie aha ya kwuo na nwaagboghọ ahụ amatalari nwoke tupu ha abuo aluo, ¹⁵ nne nwaagboghọ ahụ, na nna ya, ga-ewere ihe ga-egosi na nwa ha amabeghi nwoke gaa n'ihu ndi okenye obodo ahụ, n'onu uzọ ama. ¹⁶ Nna nwaagboghọ ahụ ga-agwa ndi okenye, "Enyere m nwoke a nwa m nwanyi dika nwunye, ma ugbu a, ọ chokwaghị ilu ya. ¹⁷ Ugbu a, o boola ya ebubo ihere, si, 'Achoputaghi m ihe obula n'ahu nwa gi nwanyi a ihe na-egosi na ọ maghi nwoke.' Ma nke a bu ihe ngosi na ada anyi amaghi nwoke." Mgbe ahụ ndi

* **22:8** 22:8 Iwu a bu ihe di mkpa n'ihu na elu ulo ha na-adi larii, nke bu na mmadu nwere ike ijeghari n'ebe ahụ, maobu dina ala n'abalị n'oge okpomoku.

mụrụ ya ga-agbasapụ akwa ahụ n'ihu ndị okenye obodo ahụ. ¹⁸ Ndi okenye obodo ahụ ga-akporo nwoke nyekwa ya ahụ. ¹⁹ Ha ga-emekwa ya ka ọ kwụọ nna nwaagboghọ ahụ nari shekel ọlaocha, n'ihia na o boro nwaagboghọ Izrel na-amaghị nwoke ebubo ụgha. Nwaagboghọ ahụ ga-anogide buru nwunye nwoke ahụ. Nwoke ahụ agaghị achupukwa ya ụbọchị ndu ya niile.

²⁰ Ma ọ buru na ebubo nwoke ahụ bu eziokwu, na achoputaghị ihe gosiri na nwaagboghọ ahụ amaghị nwoke. ²¹ A ga-eduru nwaagboghọ ahụ pụta n'onu ụzọ ụlọ nna ya, n'ebe ahụ ka ndi ikom obodo ya ga-anọ were nkume tugbuo ya. N'ihia na o mere ihe ihere jogburu onwe ya n'Izrel, site n'ibi ndu akwuna mgbe ọ ka nọ n'ulo nne ya na nna ya. I ghaghị ikpochapụ ihe ojọo ahụ site n'etiti unu.

²² O buru na e jide nwoke ebe ya na nwunye onye ozo dina, ma nwoke ahụ dinara ya ma nwanyị ahụ o dinara aghaghị inwu. N'uzo di otu a, i ga-ekpochapụ ihe ojọo a site n'Izrel.

²³ Ma ọ buru na nwaagboghọ na-amaghị nwoke a na-alu alu na nwoke ozo edinakoo n'ime obodo, ²⁴ ya na nwoke ahụ ka a ga-eduru gaa n'onu ụzọ ama obodo, were nkume tugbuo ha n'ebe ahụ, ka ha nwuo, nwaagboghọ ahụ ga-anwu n'ihia na o tighi mkpu, ma nwoke ahụ ga-anwu n'ihia na o mebiela nwunye nwoke ibe ya na-achọ ilu. Unu aghaghị ikpochapụ ihe ojọo site n'etiti unu.

²⁵ Ma ọ buru na nwoke ezute nwaagboghọ na-amaghị nwoke a na-alu alu n'ohia, were ike

mee ka ha abụọ dina, ọ bụ naanị nwoke ahụ ga-anwu. ²⁶ Aka nwaagboghọ ahụ dị ọcha, ọ dighị mmehie o mere nke ikpe ọnwụ ji adiri ya, n'ihina ọndu ya dị ka ọndu mmadu ahụ onye iro ya bjakwasiri na mberede gbuo ya. ²⁷ A puru i si na nwaagboghọ ahụ tiri mkpu ma ọ dighị onye nọ inaputa ya.

²⁸ Ọ buru na nwoke ọbula ejiri ike jide nwaagboghọ na-amaghi nwoke, nke nwoke ọbula na-ekwebeghi nkwa ilu, mee ka ha abụọ dinaa, ²⁹ nwoke ahụ ga-akwu nna nwaagboghọ ahụ iri shekel ọlaocha ise. Ọ ga-alukwa nwaagboghọ ahụ n'ihina o mebiela ya. Ọ gakwaghi achupu ya ubochi niile nke ndu ya.

³⁰ Nwoke ọbula agaghi alu nwunye nna ya, n'ihina ọ bụ nwunye nna ya. Ime ihe di otu a bu imeru ihe ndina nna ya.

23

Ndi na-agaghi esonye na mkpokota ahụ

¹ Nwoke ọbula echipara mkpuru amu ya, maobu nke e bipuru mkpuru amu ya, agaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

² Nwa ọbula a mutara site n'ikwa iko agakwaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, umu umu ya, ruo n'ogbo nke iri, agakwaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI.

³ Onye Amon, maobu onye Moab, agaghi esonye na mkpokota ONYENWE ANYI, ọ buladi ruo n'ogbo nke iri ha. ⁴ N'ihina ha e jighi achicha na mmiri bia zute unu n'uzo mgbe unu si Ijpt puta, ha goro Belam, nwa Beoa, onye si Petu nke

dị na Aram Naharaim, ka ọ buo unu onu. ⁵ Ma ONYENWE ANYI Chineke gi egeghi Belam nti, kama ONYENWE ANYI Chineke gi gbanwere ibu onu ahụ mee ka ọ ghooro gi ngozi, n'ihi na ONYENWE ANYI Chineke gi huru gi n'anya. ⁶ Achola udo ndi Amon na Moab, na odimma ha ubochi ndu gi niile ruo mgbe ebighi ebi.

⁷ Ma eledala ndi Edom anya, n'ihi na ndi Edom bu umunna unu. Unu eledala ndi Ijpt anya, n'ihi na unu biri dika ndi obia n'ime ala ha. ⁸ Umụ a ga-amuru ha n'ogbo nke ato ha nwere ike ibata na mkpokota nke ONYENWE ANYI.

Adighi ocha n'omuma ulo ikwu

⁹ Mgbe unu mara ulo ikwu unu maka ibu agha megide ndi iro unu, wezuganu onwe unu site n'ihe obula na-adighi ocha. ¹⁰ Nwoke obula n'etiti gi nke na-adighi ocha site n'inyu mkpuru nwa n'ahu ya n'abali, ga-apu gaa nodu n'azu omuma ulo ikwu. ¹¹ O ga-anọ n'ebe ahụ ruo uhuruchi, emesia, o ga-asa ahụ ya loghachi n'ulo ikwu n'anyasi.

¹² I ga-enwekwa otu ebe ndi gi ga-anọ jee n'ogwe ga-adị n'azu omuma ulo ikwu. ¹³ Onye obula n'ime unu ga-enwe shovel dika otu n'ime ngwa agha ya. Mgbe obula kwa o jere n'ogwe, o ga-eji ya gwuo ala kpochie nsi o nyuru. ¹⁴ Ulo ikwu gi ga-adị nso, n'ihi na ONYENWE ANYI Chineke gi na-ejeghari n'etiti gi ichebe gi, na inaputa gi site n'aka ndi iro gi. ONYENWE ANYI achoghi ihu ihe obula na-adighi mma n'anya, ka o ghara ilaghachi azu iso gi.

Iwu ndi ozọ

¹⁵ Ọ buru na ohu esite n'aka onye nwe ya gbakwute unu, akwagidela ya ka o loghachi, ¹⁶ hapu ya ka o biri n'etiti gi n'ime obodo obula masiri ya, emegbukwala ya.

¹⁷ Ọ dighi nwoke maobu nwanyi, onye Izrel gagho akwuna ulo arusi. ¹⁸ I gaghi ewebata n'ulo ONYENWE ANYI Chineke gi, onyinye obula site n'ego nwanyi na-agba akwuna kpatara, maobu site n'ego nwoke ahụ na-edebe onwe ya dika akwuna nye ndi ikom ibe* ya kpatara, iji mezuo nkwa obula. N'ih i na ha abuo bu ihe ruru aru n'anya ONYENWE ANYI Chineke gi.

¹⁹ A nakwala onye Izrel ibe gi omurunwa, n'ihe obula i binyere ya, maobu ego, maobu nri, ma o bukwanu ihe obula ozo nwere ike imuta omurunwa. ²⁰ Onye mba ozo ka i ga-ana omurunwa n'ihe i binyere ya, o bugh i onye Izrel ibe gi. Ka ONYENWE ANYI bu Chineke gi gozie gi n'ihe niile i tinyere aka gi ime n'ala ahụ nke i na-aba inweta.

²¹ Mgbe i kwere ONYENWE ANYI bu Chineke gi nkwa, alala azu n'ikwughachi ya, n'ih i na ONYENWE ANYI Chineke gi choro ka i kwughachi nkwa gi osiso. O ga-abukwara gi mmehie ma i meg hi ya. ²² Ma o gaghi aburu gi mmehie ma o buru na i kweghi nkwa obula! ²³ Ihe obula nke i kwere na nkwa, jisie ike hu na i mezuru nke ahụ dika okwu gi si di, n'ih i na o bu onyinye afo ofufu nye ONYENWE ANYI Chineke gi.

²⁴ Ọ buru na i banye n'ubi vain i onye agbataobi gi, i nwere ike ghor o mkpuru vain i obula i choro

* **23:18** 23:18 Maobu, ego e retara na nkita

rachaa n'ebe ahụ, ma etinyela mkpuru ọbula n'akpa gi. ²⁵ Otu a kwa, i banye n'ubi oka onye agbataobi gi, ghorọ mkpuru oka ọbula i chorọ n'aka gi, nookwa n'ebe ahụ taa ya, ma i gaghi etinye mma iwe ihe ubi n'ime oka ha ndi guzoro eguzo.

24

¹ O buru na nwoke akporo nwanyi, luo ya, ma emesia ihe nwanyi ahụ amasikwaghi ya n'ihi na o di ihe o choputara n'ahụ ya nke na-adighi mma, o ga-edede akwukwo alukwaghi m nye nwanyi ahụ n'aka, zilaa ya. ² O buru na emesia, nwoke ozo aluo ya, ³ ma nwoke ahụ ekperekwa igbara ya akwukwo achokwaghi m, maobu na nwoke a mesiri nwuo, ⁴ nwoke mbu ahụ luru nwanyi ahụ agaghi alu ya ozo, n'ihi na nwanyi a aburula onye ruru aru nye nwoke ahụ. O bukwa aru n'anya ONYENWE ANYI ma di ya nke mbu luo ya ozo. Ihe di otu a ga-eweta ihe ojoo n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke na-enye gi dika ihe nketa.

⁵ Nwoke ọbula luru nwunye oheru agaghi apu soro ndi agha, maobu soro ruo oru ozo puru iche, otu afọ ka o ga-enwere onwe ya ino n'ulo ya, ya na nwunye ya, ime onwe ha obi utu.

⁶ Mmadu agaghi ewere nkume ikwo nri dika ihe ebe, n'ihi na o bu ihe onye nwe ya ji achota nri ubochi ya.

⁷ O buru na onye ọbula ezuru nwanna ya onye Izrel n'ohi, mesoo ya mmeso dika ohu, maobu ree ya, onye ohi ahụ ga-anwu. Nke a bu ikpochapu ihe ojoo n'etiti gi.

⁸ Gbalisie ike ihu na i na-eso iwu niile onye nchujaja, bu onye Livayi nyere gi banyere ndi nwere oria ekpenta, n'ih na agwala m ya usoro ha ga-agbaso. ⁹ Chetakwa ihe ONYENWE ANYI Chineke gi mere Miriam, mgbe i si n'Ijpt na-aputa.

¹⁰ O buru na i binye mmadu ihe obula, abanyekwala n'ulo ya inata ihe a na-enye gi di ka ihe ebe. ¹¹ Guzo n'ezi! Ka onye ahụ i na-ebinye ihe wetara gi ihe ibe ahụ n'ezi. ¹² O buru na o bu onye ogbenye na-enweghi ihe, e jidela ihe ibe ya naba ura abali. ¹³ Weghachiri ya akwa ahụ n'anyasi, ka onye agbataobi gi jiri ya hie ura abali. Mgbe ahụ ha ga-ekele gi, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agukwara gi ya n'ezi omume.

¹⁴ Emegbula nwa ogbenye mkpa na-akpa i goro oru, ma onye ahụ o bu nwa Izrel ma o bukwanu onye obia bi n'obodo gi. ¹⁵ Kwuo ya ugwo ya ubochi niile tupu anwu adaa, n'ih na ebe o bu nwa ogbenye, obi ya dabeere n'ugwo ahụ i ga-akwu ya. O buru na i meghi otu a, o ga-akwa akwa kpokuo ONYENWE ANYI megide gi. A ga-agukwara gi ya dika mmehie.

¹⁶ Agaghi eme ka ndi muru umu nwuo n'ih ihe umu ha metara, maobu mee ka umu nwuo n'ih ihe ndi muru ha metara, onye obula ganwu n'ih mmehie nke aka ya.

¹⁷ Ikpe ziri ezi ga-adiri, o buladi onye obia na nwa mgbei, anarakwala nwanyi di ya nwuru anwu uwe ya dika ihe ibe. ¹⁸ Cheta mgbe niile na i bururi ohu n'ala Ijpt, ma ONYENWE ANYI Chineke gi gbaputara gi, n'ih nke a ka m ji enye gi iwu ndi a.

19 Ọ buru na i lefuo ukwu oka ufodu anya mgbe i na-ewe ihe ubi n'ubi gi, alaghachila azu n'ubi gi ichiri ha. Hapuru ya ndi obia, na ndi inyom di ha nwuru anwu, na umu mgbei, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agosi gi, o ga-emekwa ka i baa uba. 20 Mgbe i na-akutusi mkpuru osisi oliv gi, ejeghachila azu n'alaka obula inyochazi ya, ichoputa ma i ghotachaala mkpuru niile miri n'elu ha. Hapuru ndi obia na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru mkpuru obula foduru. 21 Otu a ka i ga-emekwa n'ihe banyere mkpuru ubi vaini gi. Atutukochala mkpuru niile miri n'elu ya. Hapuru ndi obia, na ndi mgbei, na ndi inyom di ha nwuru ihe niile foduru. 22 Chetakwa na o nwere mgbe i bu ndi ohu n'ala Ijpt. O bu n'ihu ya ka m ji na-enye gi iwu a.

25

1 Mgbe esemokwu di n'etiti ndi mmadu, ha ga-ebuga ikpe ha n'uloikpe ebe ndi ikpe ga-elenye anya n'ikpe ahụ, maa onye ajo omume ikpe, meekwa ka onye aka ya di ocha nwere onwe ya. 2 O burukwa na onye ikpe mara kwesiri ka apia ya utari, onye okaikpe ga-eme ka onye ahụ dinaa ala n'ihu ya, ka apiakwa ya onuogugu utari kwesiri ajo omume ya, 3 ma agaghi eti ya kariya onu utari iri anọ. O buru na e tie onye ahụ ikpe mara onu utari kariyi nke a, o ga-abu onye e leliri anya n'ihu ndi Izrel ibe ya.

⁴ Mgbe ehi* na-azọcha ọka, ejila ihe kechie ya ọnụ.

⁵ Ọ buru na nwoke anwuọ na-amutaghi nwa, nwunye ya ahụ agaghi alu di n'ama, kama nwanne nwoke di ya ga-aluru ya, ha ga-edinakokwa. ⁶ Nwa nwoke mbu nwanyi ahụ ga-amu ga-aza aha nwoke ahụ nwuru anwu, ka a ghara ihichapu aha ya n'ala Izrel.

⁷ Ma o buru na nwoke ahụ aju ilu nwunye nwanne ya nwuru anwu, nwanyi ahụ ga-ejekwuru ndi okenye obodo ahụ n'onu uzọ ama, gwa ha si, "Nwanne di m ajula ime ka aha nwanne ya nwoke digide n'Izrel. O kweghi iru oru kwesiri nwanne di n'ebe m no." ⁸ Ndi okenye obodo ga-akpo ya, duọ ya odu. O buru na o nogide ju si, "Achoghi m ilu ya," ⁹ nwanyi ahụ ga-ejekwuru ya n'ihu ndi okenye, topu akpukpoukwu o yi n'ukwu aka nri ya, buo ya asu n'ihu, si ya, "Otu a ka a na-eme nwoke obula juru iwuli ulo nwanne ya nwoke." ¹⁰ A ga-ama ahiri ya n'Izrel dika, "Ezinaulo nwoke ahụ e sitere n'ukwu ya yipu akpukpoukwu ya."

¹¹ Mgbe ndi ikom abuo na-alu ogu, o buru na nwunye otu n'ime ha abia inaputa di ya site n'aka onye na-eti ya ihe, ma nwanyi ahụ esetipu aka jide nwoke ahụ n'amụ ya, ¹² a ga-egbupu aka nwanyi ahụ. Ebere adighi ya.

* **25:4** 25:4 Otutu oge, ehi bu ihe na-azocha oka n'ebe izocha oka. A na-eji osisi kegide anu ndi a na nkume igwe nri, mgbe ha na-agaghari, ukwu ha bu ihe na-azocha mkpuru oka site n'igbugbo ya. N'otu oge ahụ, nkume igwe nri ahụ na-egweri oka ndi a ka o buru utu oka.

¹³ Enwela ụzọ ihe ọtụtụ abụọ n'ime akpa gị, nke dị arọ, na nke na-adighi arọ.† ¹⁴ Enwela ụdị ihe ọtụtụ abụọ n'ụlọ gị, nke ukwu na nke nta. ¹⁵ I ghaghị inwe ezi ihe ọtụtụ na nke zuru ezu. Nke a ga-eme ka ndụ gị dị ogologo, dikwa mma n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị. ¹⁶ N'ihì na ONYENWE ANYỊ Chineke gị kpọrọ onye ọbụla na-eme ihe ndị a asị, bụ onye ọbụla na-aghọ aghughọ.

¹⁷ Cheta ihe ndị Amalek mere gị n'ụzọ mgbe i si n'Ijpt na-apụta. ¹⁸ Chetakwa na ha lụsoro gị ọgụ mgbe ike gwurụ gị, mgbe i dara mba, tigbuo ndị niile ji nwayọọ na-abia n'azụ. Ha atụkwaghị egwu Chineke. ¹⁹ Mgbe ONYENWE ANYỊ Chineke gị mere ka i nwere onwe gị site n'aka ndị iro gbara gị gburugburu, mgbe o mere ka i zuru ike n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa, ime ka i nweta ya, i ghaghị igbuchapụ ndị Amalek, ka ha buru ndị a na-agaghị echetakwa ọzọ n'okpuru eluigwe. Echefukwala ime otu a.

26

Onyinye mkpuru mbu na otu ụzọ n'ụzọ iri

¹ Mgbe i ga-aba n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị dika ihe nketa, mgbe i nwetara ya, birikwa n'ime ya, ² i ga-ewere ụfọdụ n'ime mkpuru niile si n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị, tnye ya n'ime nkata, were ya gaa n'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-ahoputa, dika ebe a kpokwasiri aha ya. ³ I ga-gwakwa onye nchụaja nọ n'orụ n'oge ahụ okwu

† **25:13** 25:13 Nke ukwu na nke nta

si: “Ana m ekwuputa taa nye ONYENWE ANYI Chineke gi na abiala m n’ala ahụ ONYENWE ANYI n’uru nna nna anyi ha n’iyi inye anyi.” ⁴ Onye nchaja ahụ ga-anara nkata ahụ, dọba ya n’ihu ebe ichu aja ONYENWE ANYI Chineke gi. ⁵ Mgbe ahụ, i ga-ekwuputa n’ihu ONYENWE ANYI Chineke gi si, “Nna nna m bu onye Aram na-awaghari awaghari, onye jere Ijpt izere ndu.* Ha di ole na ole mgbe ha gara Ijpt, ma n’Ijpt ha ghoru mba di ukwu, ndi di ike, na ndi bara uba n’onuogugu. ⁶ Ma ndi Ijpt mejoro anyi, mee ka anyi taa ahuhu n’ihi oru di ike nke ha bokwasiri anyi. ⁷ Mgbe ahụ, anyi tikuru ONYENWE ANYI Chineke nna nna anyi. ONYENWE ANYI nuru olu anyi, hukwa mmegbu a na-emegbu anyi, na ndogbu anyi na-adogbu onwe anyi n’oru, na onodu ojojo anyi. ⁸ ONYENWE ANYI ji aka di ike na ogwe aka o setiri eseti, n’otutu ihe oke egwu na oru iribama, na ihe ebube, si n’Ijpt kpoputa anyi. ⁹ O kpopatara anyi n’ebe a, nye anyi ala a, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya. ¹⁰ Ya mere, ugbu a, ONYENWE ANYI, lee, ewebatala m mkpuru mbu sitere n’ala i nyere m.” Doba nkata ahụ n’ihu ONYENWE ANYI Chineke gi, kpopkwa isiala nye ya n’ebe ahụ. ¹¹ Mgbe ahụ, gi na ndi Livayi, na ndi mbiambia bi n’etiti unu, ga-anuri onu n’ihe oma niile ONYENWE ANYI Chineke gi nyere gi na ezinaulo gi.

¹² N’afu nke ato obula, i ga-enye onyinye puru iche, onyinye otu uzu n’uzu iri, nke ihe ubi gi. N’afu ahụ, i ga-enye ndi Livayi, na ndi obia, na

* **26:5** 26:5 Onye a na-ekwu banyere ya bu Jekob, Hos 12:12; Jen 43:3; 45:7,11

umụ mgbei, na ndị inyom di ha nwurụ, onyinye otu ụzọ n'ụzọ iri gị, ka ha rie ya n'obodo gị di iche iche, ka afọ jukwa ha. ¹³ I ga-ekwuputa n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke gị si, "Esitela m n'ụlọ wepụ oke ahụ di nsọ, nye ha ndi Livayi, na ndi obia, na umụ mgbei, na ndi inyom di ha nwurụ, dika i nyere m n'iwu, enupughị m isi maobu chefuu iwu gị obula. ¹⁴ Erighi m ihe obula si n'ime ya mgbe m na-eru uju maobu wepu ihe obula n'ime ya n'onodu adighi ocha m, o dikwaghị nke m ji churo ndi nwuru anwu aja. Egeela m nti n'olu ONYENWE ANYỊ Chineke m, meekwa ihe niile i nyere m n'iwu. ¹⁵ Site n'ebe obibi nsọ gị di n'eluigwe ledata anya gi, gozie ndi gi Izrel na ala a i nyere anyi, ala mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru na ya, dika i kwere nna nna anyi ha na nkwa."

Igbaso iwu ONYENWE ANYI

¹⁶ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi iwu taa si gi gbaso ukpuru ndi a na iwu ndi a. Lezie anya hu na i ji obi gi niile na mkpuruobi gi niile debe ha. ¹⁷ I kwuputala taa na ONYENWE ANYI bu Chineke gi, i kweekwala nkwa na i ga-ege ya nti, debe iwu ya niile, na ukpuru ya niile, na i ga-emekwa ihe niile o si gi mee. ¹⁸ Taa kwa, ONYENWE ANYI ekwuputala na unu bu ndi nke aka ya, dika o kwere na nkwa, na i ga-edebekwa ihe niile o nyere n'iwu. ¹⁹ O kwuru na o ga-emekwa ka i karia mba niile o kere elu, n'otuto, n'aha, nsopuru na ija mma. Na unu ga-abukwa mba di nsọ nye ONYENWE ANYI Chineke unu, dika o kwere na nkwa.

27

Ebe ichu aja n'ugwu Ebal

¹ Mosis na ndi okenye Izrel nyere ndi Izrel iwu si, "Debenu iwu ndi a niile m na-enye unu taa. ² Mgbe i gabigara osimiri Jodan ruo n'ala ahụ ONYENWE ANYI Chineke gi na-enye gi, bukotaanụ nkume buru ibu n'otu ebe, jirikwa urọ ocha techie ha. ³ Deputa n'elu nkume ndi ahụ iwu na ukpuru ndi a mgbe i batara n'ala ahụ mmiri ara ehi na mmanu anu na-eru n'ime ya, nke ONYENWE ANYI Chineke nna nna gi kwere nkwa inye gi. ⁴ Mgbe i nokwa n'ofe ozọ nke osimiri Jodan, doo nkume ukwu ndi a n'ugwu Ebal, dika m na-enye gi n'iwu taa. Jirikwa urọ ocha techie ha. ⁵ Wuokwara ONYENWE ANYI Chineke gi ebe ichu aja ya n'ebe ahụ. Ebe ichu aja eji naani nkume wuo, nke ejighi ihe ngwa oru igwe ruo ihe bula na ya. ⁶ Jiri nkume a na-awaghi awa wuore ONYENWE ANYI Chineke gi ebe ichu aja ahụ, chukwa aja n'elu ya nye ONYENWE ANYI Chineke gi. ⁷ Chuọ aja udo n'ebe ahụ, rie ha, ma nuriakwa onu n'ihu ONYENWE ANYI Chineke gi. ⁸ Deputa iwu ndi a nke oma, n'elu nkume ndi ahụ i guzobere."

Ibu onu site n'ugwu Ebal

⁹ Mgbe ahụ, Mosis na ndi nchujaja, bu ndi Livayi, gwakwara ndi Izrel niile okwu si, "Nnonu jii, gi Izrel, gekwaa nti! Taa, i ghoola ndi nke ONYENWE ANYI Chineke unu. ¹⁰ N'ih i ya debe iwu niile ONYENWE ANYI Chineke gi na ukpuru niile ndi m nyere gi taa."

¹¹ N'otu ubochi ahụ ka Mosis nyere ha iwu si,

12 Mgbe unu gafere Jodan, ebo ndi a: Simion, na Livayi na Juda na Isaka na Josef na Benjamin, ga-eguzo n'elu ugwu Gerizim gozie umu Izrel
 13 Agburu Ruben, Gad, Asha, Zebulun, Dan na Naftali ga-eguzo n'elu ugwu Ebal kwuputa obubu onu.

14 Ndi Livayi ga-eji olu di elu guputa ya nye umu Izrel niile,

15 "Onye a buru onu ka mmadu ahụ bu nke napa arusi maobu oyiyi obula, akaoru onye nka, nke bu ihe aru n'anya ONYENWE ANYI, ma na-eguzobe ya na nzuzo."

Ndi mmadu niile ga-aza si, "Amen."

16 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-eleli nna ya na nne ya."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

17 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-ehighari oke ala onye agbataobi ya."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

18 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-eduhie onye isi uzọ."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

19 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-adighi ekpe ikpe ziri ezi nye ndi obia, na umu mgbei, na ndi inyom di ha nwuru."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

20 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke na-abakwuru nwunye nna ya soro ya dinaa, n'ihu na o meruola ihe ndina nna ya."

Umu Izrel niile ga-aza, "Amen."

21 "Onye a buru onu ka onye ahụ bu nke ya na anumanu obula na-edina."

Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

22 “Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke ya na nwanne ya nwanyị na-akwa iko, bu nwanne ya nke nne ya muru, maobu nke nwunye nna ya muru.”

Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

23 “Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke ya na nne nwunye ya na-edina.”

Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

24 “Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-etigbu mmadu ibe ya na nzuzo.”

Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

25 “Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-anara ngari maka itigbu onye na-emeghi ihe ojojo obula.”

Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

26 “Onye a buru onu ka onye ahụ bu, nke na-adighi eme ka iwu ndi a guzosie ike site na-edebeghi ha.”

Ụmụ Izrel niile ga-aza, “Amen.”

28

Nrube isi na ngozi

¹ O buru na i debezu ma gbasookwa iwu ndi a niile ONYENWE ANYI Chineke gi sitere n’aka m na-enye gi taa, ONYENWE ANYI Chineke gi ga-eme ka i ghoo mba kachasi mba niile n’uwa elu. ² Ngozi ndi a niile ga-abiakwasị gi, zuo gi ahụ, ma o buru na i rubere ONYENWE ANYI Chineke gi isi.

³ Onye a goziri agozi ka i ga-abu n’obodo, burukwa onye a goziri agozi n’ala ubi.

⁴ Ihe a goziri agozi ka mkpuru nke afo gi ga-abu na mkpuru nke ala ubi gi na mkpuru nke anu ulo gi, umu ehi gi muru na umu igwe ewu na aturu gi.

⁵ Ihe a goziri agozi ka abo gi na ihe i ji agwo achicha ga-abu.

⁶ Onye a goziri agozi ka i ga-abu mgbe i na-abata na mgbe i na-apu apu.

⁷ ONYENWE ANYI ga-eme ka ndi iro obula buliri onwe ha elu imegide gi buru ndi e meriri n'ihu anya gi. Ha ga-esite n'otu uzọ buso gi agha, ma ha ga-esite n'uzo asaa si n'ihu gi gbalaga.

⁸ ONYENWE ANYI ga-ezipu ngozi ya ka o dikwasị n'elu oba gi na n'elu ihe obula i tinyere aka gi. ONYENWE ANYI Chineke gi ga-agozi gi n'ala ahụ o na-enye gi.

⁹ ONYENWE ANYI ga-eme ka i guzosie ike dika ndi nsọ ya, dika o sitere n'inu iyi kwee nkwa ime ma o buru na i debe iwu ONYENWE ANYI Chineke gi, ma jee ije n'uzo ya niile. ¹⁰ Mgbe ahụ, ndi niile no n'ụwa ga-ahuta na o bu aha ONYENWE ANYI ka a kpokwasiri gi. Ha ga-atukwa gi egwu.

¹¹ *ONYENWE ANYI ga-eme ka i babiga uba oke na mkpuru nke afo gi, na mkpuru nke anu ulo gi, na mkpuru nke ihe ubi gi, n'ala ahụ o nuru n'iyi nye nna nna gi na o ga-enye gi.

¹² ONYENWE ANYI ga-emeghepu eluigwe ebe ulokwu ya di, zidata mmiri n'ala gi n'oge ya, ma gozie akaoru gi niile. I ga-agbazinye otutu mba ihe, ma gi onwe gi agaghi esite n'aka onye obula gbaziri ihe obula. ¹³ ONYENWE ANYI ga-eme ka

* **28:11** 28:11 Dit 30:9

ị bụrụ isi, ọ bughị ọdụdu. Ọ bụrụ na ị naa ntị n'iwu ndị a ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị taa, lezie anya ịgbaso ha, ị ga-anogide n'elu, ị gaghi anọ n'okpuru. ¹⁴ Ewezugala onwe gị site n'iwu niile ndị a m na-enye gị taa, maọbụ gaa n'aka nri maọbụ n'aka ekpe, ịgbaso chi ndị ọzọ na ife ha ofufe.

Nnupu isi na ọbụbu ọnụ

¹⁵ Ma otu ọ dị, ọ bụrụ na ị jụ irubere ONYENWE ANYỊ Chineke gị isi, jụkwa ilezi anya, gbasoo iwu ya na ụkpụrụ ya niile, nke m na-enye gị taa, ọbụbu ọnụ ndị a ga-adakwasị gị.

¹⁶ Ị ga-abụ onye a bụrụ ọnụ n'obodo, bụrụ onye a bụrụ ọnụ n'ala ubi,

¹⁷ Abọ gị na ihe ịgwọ achicha gị ga-abụ ihe a bụrụ ọnụ.

¹⁸ Ihe a bụrụ ọnụ ka mkpụrụ nke afọ gị ga-abụ, ihe a bụrụ ọnụ ka mkpụrụ nke ala gị ga-abụ, ya na ụmụ nke ịgwe anụ ụlọ gị, na ụmụ ehi gị na nke ịgwe ewu na aturụ gị mụrụ.

¹⁹ Onye a bụrụ ọnụ ka ị ga-abụ mgbe ị na-abata abata na mgbe ị na-apụ apụ.

²⁰ ONYENWE ANYỊ ga-ezidata n'isi gị ọbụbu ọnụ, na ọgbaaghara, tinyere nkocha n'ihe niile nke i tinyere aka gị, tutu ruo mgbe ị ghorọ onye e bibiri ebibi bụrụ onye lara n'iyi na mberede, n'ih ihe ojọọ niile i mere site n'ihapụ m. ²¹ ONYENWE ANYỊ ga-ezite ajọ ọrịa n'etiti gị tutu ruo mgbe a ga-ekpochapụ gị site n'ala ahụ ị gaje ịba n'ime ya inweta. ²² ONYENWE ANYỊ ga-eti unu ọrịa na-eripia eripia, ahụ ọkụ na ọrịa na-aza anụ ahụ, oke okpomọkụ na mma agha,

ụkọ mmiri ozuzo na ọrịa na-eripịa ihe ubi, na ọmụma ebu ga-abiakwasị gị tutu ruo mgbe i lara n'iyi. ²³ Mbara eluigwe nke ị na-ahụ anya ga-aghọ bronzi, ala ị na-azọkwasi ụkwụ gị ga-aghọ igwe. ²⁴ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka mmiri kwesiri izo n'ala gị ghọọ uzuzu na aja. Ha ga-esi na mbara eluigwe na-ezodata n'ala tutu ruo mgbe ị lara n'iyi.

²⁵ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ndị iro gị merie gị n'agha. Ị ga-esi otu ụzọ pụta ibuso ha agha, ma ị ga-esi ụzọ asaa gbalaga. Ị ga-aghọrọ ndị ụwa ihe a na-asọ oyi mgbe ha hụrụ ihe dakwasiri gị. ²⁶ Ozu unu ga-aghọrọ umụ anụ ufe niile na anụ ọhịa niile ihe oriri. O nwekwaghị onye ga-anọ menye ha egwu chụpụ ha. ²⁷ ONYENWE ANYỊ ga-ezite etuto ndị Ijpt ka ha biakwasị gị, ya na ọnya, na agba, na ọkọ. O dīkwaghị ihe a ga-iji gwoọ ha. ²⁸ ONYENWE ANYỊ ga-ezitere gị isi mgbaka, na ikpu isì, na ọgbaaghara nke obi. ²⁹ Ị ga-asọgharị isi n'etiti ehihie dika onye kpuru isì n'asọgharị n'ọchichiri. O dighi ihe ọbụla ga-agara gị nke ọma. Site n'ụbọchị ruo n'ụbọchị, ị ga-abụ onye a na-emegbu emegbu, na onye a na-anapụ ihe ya n'ike oge niile, na-enweghị onye ga-anaputa gị.

³⁰ Gị na nwanyị ga-enwe nkwekọrịta ilu di na nwunye, ma nwoke ọzọ ga-eduru ya dinaa ya n'ike. Ị ga-ewu ulọ ma ị gaghị ebi n'ime ya. Ị ga-akụ ubi vainị ma ị gaghị eri mkpuru si na ya. ³¹ N'ihu anya gị ka a ga-egbu ehi gị, ma ị gaghị ata iberibe anụ ya. A ga-anapụ gị inyinya ibu gị n'ihu anya gị ma a gaghị eweghachiri gị ya.

Aturu gi ka a ga-enye ndi iro gi. O dikwaghi onye ga-anaputa ha. ³² A ga-ewere umu gi ndi ikom na ndi inyom nye ndi mba ozo. O ga-agu gi agu ogologo oge ka i hu ha anya, ma i pughi inyere ha aka. ³³ Mba nke i na-amaghi ga-eri mkpuru ubi i tara ahuhu kuo n'ala gi. I ga-abu naani onye a na-emegbu emegbu na onye a na-akpagbu ubochi ndu gi niile. ³⁴ Ihe ndi a niile i ga-eji anya gi hu ga-eme ka i nwe isi mgbaka. ³⁵ ONYENWE ANYI ga-eme ka etuto nke na-egbu oke mgbu a na-apughi igwota agwota too gi n'ikpere na ogwe ukwu gi abuo, o ga-agbasa site n'obo ukwu gi abuo ruo n'opi isi gi.

³⁶ ONYENWE ANYI ga-achupu gi na eze ahu i hoputara nye onwe gi, chupu gi nye mba ozo, ebe gi na nna nna gi ha, na-amaghi. N'ebe ahu, i ga-efe chi ndi ozo nke e ji osisi na nkume kpuo. ³⁷ I ga-abu ihe iju anya, na ihe e ji atu ilu, na ihe akuko, n'etiti mba ahu niile ONYENWE ANYI ga-achuga gi.

³⁸ I ga-aku otutu mkpuru n'ubi ma i ga-aghota ntakiri mkpuru, n'ihi na igurube ga-ericha ihe i kuru n'ubi. ³⁹ I ga-ako ubi vaini lekotakwa ya anya, ma i gagh aracha mkpuru ya maobu nuo mmanya si na ya, n'ihi na ikpuru ga-eri ha. ⁴⁰ Osis oliv ga na-eto ebe niile, ma mmanu oliv agaghi adi nke i ga-ete n'ahu n'ihi na mkpuru oliv ga-adasisi na-akaghi aka oge ha mara ifuru. ⁴¹ I ga-amuta umu ndi ikom na ndi inyom ma ha agaghi adigide n'ihi na a ga-adota ha n'agha. ⁴² Igwe igurube ga-erichasi osisi niile di n'ubi gi, ya na ihe i kuru n'ubi gi.

⁴³ Onye ọbia bi n'etiti ị ga-aba ụba karịa ị. Ihe ga na-agara ya nke ọma, ma ihe ga na-ajoro ị njo. ⁴⁴ Ọ ga-ebinye ị ihe, ọ bukwaghị ị ga-ebinye ya! Ọ ga-abụ isi ma ị ga-abụ ọdudu.

⁴⁵ Ọbubu ọnu ndị a niile ga-abiakwasị ị. Ha ga-achuso ị ọso, chukwute ị tutu ruo mgbe a lara ị n'iyi, naanị n'ihị na ị juru irubere ONYENWE ANYỊ Chineke ị isi, na idebe iwu na ukpuru ndị a o nyere ị. ⁴⁶ Ha ga-abụ ihe iribama na ihe ebube nye ị, na mkpuru ị niile, ruo mgbe ebighị ebi. ⁴⁷ N'ihị na ị juru iji ọnu na obi uto fee ONYENWE ANYỊ Chineke ị n'oge ihe na-agara ị nke ọma. ⁴⁸ Ya mere, n'ọndu agu na akpịrị ikpo nku, n'ọndu igba oto na ukọ ka ị ga-eke ndị iro ahụ ONYENWE ANYỊ na-ezite imegide ị. Ọ ga-anyakwasị yoku igwe n'olu ị ruo mgbe ọ lara ị n'iyi.

⁴⁹ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka mba si n'ebe ị anya na nsotu uwa, biakwasị ị, imegide ị. Mba a ga-adị gara gara dika ugo, ọ ga-abukwa mba ị na-amaghị asusu ha, ⁵⁰ Mba na-enweghị ihu ọchị nke na-adighị asopuru okenye maobu were ihuoma leta umuntakiri. ⁵¹ Ha ga-erichapu mkpuru nke anu ulo ị niile na mkpuru nke ihe ubi ị niile tutu ruo mgbe ị ghorọ ihe e bibiri ebibi. O nwekwaghị ihe ga-afoduru ị, maobu oka, maobu mmanya ohuru maobu mmanu oliv, maobu umu ehi maobu ewu na aturu ị muru, ruo mgbe e mere ka ị laa n'iyi. ⁵² Mba ahụ ga-anochigide obodo ndị ahụ niile ị n'ala ị tutu ruo mgbe mgbidi ndị ahụ niile e wusiri ike, nke ị na-atukwasị obi dara. Ọ ga-anochigide ndị ahụ

niile dị n'ala ahụ niile ONYENWE ANYỊ Chineke gị na-enye gị.

⁵³ I ga-erikwa anụ ahụ ụmụ gị ndị ikom na ndị inyom ndị ONYENWE ANYỊ Chineke gị nyere gị n'ihị oke nnọchigide nke ndị agha nọchigidere gị na n'ihị oke mkpagbu nke ndị iro. ⁵⁴ O bụladị nwoke ahụ dikasiriri nwayọọ na-enwekwa mmetụta mmadụ n'etiti unu ga-aghọ onye afo tara mmiri nke ukwu megide nwanne ya nwoke, maọbụ nwunye nke o huru n'anya, maọbụ ụmụ ya, ndị ka dị ndụ. ⁵⁵ O gaghi enye onye obula n'ime ha ufodu n'ime anụ ahụ ụmụ ndị o na-eri, n'ihị na o bu naani ya bu ihe oriri foduru ya, n'ihị ahuhu nke nnochị ndi iro nochiri onu uzọ obodo gị niile butere. ⁵⁶ Nwanyị nke dikasiri nwayọọ na-enwekwa mmetụta mmadụ n'etiti unu, nke di oke nwayọọ, nke ihe na-emetuta na o dighi amasi ya izogidesi obu ukwu ya ike n'ala, ga-aju ikenye di ya o huru n'anya, nwa ya nwoke maobu nwa ya nwanyi, ⁵⁷ o buladi akpanwa si n'etiti ukwu ya puta na umu oheru o muru. N'onodu ojoo n'oke uko ya, o choro iri ha na nzuzo, n'ihị ahuhu nke ndi iro gi mere ka o biakwasị gi n'oge nnọchigide nke obodo gị niile.

⁵⁸ O buru na i lezighi anya gbasoo okwu iwu niile e dere n'ime akwukwo a, o buru na i soperughị aha a di ebube na nke di egwu, bu ONYENWE ANYỊ Chineke gi, ⁵⁹ ONYENWE ANYỊ ga-ezitere gi na umu umu gi ihe otiti di oke egwu, oke mbibi nke ga-adi ogologo oge, na oria di oke njo nke na-adighi ala ala. ⁶⁰ O ga-ezitere gi oria ndi ahụ niile di n'Ijpt, nke i na-atu

ujọ ha, ha ga-arapara gi n'ahụ. ⁶¹ Ọ bughị naanị nke a! ONYENWE ANYỊ ga-eme ka ụdị ọrịa ọbụla, na ụdị ihe otiti ọbụla, ọ bụladi ndị na-adighi n'ime Akwukwo Iwu a, bñakwasị gi, tutu ruo mgbe a ga-ekpochapụ gi. ⁶² Ọ bụ ezie na i di ukwuu n'ọnuogugụ dika kpakpando nke eluigwe, maọbụ naanị mmadụ ole na ole n'ime gi ga-afodu. Ihe ndi a niile ga-emezu n'ihina i geghi nti n'olu ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gi. ⁶³ Dika mmuba i mubara n'ọnuogugụ, na idi ukwuu nke akunuba gi si buru ihe nyere ONYENWE ANYỊ obi uto, otu a ka o ga-esi tokwaa ya uto ibibi gi, na ime ka i daa ukpa. Ọ ga-esi n'ala ahụ i na-aga inweta hopu gi.

⁶⁴ N'ihina ONYENWE ANYỊ ga-eme ka i gbasasịa n'etiti mba niile, site n'otu nsotu uwa ruo na nsotu nke ozo. N'ebe ahụ, i ga-efekwa chi ndi ozo, nke gi, maobu nna nna gi ha, na-amaghi, chi e ji osisi na nkume kpuo. ⁶⁵ N'etiti mba ndi a, obi agaghi eru gi ala, obu ukwu gi agaghi enwe ebe izuike. N'ebe ahụ, ONYENWE ANYỊ ga-enye gi mkpuruobi na-ama jijiji, anya nke ike gwuru n'ihina enweghi olileanya, na obi na-ada mba. ⁶⁶ Ndu gi ga-ekonye n'elu n'ihina oke egwu. I ga-anọ n'egwu, ehie na abali, i gaghi ejikwa ndu gi n'aka. ⁶⁷ N'ututu, i ga-asi, "Ewoo, a sikwa na ugbo a bu uhuruchi!" N'uhuruchi i ga-asikwa, "Ewoo, a sikwari na ugbo a bu ututu!" I ga-ekwu ihe ndi a n'ihina ihe egwu juru gi obi, na n'ihina ihe ndi ahụ niile anya gi na-ahụ. ⁶⁸ ONYENWE ANYỊ ga-eme ka i soro ugbo mmiri loghachi n'Ijpt, n'ije ahụ m kwuru na i gaghi ejekwa ozo. N'ebe ahụ i ga-ewere onwe gi resi

ndị iro gị dika ohu ndị ikom maọbụ ndị inyom, ma ọ dighị onye ga-achọ ịzụ gị.

29

Imesi ogbugba ndụ ike

¹ Ndi a bu okwu nke ogbugba ndu ahụ ONYENWE ANYI nyere Mosis n'iwu ka ya na umu Izrel gbaa n'ala Moab na-agbanweghi ogbugba ndu ahụ ya na ha gbara n'ugwu Horeb.

² Mosis kpokotara umu Izrel niile gwa ha okwu si,

Unu ji anya unu hu ihe ONYENWE ANYI mere n'Ijpt megide Fero, na ndi ozi ya, na ala ya niile. ³ Anya unu huru oke nwale niile, na ihe iribama ndi ahụ, na oru ebube niile ahụ. ⁴ Ma tutu ruo taa, ONYENWE ANYI enyebeghi unu obi nwere nghota, na anya na-ahụ uzọ, maobu nti na-anu ihe, nke ga-enyere unu aka inomi ihe ndi a niile. ⁵ Ma ONYENWE ANYI na-asị, "N'ime iri afọ anọ ndi ahụ nke m duuru unu n'ime ozara, uwe unu emeghi ochie, akpukpokwu unu akapughi n'ukwu unu. ⁶ O dighi achicha unu riri, o dikwaghi mmanya maobu ihe onunu na-aba n'anya unu nuru. E mere m ihe ndi a ime ka unu mata na mu onwe m bu ONYENWE ANYI Chineke unu."

⁷ Mgbe unu rutere ebe a, Saihon, eze ndi Heshon, na Og, eze ndi Bashan, putara ibuso anyi agha, ma anyi lugburu ha. ⁸ Anyi weere ala ha nye agburu Ruben, na Gad, na otu okara ebo Manase, dika ihe nketa ha.

⁹ N'ihì ya, lezie anya idebe ụkpụrụ niile nke ọgbụgba ndụ a, ka ihe niile unu na-eme gaara unu nke ọma. ¹⁰ Unu niile, ndị ndu unu, na ndịisi unu, na ọkenye, na ndịisi ọchịchị, na ndị ikom niile nke Izrel, unu ndị guzo n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke taa, ¹¹ na ụmụntakiri unu, na ndị nwunye unu, na ndị ọbia bi n'etiti unu, ndị na-egburu unu nkụ, na ndị na-echukwara unu mmiri.* ¹² Unu guzo n'ebe a taa ka unu na ONYENWE ANYỊ Chineke gbaa ndụ. Unu guzokwa, maka ọgbụgba ndụ a unu na ONYENWE ANYỊ na-agba taa, nke e ji ịñụ iyi mesie ike, ¹³ ime ka ọ pụta ịhè nye unu taa na unu bụ ndị nke ya, imekwa ka unu mata na ọ bụ Chineke unu, dika o kwere nna unu ha, Ebrahim, na Aizik, na Jekob na nkwa. ¹⁴ Ọgbụgba ndụ a nke ya na ịñụ iyi so nke m na-eme ka ọ diri abughị naani n'ihì unu, ¹⁵ ndị soro anyị guzo n'ebe a taa, n'ihu ONYENWE ANYỊ Chineke anyị, kama ọ bukwa n'ihì ndị ahụ na-anoghi n'ebe a.

¹⁶ Unu onwe unu maara otu anyị si bie n'ala Ijipt, na otu anyị si gafee mba ndị ahụ niile anyị gafere n'uzo. ¹⁷ Unu hụrụ n'etiti ha ihe arụ ha niile, na arụsi niile e ji osisi, na nkume na ọlaocha, na ọlaedo kpuo. ¹⁸ Lezienụ anya ka unu hụ na obi onye ọbụla n'ime unu, nwoke maobu nwanyi, agburu maobu ebo ọbụla n'Izrel, esighi n'ebe ONYENWE ANYỊ bụ Chineke anyị no puo, bido chewe echiche ife chi ndi mba ozo ndi a niile. Lezienụ anya hụ na mgborogwu na-eweputa nsi na-elu ilu di otu a adighi n'etiti

* **29:11** 29:11 Nke a bụ ọrụ nleda anya nke ndị bụ ohu na-arụ.
Jos 9:21,23,27

unu.

¹⁹ Mgbe onye di otu a nuru okwu inu iyi a, na ha ga-agosi onwe ha, na-eche, "Ihe ga-agara m nke oma, o bu ezie na m nogidere na-agbaso uzọ isiike m." Ha ga-eweta mbibi nye ala a gbara mmiri nke oma nyekwa ala ahụ kporo nku. ²⁰ N'ih i na ONYENWE ANYI agaghi agbaghara onye di otu a! Iwe ya, na ekworo ya, ga-adi oku megide nwoke ahụ. Obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a ga-abiakwasikwa ya. ONYENWE ANYI ga-ehichapukwa aha ya, ka a ghara inukwa ihe banyere ya n'ua. ²¹ ONYENWE ANYI ga-akpa oke n'etiti ya na ebo niile nke Izrel, maka iwetara ya mbibi, di ka obubu onu niile nke ogbugba ndu nke e dere n'ime Akwukwo Iwu a si di.

²² Mgbe ahụ, umu unu ndi ga-eso unu n'ogbo ndi di n'ihu, na ndi obia si ebe di anya bia, ga-ahụ oke ihe otiti ojoo a biakwasiri ala a, ya na oria niile ONYENWE ANYI mere ka o biakwasia ya. ²³ Ala ahụ niile ga-abu ala nnu, nke oku repiara, ala nke a na-adighi aku ihe obula n'ime ya, ala na-adighi ami mkpuru, nke ahijia na-adighi epu n'elu ya. Ala dika ala Sodom na Gomora, na Adma, na Zeboim, nke ONYENWE ANYI sitere n'oke iwe ya mebie. ²⁴ Mba niile ga-aju si, "Gini mere ONYENWE ANYI ji mee di otu a n'ala a? Gini kpatara oke iwe oku a?"

²⁵ Osiisa ya ga-abu, "O bu n'ih i na ndi a hapuru idebe ogbugba ndu ha na ONYENWE ANYI, Chineke nke nna nna ha gbara, ogbugba ndu ha na ya gbara mgbe o mere ka ha site n'Ijpt puta.

²⁶ N'ih i na ha fere chi ndi ozo ofufe, kpoakwa

isiala nye ha, bu chi ndi nke ha na-amaghi, chi ndi nke o na-enyeghi ha. ²⁷ O bu ya mere iwe ONYENWE ANYI ji di oku megide ala a, meekwa ka o zidata n'isi ha obubu onu niile e dere n'ime akwukwo a. ²⁸ N'oke iwe ya na onuma ya ka ONYENWE ANYI ji hopu ha site n'ala ha, werekwa ha tuba n'ala ozo, dika o di ugbu a."

²⁹ Ihe niile e zoro ezo diri ONYENWE ANYI Chineke anyi, ma ihe ndi ahụ niile e kpughere ekpughe diri anyi, dikwara umu anyi ruo mgbe ebighi ebi, ka anyi nwee ike igbaso na imezu okwu niile nke iwu a.

30

Ibiaghachikwute ONYENWE ANYI na ngozi ya

¹ Mgbe ihe ndi a niile ga-emezu n'ebe unu no, ya bu, ngozi niile na obubu onu niile m guputara n'ihu unu, o buru na unu ga na-atughari uche na ha n'etiti mba ndi ahụ ONYENWE ANYI Chineke unu ga-achuba unu, ² o burukwa na unu ekpebie n'obi unu n'oge ahụ iloghachikwute ONYENWE ANYI Chineke unu, o buru na unu, na umu unu ga-eji obi unu niile na mmuo unu niile mezuo iwu ndi a niile m nyere unu taa. ³ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-anaputa unu. O ga-enwe obi ebere n'ebe unu no kpokotakwa unu site na mba niile ebe o chusasiri unu. ⁴ A sikwari na o bu n'ala di na nsotu uwa n'okpuru eluigwe ka a chugara unu, n'ebe ahụ ONYENWE ANYI bu Chineke gi ga-achikota unu, kpoghachitekwa unu. ⁵ ONYENWE ANYI bu Chineke unu ga-akpolata unu n'ala ahụ bu nke

nna nna unu ha. Unu ga-enwetakwa ya, ọ ga-eme ka ihe gara unu nke ọma, meekwa ka unu baa ụba kariya nna nna unu ha. ⁶ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-ebi obi unu, na obi ụmụ unu, na nke ụmụ ụmụ unu ugwu, ka unu were obi unu niile na mmụọ unu niile, hụ ya n’anya, ma dīkwa ndụ. ⁷ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-eme ka ọbụbụ ọnụ ndị a biakwasị ndị iro unu, ndị kpọrọ unu asị na ndị na-akpagbu unu. ⁸ Unu ga-emesiakwa rubere ONYENWE ANYỊ isi, gbasookwa iwu ya niile nke m na-enye unu taa. ⁹ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu ga-eme ka unu babiga ụba oke n’ọrụ niile nke aka unu, n’ime mkpụrụ nke afo, n’ime mkpụrụ nke anụ ụlọ gị, na mkpụrụ nke ala ubi gị. Obi ga-atokwa ONYENWE ANYỊ uto ozo, ime gị ka ị baa ụba dika ọ toro ya n’ebe nna unu ha no. ¹⁰ Ma ọ buru na unu erubere ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu isi, debekwa iwu ya na ukpuru ya niile nke e dere n’Akwwkwọ iwu a, jirikwa obi unu niile na mmụọ unu niile biaghachikwute ONYENWE ANYỊ bụ Chineke unu.

Ndu maobu onwu

¹¹ Idebe iwu ndi a m na-enye unu taa abughi oru siru ike, o bukwaghi ihe kariri unu ike ime. ¹² N’ihi na iwu ndi a adighi n’eluigwe nke i ga-eji si, “Onye ga-arigo n’eluigwe wedatara m ya ka m nu ihe o na-ekwu, ma debekwa ya.” ¹³ Iwu a adighikwa n’ofe ozo nke oke osimiri, nke i ga-eji si, “Onye ga-agafe ga weta ya, kposaa ya nye anyi ka anyi nu, ma debekwa ihe o na-ekwu?” ¹⁴ Mba,

okwu ahụ dị gị nso, ọ dị gị n'ọnu, dirikwa n'obi gị, ka i nwee ike idebe ha.

¹⁵ Lee, edoola m n'ihu gị taa ndụ na ọganihu, ọnwụ na ịla n'iyi. ¹⁶ Enyela m gị iwu taa, si gị hụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'anya, ana m asikwa gị gbasoo ụzọ ya, ma debekwa iwu na ukpuru ya niile, ka ị diri ndụ, ghookwa mba buru ibu, ka ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị gozie gị n'ala ahụ ị na-aga inweta.

¹⁷ Ma ọ buru na obi gị e si n'iso ya tugharia, ọ burukwa na ị ju ige nti, ọ buru na a dokpufuo gị mee ka i fee chi ndi ozo ofufe ma ikpo isiala nye ha, ¹⁸ agwala m gị hooaha taa, na ị ga-ala n'iyi, ị gaghị enwe ogologo ndụ n'ala ahụ ị na-agafe osimiri Jordan inweta.

¹⁹ Ana m akpokwu eluigwe na uwa* taa ka ha buru ndi akaebe m, na edebela m n'ihu gị ọnwụ na ndụ, debekwa n'ihu gị ngozi na obubu onu. Ugbu a, horo ndu, ka gị na umu gị di ndu ²⁰ ka ị hụ ONYENWE ANYỊ bụ Chineke gị n'anya, naa nti n'olu ya, daberekwa na ya. N'ihia na ONYENWE ANYỊ bụ ndu gị, ọ ga-enye gị ubochi ndu gị niile n'ala ahụ o kwere nkwa ị nye nna nna gị ha Ebrahim, na Aizik, na Jekob.

31

Joshua anochie anya Mosis

¹ Mgbe Mosis gwachara umu Izrel okwu ndi a niile, ² ọ gwakwara ha okwu ozo si, "Ugbu a, agbaala m otu nari afo na iri afo abuo! Enwekwaghị m ike idu unu, n'ihia na ONYENWE

* **30:19** 30:19 Dit 4:26; 8:19

ANYỊ agwala m sị, I gaghị agafe osimiri Jodan.
³ ONYENWE ANYỊ Chineke gị n'onwe ya ga-ebu gị ụzọ gabiga osimiri a. O ga-ebibi mba niile ndị a n'ihu gị. I ga-enwetakwa ala ha. Joshua ga-edu gị gabiga osimiri a, dika ONYENWE ANYỊ kwuru.
⁴ ONYENWE ANYỊ ga-emekwa ha ihe o mere Saihọn na Oğ, bu eze ndị Amōrait, ndị o kpochapuru ha na ala ha. ⁵ ONYENWE ANYỊ ga-enyefe ndị bi n'ebe ahụ n'aka unu, unu ga-ekpochapukwa ha dika m nyere unu n'iwu. ⁶ Dịnu ike! Nweenu obi ike! Unu atula ha egwu! N'ihhi na ONYENWE ANYỊ Chineke unu ga-anonyere unu. O gaghị agbakuta unu azu, o gawkaghị ahapu unu."

⁷ Mgbe ahụ, Mosis kpọrọ Joshua, gwa ya okwu n'ihu umu Izrel, sị ya, "Dị ike! Nwee obi ike! N'ihhi na o bu gị ga-edu ndị a baa n'ala ahụ ONYENWE ANYỊ nuru iyi inye nna nna ha, i ga-emekwa ka ha keta ala a dika ihe nketa ha.
⁸ ONYENWE ANYỊ n'onwe ya ga-eburu gị ụzọ, o ga-anonyekwara gị, o gaghị ahapu gị maobu gbakuta gị azu. Atula egwu, adala mba."

Nguputa akwukwo iwu

⁹ Mgbe ahụ, Mosis deputara iwu ndi ahụ niile n'akwukwo, were ya nye ndi nchujaja, umu Livayi, ndi na-ebu igbe ogbugba ndu ONYENWE ANYI ahụ. Mosis nyekwara ndi okenye Izrel akwukwo a e dere iwu niile. ¹⁰ Mgbe ahụ, Mosis nyere ha iwu si, "Na ngwucha afọ asaa obula, n'afọ ahụ a na-akagbu ugwo niile, n'oge a na-eme Mmemme ulọ Ikwu, ¹¹ mgbe Izrel niile ga-abia n'ihu ONYENWE ANYI bu Chineke unu, n'ebe ahụ o ga-ahoputa, i ga-aguputa ihe a site

n'akwukwo iwu a n'ihu mmadu niile ka ha nuru ya. ¹² Kpokota mmadu niile n'otu ebe, ndi ikom, na ndi inyom na umuntakiri,* na ndi obia bi n'etiti obodo unu, ka ha nuru, ma muta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu na ilezi anya igbaso okwu niile di n'iwu a. ¹³ Umuntakiri ha, ndi namabeghi iwu ndi a, aghaghi inu na imuta itu egwu ONYENWE ANYI Chineke unu, ubochi ndu unu niile n'ala ahụ unu na-agafe Jordan inweta.”

Okwu ikpeazu Onyenwe anyi gwara Mosis

¹⁴ ONYENWE ANYI gwara Mosis si, “Lee, ubochi onwu gi na-abiaru nso. Kporo Joshua ka gi na ya soro bia n'ulo nzute ebe m ga-anọ nye ya oru o ga-aru.” Mosis na Joshua sooro bia guzo onwe ha n'onu uzọ ulo nzute.

¹⁵ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYI gosiri ha onwe ya n'ime ogidi igwe ojii nke guzochiri onu uzọ ulo nzute ahụ. ¹⁶ ONYENWE ANYI gwara Mosis okwu si, “I ga-anwu, jekwuru nna nna gi ha. Mgbe i nwuru, ndi a ga-amalite ife chi ozọ ofufe ndi di n'ala ahụ ha na-abanye. Ha ga-agbakuta m azu, mebie ogbugba ndu mu na ha gbara. ¹⁷ N'ubochi ahụ, iwe m ga-adị oku megide ha, aga m agbakuta ha azu, zoo ihu m n'ebe ha nọ. A ga-alakwa ha n'iyi. Odachi na ahuhu di iche iche ga-abiakwasị ha, nke ga-eme ka ha si, 'Chineke anyi anokwaghi n'etiti anyi, o bu ya mere odachi ndi a ji biakwasị anyi.’ ¹⁸ Aga m

* **31:12** 31:12 O bu naani na memme nke a, ka a na-akpokota ndi inyom na umuntakiri, ka ha bia nuru ihe a na-aguputa site n'akwukwo iwu ahụ.

echepụ ihu m site n'ebe ha nọ n'ụbọchị ahụ, n'ihị ajọ omume ha nke ife chi ọzọ ofufe.

¹⁹ “Ugbu a, deputaranụ onwe unu abụ a n'akwụkwọ, kuziekwara ya ụmụ Izrel, ka ọ buru ihe akaebe m megide ha. ²⁰ Mgbe m mere ka ha bata n'ala ahụ m kwere nna nna ha na nkwa, ala ahụ mmiri ara ehi na mmanụ ańụ na-erughari n'ime ya, mgbe ha rijukwara afo, baakwa ụba, ha ga-ebido ife chi ọzọ ofufe, jụ m, ma mebikwaa ọgbụgba ndu m. ²¹ Ma mgbe otutu ihe odachi na ahuhụ ga-abiakwasị ha, abụ a ga-eme ka ha cheta ihe mere nsogbu ha niile ji biakwasị ha, n'ihị na abụ a ga-adigide site n'ogbo ruo n'ogbo. Amaara m nke oma ugbu a, ọ buladi tupu ha abanye n'ala ahụ m kwere nkwa inye ha site n'inu iyi, udi mmadu ha bu.” ²² Ya mere, n'ubochi ahụ, Mosis dere abụ ahụ, kuziekwara ya ụmụ Izrel.

²³ Mgbe ahụ ONYENWE ANYI nyere Joshua nwa Nun iwu si ya, “Di ike, nwee obi ike, i ghaghị ikpobata ụmụ Izrel n'ala ahụ m sitere n'inu iyi kwee ha na nkwa. Mu onwe m ga-anonyere gi.”

²⁴ Mgbe Mosis dechara okwu niile nke iwu ndi a n'akwukwo, site na mbido ruo n'ogwugwu, ²⁵ o nyere ndi Livayi na-ebu igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI iwu si ha, ²⁶ “Werenu Akwukwo Iwu a tinye ya n'akuku igbe ọgbugba ndu ONYENWE ANYI Chineke unu, ka ọ buru ihe igba ama megide unu. ²⁷ N'ihị na amaara m na unu bu ndi nnupu isi, na ndi isiike. Lee, ọ buladi taa m nọ ndu n'etiti unu, unu na-enupu isi n'ebe ONYENWE ANYI nọ, unu ga-esi anaa ghara inupu isi mgbe m nwuru? ²⁸ Kpokotaa nudi okenye

unu niile, na ndị ọchịchị agburu unu niile, ka m kwuputa okwu ndi a mgbe ha na-anu ya. Ka m kpọkuokwa eluigwe na uwa ka ha gbaa ama megide ha. ²⁹ N'ih i na amaara m na mgbe m nwuru, unu ga-agho ndi ruru aru nke ukwu, unu ga-ewezuga onwe unu site n'ebe iwu ndi ahụ m nyere unu di. Amakwaara m na n'ubochi ndi ahụ na-abia, ihe ojoo ga-adakwasị unu, n'ih ihe ojoo niile unu mere n'ihu ONYENWE ANYI nke unu ji kpasuo ya iwe site n'ihe ndi ahụ unu ji aka unu kpuo."

Abụ Mosis

³⁰ Ya mere, Mosis guputara okwu niile di n'abu a site na mbido ruo ogwugwu na nti nzuko ndi Izrel niile.

32

¹ Gee nti, gi eluigwe, nuru ihe m na-ekwu!

Gee nti, uwa, nuru okwu si m n'onu.

² Ka okwu m daa dika mmiri ozuzo

ka okwu m daa dika igirigi,

ka o daa dika nshansha mmiri n'elu ahijia,

dika oke mmiri ozuzo n'ahijia na-epuputa epuputa.

³ Aga m eto aha ONYENWE ANYI

toonu idi ukwu Chineke anyi!

⁴ O bu oke nkume ahụ, oru ya zuruoke,

uzo ya niile ziri ezi.

Chineke kwesiri ntukwasị obi, nke na-adighi

eme ihe ojoo,

onye ezi omume na onye ziri ezi ka o bu.

5 Ha emerụọla onwe ha, ha abụkwaghị ụmụ ya,
 ha bụ ọgbọ gbagoro agbago, ndị ụdidi ha
 gbanwere agbanwe

6 Ọ bụ otu a ka unu si emeso ONYENWE ANYỊ
 unu ndi nzuzu, ndi na-enweghi uche?
 ONYENWE ANYỊ ọ bughị nna unu, onye kere unu,
 onye kpuru unu mee ka unu guzosie ike?

7 Cheta ubochi ochie ndi ahụ gara aga,
 tulee ọgbọ ndi ahụ gara aga
 juo nna gi, ọ ga-akoro gi.
 Juo ndi okenye gi, ha ga-eme ka o doo gi
 anya.

8 Mgbe Onye kachasi ihe niile elu nyere mba
 obula ihe nketa nke ha,
 mgbe o kesara umu mmadu,
 mgbe o guzobere oke ala nye ndi niile
 dika onuogugu umu Izrel si di.

9 N'ihi na oke ONYENWE ANYI nwetara bu ndi ya
 Jekob bu ihe nketa e kenyerere ya.

10 N'ala di n'ozara ka o chotara ya,
 n'ala togboro n'efu, nke kporo nku.

O kpuchitere ya, lezie ya anya,
 o chebere ya dika ọ bu mkpuru anya ya,

11 dika ugo nke na-akpote umu di n'akwu ya,
 nke na-erughari n'elu umu ya,
 nke na-agbasapu nku ya ijide ha,
 nke na-ebu ha na nku ya,

12 ONYENWE ANYI naani ya duru ya,
 chi ala ozọ esokwaghị ya.

13 O mere ka ọ rịkwasi n'ebe niile dị elu nke ala ahụ,
jiri mkpuru na-amị n'ala ubi ahụ zuo ya.

O ji mmanu anu si na nkume zuo ya,
ya na mmanu si n'oke nkume,

14 na mmiri ara rahuru arahu nke igwe ehi, na
mmiri ara rahuru arahu nke igwe ewu na
aturu,

na umu aturu na mkpi gbara abuba,
na oke ebule Bashan di ezi mma,
tinyere ezi obi oka wiiti.

I nukuwara mmanya na-agbo ufufu, nke bu obara
mkpuru vaini.

15 Ma Jeshurun mara abuba, ma gbagharịa ukwu
ya,
ebe nri juru ya onu, o buru ibu, maa mma
ile anya.

O hapuru Chineke kpuru ya,
ju oke nkume ahụ, bu Onye Nzoputa ya.

16 Ha sitere na chi ndi ala ozọ ha kpasuo ekworo
ya,
meekwa ka iwe wee ya n'ihi ihe aru nke
arusi ha.

17 Ha churu aja nye umu mmuo, ndi na-abughi
Chineke,
bu chi ndi ha na-amaghi,
chi ndi ka putara oheru,
chi ndi ahụ nna nna ha na-atughi ujo ha.

18 I gbakutara Oke Nkume ahụ muru gi azu,
i chefuru Chineke ahụ muru gi.

19 ONYENWE ANYI huru ihe di otu a, ju ha,

n'ihì na ụmụ ya ndị ikom na ndị inyom
kpasuru ya iwe.

20 “Aga m ezo ihu m n’ebe ha nọ,” ka o kwuru,
“ka m hụ ihe ọnọdu ikpeazụ ha ga-abụ,
n’ihì na ha bụ ọgbọ gbagoro agbago,
ụmụ na-ekwesighị ntụkwasi obi.

21 Ha esitela n’ihe na-abughị chi kpalie ekworo
m,
jiri arụsị ha na-abaghị uru mee ka iwe wee
m.

Mụ onwe m ga-esite na ndị na-abughị ndị kpalie
ekworo ha,
sitekwa na mba na-enweghị nghota kpalie
iwe ya.

22 N’ihì na a mụnyela oku n’ọnuma m,
oku ga-enwu ruo ala mmuo n’okpuru ụwa.
Ọ ga-erepịa ụwa na mkpuruobi niile,
ọ ga-amanye oku na ntọala ugwu ukwu
niile.

23 “Aga m ekpokwasi mbibi n’elu ha,
zipu akụ m niile megide ha.

24 Aga m eziga onwu na-eripia eripia megide ha,
na ịla n’iyi nke na-ebibi ebibi, na ọria ojoo
na-egbu egbu.

Aga m eziga anu ohia ndi ga-eji eze tapiasia ha,
na ajuala na-akpu akpu n’uzuzu, nke elo
onwu di n’onu ya.

25 N’okporozo, mma agha ga-eme ka ha gbara
aka umu,
n’ime ulo ha, ihe oke egwu ga-abiakwasi ha.
Umụ okorobia na agboghobia ga-ala n’iyi,
ọ buladi umuntakiri na ndi agadi isi awo.

- 26 Ekwuru m na m ga-achusasi ha,
hichapu ncheta obula banyere ha n'etiti
umu mmadu.
- 27 Ma ihe banyere inya isi onye iro tinyere m ujo
n'obi,
ka onye iro ghara ighotahie kwuo si,
'Aka anyi ewetarala anyi mmeri,
o bughị ONYENWE ANYI mere ihe ndi a
niile.'"
- 28 Ha bu mba na-enweghi uche,
ndi na-enweghi mmuo nghota obula n'ime
ha.
- 29 A sikwari na ha maara ihe, nwee uche
nakwa ighota ihe ikpezụ ha ga-abu.
- 30 Kedụ ka otu onye ga-esi chuo otu puku mmadu
oso,
kedu ka mmadu abuo ga-esi chuo iri puku
mmadu oso,
ma o bughị na Oke Nkume ha erefuola ha,
ma o bughị na ONYENWE ANYI echepula ihu
ya n'ebe ha no?
- 31 N'ihia na nkume ha adighi ka Nkume anyi,
dika ndi iro anyi, n'onwe ha, jiri onu ha
kwuo.
- 32 Osisia vaini ha si n'osisia vaini Sodom,
na n'ubi di na Gomora
mkpuru vaini ha juputara na nsi,
uyokọ vaini ha juputara n'ilu ilu.
- 33 Mmanya vaini ha bu elo agwo,
elo ajuala na-ebute onwu.
- 34 "Nke a o bughị ihe m dokotarala chere oge,
chezie ha nke oma n'uloaku m?

35 Ọ bụ m ka ịbọ ọbọ dịrị m, aga m akwuughachi.
Mgbe oge ruru ụkwụ ha ga-agbuchapụ,
ubochi mbibi ha na-abia nso,
ila n'iyi ha chi ọsọ na-abiakwasị ha.”

36 ONYENWE ANYI ga-ekpe ndi ya ikpe,
ọ ga-enwe omiiko n'ahụ ndi ohu ya,
mgbe ọ hụrụ na ike ha nwere agwula,
mgbe otu onye na-agaghị afọdụ, ohu na onye
nwe onwe ya.

37 Ọ ga-asikwa, “Ugbu a, olee ebe chi niile ha nọ,
bụ oke nkume ahụ ha gbabara izere ndu
n'ime ya,

38 chi ndi ahụ riri abuba ihe ichu aja ha,
nuokwa mmanya ha ji chuo aja ihe onunu?
Ha bilie bia nyere unu aka!
Ha buru ulo ndo nye unu!”

39 “Ugbu a, hunu na mu onwe m abụ m ya!
Ọ dighikwa chi ọzọ di ma ọ bughị m.
Mu onwe m na-eme ka a nwuo, mu onwe m na-
eme ka a di ndu.

Mu onwe m na-etipu mmadu onya, mu onwe
m na-agwo ya,
mmadu obula apughikwa inaputa onye m ji
n'aka m.

40 Ana m eweli aka n'eluigwe na-ekwuputa n'inu
iyi si,

dika m na-adi ndu ruo mgbe ebighi ebi,

41 mgbe m muru mma agha m na-egbu amuma,
mgbe aka m jidere mma agha ahụ n'onodu
ikpe ikpe,

aga m abo obo megide ndi iro,

kwughachi ndị ahụ niile kpọrọ m asị.
⁴² Aga m eme ka àkụ m nùjuo ọbara afo,
 ma mma agha ga-ebibi anụ ahụ,
 ọbara ndị e gburu egbu, na nke ndị a dotara
 n'agha,
 na isi ndị ndu ndị iro.”

⁴³ Nụrijanụ ọñụ mba niile, unu na ndị ya,
 n'ihì na ọ ga-abọ ọbọ ọbara ndị ohu ya,
 ọ ga-abọ ọbọ megide ndị iro ya,
 kpuchiere ala ya na ndị ya mmehie ha.

⁴⁴ Mosis na Joshua* nwa Nun soro bịa guputa
 mkpuru okwu abụ a na ntị ndị Izrel. ⁴⁵ Mgbe
 Mosis guputachara abụ a nye ndị Izrel, ⁴⁶ ọ
 gwara ha okwu ndị a sị, “Na-atugharinụ uche
 n'okwu niile m kwuputara nye unu taa, ka unu
 si otu a nyefeekwa ya n'aka umụ unu, ka ha
 onwe ha lezie anya debe okwu niile di n'iwu ndị
 a. ⁴⁷ N'ihì na okwu ndị a abughị okwu efu, ndu
 unu dabeere na ha. Unu debe ha, unu ga-adị ndu
 ogologo n'ime ala ahụ unu na-aga inweta n'ofe
 ọzọ nke osimiri Jodan.”

Ọnwụ Mosis n'ugwu Nebo

⁴⁸ N'otu ubochi ahụ, ONYENWE ANYI gwara
 Mosis okwu sị, ⁴⁹ “Bilie ga n'ugwu Nebo nke di
 n'etiti ugwu Abarim, n'ala Moab, na ncherita ihu
 Jeriko, leekwa ala Kenan anya, bu ala ahụ m
 na-enye umụ Izrel dika ihe nketa ha. ⁵⁰ Mgbe
 i huseri ala a, i ga-anwu n'ebe ahụ n'elu ugwu
 ahụ, lakwurukwa nna nna gi ha, dika Eron

* **32:44** 32:44 Joshua Hosea bu ọzọ ọzọ e si akpọ aha a

nwanne ị si nwụọ n'ugwu Hor, lakwuru ha.
⁵¹ N'ihu na ị na Eron juru irubere m isi n'ihu
 umu Izrel, na mmiri Meriba Kadesh, nke di
 n'ozara Zin, unu edoghi m nso n'ihu ndi Izrel.†
⁵² N'ihu ya, i ga-esite n'ebe di anya hu ala ahụ m
 na-enye umu Izrel, ma i gaghị aba n'ime ya.”

33

Mosis agozie umu Izrel

¹ Nke a bu ngozi Mosis, onye nke Chineke, jiri
 gozie umu Izrel, tupu o nwuo. ² O siri,
 “ONYENWE ANYI si n'ugwu Sainai bia,
 o waliteere ha site n'ugwu Sia,
 o nwuputara site n'ugwu Paran
 Ya na igwe ndi nso so bia
 site n'akuku ndida, site n'ala ala ugwu ahụ.
³ N'ezie, o bu ị na-ahụ ndi mmadu ahụ n'anya,
 ndi nso ahụ niile di ị n'aka.
 N'ukwu ị ka ha na-ada kpoọ isiala,
 ị na-akuziri ha ihe,
⁴ iwu ahụ Mosis nyere anyi,
 ihe onwunwe nke ogbako Jekob.
⁵ O bu ya bu eze na Jeshurun,
 mgbe ndi ndu ndi mmadu zukoro
 ha na ebo niile nke Izrel.
⁶ “Ka ebo Ruben diri ndu ghara inwu,
 ma ka onuogugu ndi ikom ya diri ole na ole.”
⁷ Ihe a ka o kwuru banyere Juda,
 “Nuru, ONYENWE ANYI, akwa Juda,
 kpolata ya n'ebe ndi ya no.”

† 32:51 32:51 Onu 20:11-13

Aka ya ka o ji alurū onwe ya oḡu ichebe ihe o bu n'uche.

Buuru ya onye inyeaka megide ndi iro ya.”

⁸ Banyere Livayi o kwuru si,

“Urim na Tumim gi diiri

ohu gi ahụ kwesiri ntukwasị obi.

I nwara ya onwunwa na Masa,

gi na ya sekwara okwu na mmiri Meriba.

⁹ Onye ahụ lere nne na nna ya anya si,

‘Ejighi m ha kporo ihe.’

O gunyeghikwa umunne ya dika ndi o maara,
o nabatakwaghi umu nke aka ya.

Ma o debere okwu gi,

cheziekwa ogbugba ndu gi.

¹⁰ O na-akuziri Jekob ikpe gi,

na-akuzikwara Izrel iwu gi.

O na-achukwa aja uda na-esi isi uto n'ihu gi,

na-achukwa aja nsure oku n'ebe ichu aja gi.

¹¹ Gozie akunuba ya ONYENWE ANYI,

ka oru aka ya burukwa ihe na-atọ gi uto.

Tijie ukwu ndi niile na-ebili imegide ya,

tigbuo ndi iro ya ka ha ghara inwe ike ibili
ozo.”

¹² Mosis kwuru banyere ebo Benjamin si,

“Ka onye ahụ ONYENWE ANYI huru n'anya zuru
ike na-atughị ujo n'ime ya.

N'ih i na o ga-ekpuchi ya ogologo ubochi
niile.

O bukwa n'etiti ubu ya abuo ka onye
ONYENWE ANYI huru n'anya na-anọ.”

¹³ Banyere Josef o kwuru si,

“Ka ONYENWE ANYI gozie ala ya,

- ya jiri igirigi di oke ọ̀nụahịa nke eluigwe di
n'elu,
na ogbu mmiri di n'okpuru ala,
14 na ihe ọma niile anyanwụ na-eweta,
na ihe ọma niile ọnwá na-ewepụta,
15 na onyinye ọma niile si n'ugwu ukwu ochie,
na ịba ụba ugwu ebighị ebi ndi ahụ,
16 na onyinye ọma niile si n'ala na uju ya niile,
na ihuoma onye ahụ na-ebi n'ọhia nta ahụ
na-enwu oku.
- Ka ihe ndi a niile diri n'isi Josef,
n'iku anya onye bu nwa eze, n'etiti umunna
ya.
- 17 N'ima mma, o di ka nwa oke ehi e bu uzọ muo,
mpi ya di ka mpi ehi ohia.
- Ya ka o ga-eji soda mba niile
o buladi mba ndi ahụ di na nsotu uwa.
Otu a ka iri puku kwuru puku ndi Ifrem di
otu a ka imerime puku ndi Manase di.”
- 18 Banyere Zebulun, o kwuru si,
“Nuria, gi Zebulun, n'opupu gi,
ma gi Isaka, nuria n'ebe obibi gi.
- 19 Ha ga-akpo ndi mmadu oku n'elu ugwu uk-
wu,
no n'ebe ahụ chuo aja ezi omume,
ha ga-eri site n'iba ụba nke ihe di n'osimiri,
site n'aku nzuzo di n'aja.”
- 20 Banyere Gad, o kwuru si,
“Ngozị na-adiri onye ahụ na-eme ka ebe obibi
Gad saa mbara.
Gad na-ebi dika odum,
na-adokapu aka maobu isi.
- 21 O horo ala nke kachasi mma nye onwe ya;

oke ruuru onyendu ka e wepuru dobere ya.
 Mgbe ndi ndu ndi mmadu zuko,
 o mezuru ezi ihe di ONYENWE ANYI n'obi,
 na ikpe ya niile banyere Izrel.”

²² Banyere Dan, o kwuru si,

“Dan bu nwa odum,
 onye na-esi na Bashan maputa.”

²³ Banyere Naftali, o kwuru si,

“Naftali bu onye njuputa nke ihuoma ONYENWE
 ANYI diri,
 o juputakwara na ngozi ya,
 o ga-eketa akuku ndida nke iyi ukwu.”

²⁴ Banyere Asha, o kwuru si,

“Onye a goziri karichasia n'umu ndi ikom ka
 Asha bu,
 ka ihe banyere ya to o umunna ya uo,
 ka o jirikwa mmanu* saa ukwu ya.

²⁵ Ihe mkpochi nke onu uzo ama gi ga-abu bronz
 na igwe,
 dika ubochi ndu gi niile si di, otu a ka idi ike
 gi ga-adi.

²⁶ “O nweghi onye dika Chineke Jeshurun,
 onye na-agba eluigwe dika inyinya ibia
 inyere gi aka,
 onye na-agba igwe ojii dika inyinya n'idi
 ukwuu ya.

²⁷ Chineke ebighi ebi bu ebe mgbaba gi.
 N'okpuru gi ka aka ebighi ebi ya di.

* **33:24** 33:24 Mmanu bu ihe ngosi na mmadu bu ogaranya
 n'oru ubi, nke kachasi, o buru na onye di otu a na-ako mkpuru
 oliv nke e si na ya emeputa mmanu. Jen 49:20; Job 29:6.

Ọ ga-esite n'ihu ị chụpụ ndị iro ị, kwuokwa ị,
'Bibie ha!'

28 Ya mere Izrel ga-ebi naanị ya n'udo,
isi iyi mmiri Jekọb dị chīm,
n'ala ahụ jupụtara na mkpụrụ ubi na mmanya
ọhụrụ
ebe igirigi nke eluigwe na-ada.

29 Onye a ọziri agozi ka ị bụ, ị Izrel,
onye dị ka ị
ndị ONYENWE ANYỊ zopụtara?

Ọ bụ ọta ị na onye inyeaka ị,
na mma agha ị dị ebube.

Ndị iro ị ga-eji egwu daa n'ihu ị,
ị ga-azọdakwa ebe ha niile dị elu."

34

Onwu Mosis

¹ Mgbe ahụ, Mosis sitere na mbara ala Moab rigoruo n'elu n'ugwu Nebo, ruo n'elu Pisga, nke dị na ncherita ihu Jeriko. N'ebe ahụ ONYENWE ANYỊ mere ka ọ hụ ala ahụ niile anya site na Gilead ruo Dan; ² ya na ala Naftalị niile n'oke ala Ifrem, na nke Manase, na ala Juda niile ruo n'osimiri Mediterenja.* ³ Mosis hụkwara ala Negev, na akụkụ ala ahụ niile dị site na Ndagwurugwu Jeriko, obodo nkwa, ruo Zoa. ⁴ Mgbe ahụ, ONYENWE ANYỊ gwara Mosis ị ya, "Nke a bụ ala ahụ m sitere n'ihu iyi kwee Ebrahim, Aizik na Jekọb nkwa mgbe m kwuru ị, 'Aga m enye ya ụmụ ụmụ ị.'† Ugwu a emeela

* 34:2 34:2 Osimiri Mediterenja dị n'ọdịda anyanwụ † 34:4 34:4 Jen 12:7

m ka i jiri anya gi hu ya ma i gaghi agabiga banye n'ime ya."‡

⁵ Ya mere, Mosis, onyeozi ONYENWE ANYI nwuru n'ebe ahụ, n'ala Moab, dika ONYENWE ANYI kwuru. ⁶ ONYENWE ANYI liri ya na Moab, na ndagwurugwu chere ihu na Bet-Peoa, ma ruo taa, o dighi onye obula maara ebe ili ya di. ⁷ Mosis gbara nari afo na iri afo abuo mgbe o nwuru, ma n'oge ahụ ike ka di ya n'ahụ, anya ya na-ahukwa uzo nke oma. ⁸ Umụ Izrel ruru uju n'ihu Mosis, iri ubochi ato n'obosara ala Moab, tutu ruo mgbe oge iru uju na ikwa akwa gasiri.

⁹ Joshua nwa Nun, juputara na mmuo amamihe,§ n'ihu na Mosis ebikwasila ya aka n'isi. Ya mere, umu Izrel nara Joshua ntị, gbasookwa iwu niile ONYENWE ANYI nyere ha site n'onu Mosis.

¹⁰ O dibeghi onye amuma ozo putarala n'ala Izrel niile, nke dika Mosis,* onye ya na ONYENWE ANYI kparitara uka ihu na ihu,† ¹¹ onye mere ihe iribama ndi a niile, ruokwa oru ebube niile nke ONYENWE ANYI ziri ya ka o mee n'Ijpt, n'ihu Fero, na ndi ozi ya niile, nakwa n'ala ahụ niile. ¹² N'ihu na o nwebekwaghi onye ozo gosirila ike di oke egwu, maobu ruo oru di oke egwu udi nke Mosis ruru n'ihu ndi Izrel niile.

‡ **34:4** 34:4 Dit 3:27 § **34:9** 34:9 Aiz 11:2 * **34:10** 34:10 Dit 18:15,18 † **34:10** 34:10 Qpu 33:11; Onu 12:8; Dit 5:4

Biblica® Baiḅbūḅ Nḅ n'Igbo Nḅ Ugbu a nke ḅiri onye ọḅula igu
The Holy Bible in the Igbo language of Nigeria:
Biblica® Baiḅbūḅ Nḅ n'Igbo Nḅ Ugbu a nke ḅiri
onye ọḅula igu

copyright © 2020 Biblica, Inc.

Language: Igbo

Contributor: Biblica, Inc.

This work is made available under the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA). To view a copy of this license, visit <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0> or send a letter to Creative Commons, PO Box 1866, Mountain View, CA 94042, USA.

Biblica® is a trademark registered by Biblica, Inc., and use of the Biblica® trademark requires the written permission of Biblica, Inc. Under the terms of the CC BY-SA license, you may copy and redistribute this unmodified work as long as you keep the Biblica® trademark intact. If you modify a copy or translate this work, thereby creating a derivative work, you must remove the Biblica® trademark. On the derivative work, you must indicate what changes you have made and attribute the work as follows: "The original work by Biblica, Inc. is available for free at www.biblica.com and open.bible."

Notice of copyright must appear on the title or copyright page of the work as follows:

Biblica® Baiḅbūḅ Nḅ n'Igbo Nḅ Ugbu a nke ḅiri onye ọḅula igu

Nḅ Biblica, Inc. deghariḅi ya n'afọ © 1980, 1988, 2019, 2020

Biblica® Open Igbo Contemporary Bible™

Copyright © 1980, 1988, 2019, 2020 by Biblica, Inc.

"Biblica" ḅu akara e ji mara ụḅ ọḅu a, nke edebanyere ḅika iwu si kwado n'ụḅ ọḅu ḅi n'obodo United States, ebe a na-enye akara a na ikike maka azum aḅa nḅ Biblica, Inc. Ọ ḅu ha ka e nyere ikike idenye ya.

"Biblica" is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

You must also make your derivative work available under the same license (CC BY-SA).

If you would like to notify Biblica, Inc. regarding your translation of this work, please contact us at <https://open.bible/contact-us>.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2023-04-12

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 13 Apr 2023

e2303256-375f-5385-8ff3-d387f2bc9c78